

ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

«ՖԱՍԹ ԲԱՆԿ»

**ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ
ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

ԵՐԵՎԱՆ 2025

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսեր

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ
Թողարկողի ֆիրմային անվանումը

փակ բաժնետիրական ընկերություն
Կազմակերպատիրական ձևը

Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան 0047,
Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան 32/6
Հեռ՝ (37410) 510000,
Էլ. Փոստ՝ info@fcc.am
Կայք՝ www.fastbank.am

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ
Գլխավոր տեղաբաշխողի անվանումը

փակ բաժնետիրական ընկերություն
Կազմակերպատիրական ձևը

Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան 0047,
Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան 32/6
Հեռ՝ (37410) 510000,
Էլ. Փոստ՝ info@fcc.am
Կայք՝ www.fastbank.am

Արժեթղթերի տեսակը՝	անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթերի ձևը՝	ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	220,000 (երկու հարյուր քսան հազար) հատ դրամային և 60,000 (վաթսուց հազար) հատ դոլարային
Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ, 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝	22,000,000,000 (քսաներկու միլիարդ) ՀՀ դրամ և 6,000,000 (վեց միլիոն) ԱՄՆ դոլար
Արժեթղթերի եկամտաբերությունը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից
Շրջանառության ժամկետը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ 1. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

ԲԱԺԻՆ 2. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

- 2.1 Տեղեկատվություն Բանկի և նրա գործունեության վերաբերյալ
- 2.2 Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր
- 2.3 Բանկի գործունեության զարգացման միտումները և ֆինանսական վիճակը
- 2.4 Բանկի աուդիտն իրականացնող անձինք և խորհրդատուները
- 2.5 Բանկի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն
- 2.6 Բանկի պարտատոմսերի հիմնական տվյալները
- 2.7 Բանկի պարտատոմսերի առաջարկի ծրագրի համակողմանի նկարագիրը
- 2.8 Վերջնական պայմանների հրապարակման ձևը
- 2.9 Բանկի պարտատոմսերի առաջարկի նկարագիրը
- 2.10 Բանկի ամփոփ ֆինանսական տվյալները

ԲԱԺԻՆ 3. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- 3.1 Ռիսկային գործոններ
- 3.2 Հիմնական տեղեկատվություն
- 3.3 Բանկի պարտատոմսերի վերաբերյալ տեղեկատվություն
- 3.4 Առաջարկի ժամկետները և պայմանները
- 3.5 Առևտրի թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը
- 3.6 Լրացուցիչ տեղեկատվություն

ԲԱԺԻՆ 4. ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

- 4.1 Անկախ աուդիտորները
- 4.2 Ռիսկային գործոններ
- 4.3 Տեղեկատվություն Բանկի մասին
- 4.4 Ներդրումներ
- 4.5 Բիզնեսի նկարագիրը
- 4.6 Բանկի կառուցվածքը

4.7 Հիմնական Միջոցներ

4.8 Զարգացման վերջին միտումները

4.9 Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

4.10 Հսկող անձինք

4.11 Տեղեկատվություն Թողարկողի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին

4.12 Էական պայմանագրերը

4.13 Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը

4.14 Այլ տեղեկատվություն

ԲԱԺԻՆ 5. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1: Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2: Թողարկման Վերջնական Պայմաններ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3: Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքը

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4: Հայտ-հանձնարարականի օրինակելի ձև /ֆիզիկական անձ/

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5: Հայտ-հանձնարարականի օրինակելի ձև /իրավաբանական անձ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6: Ֆինանսական հաշվետվություններ

ԲԱԺԻՆ 1. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

«Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ազդագրի բովանդակությունը»:

Ստորագրող անձինք՝

Վահե Բադայան	Խորհրդի նախագահ		<u>15.08.2025թ.</u>
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Սվետլանա Կարապետյան	Խորհրդի անդամ		<u>15.08.2025թ.</u>
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Արմեն Քթոյան	Խորհրդի անդամ		<u>15.08.2025թ.</u>
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Վահան Վարդանյան	Խորհրդի անդամ		<u>15.08.2025թ.</u>
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Դանիել Հիլեր	Խորհրդի անդամ		<u>15.08.2025թ.</u>
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Լիլիա Մովսիսյան	Խորհրդի անդամ		<u>15.08.2025թ.</u>
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Գարեգին Դարբինյան	Գործադիր տնօրեն- Տնօրինության նախագահ		
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Սերգեյ Գասպարյան	ՓՄՁ բիզնեսի կառավարման տնօրեն- Տնօրինության անդամ		
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Տիգրան Սարգսյան	Մանրաձախ բիզնեսի կառավարման տնօրեն- Տնօրինության անդամ		15.08.2025թ.
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Տիգրան Ավագյան	Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության տնօրեն-Տնօրինության անդամ		15.08.2025թ.
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Գոհար Հարությունյան	Ֆինանսական տնօրեն-Տնօրինության անդամ		15.08.2025թ.
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)
Ալիկ Ստեփանյան	Գործառնական տնօրեն-Տնօրինության անդամ		15.08.2025թ.
(Անուն ազգանուն)	(Պաշտոն)	(Ստորագրություն)	(Ամսաթիվ)

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱՁԴԱԳԻՐ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Վասիլ Մամիկոնյան <hr/> (Անուն ազգանուն)	Թվային բանկինգի տնօրեն-Տնօրինության անդամ <hr/> (Պաշտոն)	 <hr/> (Ստորագրություն)	15.08.2025թ. <hr/> (Ամսաթիվ)
Թաթուլ Թամրազյան <hr/> (Անուն ազգանուն)	Գլխավոր հաշվապահ- Տնօրինության անդամ <hr/> (Պաշտոն)	 <hr/> (Ստորագրություն)	15.08.2025թ. <hr/> (Ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում է՝

Ալիկ Ստեփանյան <hr/> (Անուն ազգանուն)	Գործառնական տնօրեն-Տնօրինության անդամ <hr/> (Պաշտոն)	 <hr/> (Ստորագրություն)	15.08.2025թ. <hr/> (Ամսաթիվ)
---	--	--	--

ԲԱԺԻՆ 2. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՂԻՆ

Ամփոփաթերթը պետք է դիտվի որպես «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ նաև՝ Բանկ կամ Թողարկող) պարտատոմսերի ծրագրային ազդագրի (այսուհետ՝ Ազդագիր) ներառական համառոտ նկարագրություն: Առաջարկվող պարտատոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձն ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար (այդ թվում՝ թարգմանությանը վերաբերող մասով) կրում է քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ազդագիրը և Ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերի թղթային տարբերակը Բանկի գլխամասային գրասենյակից կամ Բանկի ցանկացած մասնաճյուղից, իսկ էլեկտրոնային տարբերակը Բանկի ինտերնետային կայքէջից՝ www.fastbank.am:

Ազդագրում արտացոլված տեղեկատվությունը տրամադրված է բացառապես Բանկի և Բանկի իրավասու մարմինների կողմից: Սույն ազդագրում ներկայացված տեղեկատվությունը, բացառությամբ տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, անկախ աուդիտորի կողմից աուդիտի չի ենթարկվել, ինչպես նաև ներկայացված տեղեկատվության համար աղբյուր չեն հանդիսացել երրորդ անձինք:

2.1 Տեղեկատվություն Բանկի և նրա գործունեության վերաբերյալ

2.1.1 Թողարկողի տվյալները և կապի միջոցները

Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերություն,

ռուսերեն՝ «Фаст Банк» Закрытое Акционерное Общество,

անգլերեն՝ “Fast Bank” Closed Joint Stock Company

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ,

ռուսերեն՝ «Фаст Банк» ЗАО,

անգլերեն՝ “Fast Bank” CJSC,

Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք.Երևան, Նորք-Մարաշ, Գ.Հովսեփյան փողոց 32/6, 0047

Բանկի լիցենզիայի համարն է՝

87

Բանկի ՀՎՀՀ-ն՝

ՀՎՀՀ 02251606

Կապի միջոցները՝

հեռ.՝ (+ 374 10) 510 000,

էլ. փոստ՝ info@fcc.am

կայք՝ www.fastbank.am

Սույն Ազդագրին առնչվող տեղեկատվության վերաբերյալ հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են մոտենալ Բանկի ցանկացած մասնաճյուղ կամ կապ հաստատել Բանկի Դիլինգային ծառայության բաժնի մասնագետների հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝ 010 510020:

2.1.2 Թողարկողի համառոտ պատմությունը և ռազմավարությունը

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության իրավահաջորդը, որը ստեղծվել է 2011թ. հոկտեմբերի 14-ին: ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2022թ. նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՌԻՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և ներկայանում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ անվանմամբ: Բանկին տրամադրվել է բանկային գործունեության թիվ 87 լիցենզիա:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի և երաշխիքների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը:

Բանկը, բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիայի հիման վրա՝ ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների հետ կարող է իրականացնել օրենքով և իրավական այլ ակտերով բանկերին թույլատրված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները և կարող է կնքել քաղաքացիաիրավական ցանկացած գործարք, որն անհրաժեշտ, կամ նպատակահարմար է բանկային և ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու համար:

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն թվային բանկ դառնալուն միտված ընկերություն է, որը իր մասնաճյուղերի 24/7 աշխատանքային գրաֆիկով ներկայացված է Հայաստանի բոլոր մարզերում:

Բանկի տեսլականը ներառում է լինել դինամիկ զարգացող ֆինանսական կառույց Հայաստանում և արագ ու որակյալ սպասարկման միջոցով հաճախորդներին մատուցել բազմաբնույթ ֆինանսական ծառայություններ:

Թե՛ մինչ առևտրային բանկ դառնալը, թե՛ առևտրային բանկ դառնալուց հետո Թողարկողը օրեցօր բարելավում է իր սպասարկման որակը, ավելացնում ծառայությունները, ինչպես նաև հաճախորդների սպասարկումն առավել հարմարավետ դարձնելու նպատակով ավելացնում մասնաճյուղերի թիվը՝ ոչ միայն Երևանում, այլև ՀՀ մարզերում:

Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական համակարգի անդամ է:

Ստորև ներկայացված է Բանկի զարգացման համառոտ պատմությունը.

- **1994թ.-ի ապրիլի 1-ին**

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի պատմությունը սկսվում է 1994թ.-ից, երբ Երևան քաղաքի Աբովյան 37 հասցեում բացվեց «Ֆասթ Կրեդիտ» ՍՊԸ-ի առաջին մասնաճյուղը, որն գործել է որպես գրավատուն մինչև 2011թ.-ի հոկտեմբերի 14-ը:

- **2011թ.-ի հոկտեմբերի 14-ին**

2011թ.-ի հոկտեմբերի 14-ին գրանցվել է «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն՝ որպես վարկային կազմակերպություն, որը գործել է մինչև 2022թ.-ի նոյեմբերի 9-ը:

- **2022թ.-ի նոյեմբերի 9-ին**

2022թ.-ի նոյեմբերի 9-ին «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն ձեռք է բերում ՀՀ Կենտրոնական բանկի՝ բանկային գործունեություն ծավալելու լիցենզիա և գրանցվում է որպես «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ՝ ժառանգելով հարուստ փորձ, հաճախորդների մեծ բազա, որակյալ աշխատուժ, ակտիվների մեծ ծավալ (ավելի քան 70 մլրդ. ՀՀ դրամ) և այլ կարևորագույն ձեռքբերումներ:

Բանկը 2022թ.-ի ընթացքում ունեցել է ավելի քան 140 հազար հաճախորդ և մոտ 57 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

- **2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Բանկը կարևորելով լիզինգային համակարգի մեծ դերը երկրի տնտեսության զարգացման մեջ «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն ստորագրել է «ՀՀ Լիզինգատուների ասոցիացիա» ՀԿ-ին անդամակցելու մասին պայմանագիրը:

Բանկը 2023թ.-ի մայիսին ստացել է Visa International համակարգի քարտերի թողարկման և սպասարկման լիցենզիա

Բանկը 3-րդ եռամսյակի ընթացքում ներդրել է Հայաստանում և տարածաշրջանում գործող ավտոմատացված պահատուիների միակ համակարգը, որը հնարավորություն է տալիս հաճախորդներին միայնակ՝ առանց բանկի աշխատակցի կամ կողմնակի որևէ անձի օգտվել տվյալ պահատուից:

Բանկը 2023թ.-ի ընթացքում ունեցել է ավելի քան 170 հազար հաճախորդ, մոտ 89 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

- **2024թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն ստացել է Mastercard համակարգի քարտերի թողարկման և սպասարկման լիցենզիա:

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն հայկական առաջին բանկն էր 2024թ.-ի առաջին եռամսյակի դրությամբ, որը հասանելի դարձավ Ֆասթեքսվերս վիրտուալ տիրույթում:

2024 թվականի մայիսի 21-ի բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշման հիման վրա Բանկի կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 10 միլիարդ ՀՀ դրամով:

2024 թվականի հոկտեմբերին Բանկը գործարկել է UBPay վճարահաշվարկային համակարգը, որը հնարավորություն է տալիս բանկի հաճախորդներին պարզ և արագ դրամական փոխանցումներ կատարել Ռուսաստանից Հայաստան և հակառակ ուղղությամբ:

2024 թվականի դրությամբ «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության համագործակցության շրջանակում Բանկը միացել է «Սահմանամերձ և առանձին բնակավայրերում բնակապահովության» պետական աջակցության ծրագրին:

Բանկի քարտապանները հնարավորություն ստացան Բանկի թողարկած քարտերը օգտագործել Google Pay և Apple Pay անհայում վճարման հավելվածներով:

Ընկերությունն ունեցել է ավելի քան 213 հազար հաճախորդ, մոտ 211 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

• **2025թ.-ի 2-րդ եռամսյակի դրությամբ**

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն Հայաստանյան 9 բանկերի հետ համատեղ և 3 օպերատորների գործուն աջակցությամբ հեռահաղորդակցության ոլորտում ստեղծել են imID ընկերությունը, որը տրամադրում է էլեկտրոնային ինքնության լուծումներ անհատների, բիզնեսների և պետական մարմինների համար:

Բանկը ստացել է տեղեկատվական անվտանգության կառավարման ISO/IEC 27001 միջազգային ստանդարտների համապատասխանության հավաստագիր:

Բանկը Fastex ընկերության հետ համատեղ ներդրել է նոր գործիքակազմ, որով հաճախորդները հնարավորություն ունեն փոխանցումներ կատարել իրենց բանկային և Fastex Exchange հաշիվների միջև առանց միջնորդավճարի:

2.1.3 Բանկի կանոնադրական կապիտալը

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 30.06.2025թ. դրությամբ կազմում է 40,100,200,000 (քառասուն միլիարդ մեկ հարյուր միլիոն երկու հարյուր հազար) ՀՀ դրամ, որը կազմված է 1,400,000 (մեկ միլիոն չորս հարյուր հազար) հատ հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերից, յուրաքանչյուրը 28,643 (քսանութ հազար վեց հարյուր քառասուներեք) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

- Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրվա դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.
  - Վահե Բադալյանը՝ 50% բաժնեմաս,
  - Վիգեն Բադալյանը՝ 50% բաժնեմաս:

2.1.4 Բանկի մասնաճյուղերը

Ազդագրի գրանցման դրությամբ Բանկն ունի 37 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բոլոր մասնաճյուղերի հասցեները ներկայացված են Ազդագրի 4.3 մասում:

2.1.5 Բանկի խմբի կառուցվածքը

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն չի հանդիսանում ոչ մի ընկերության դուստր, կամ կախյալ ընկերություն, ինչպես նաև չունի դուստր, կամ կախյալ ընկերություններ: Բանկը չի համարվում խմբի անդամ:

2.1.6 Բանկի կազմակերպական կառուցվածքը

Բանկի ներքին կազմակերպական կառուցվածքը ներկայացված է Ազդագրի Հավելված 3-ով:

2.1.7 Բանկի բիզնես նկարագիրը

«Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությունը ստեղծվել է 2011թ. հոկտեմբերի 14-ին: ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2022թ. նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և տվյալ պահից սկսած ներկայանում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ անվանմամբ (Կենտրոնական բանկի կողմից բանկային գործունեության 87 լիցենզիայով): 2025թ.-ի հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի ընդհանուր կապիտալը կազմել է 72.7 մլրդ ՀՀ դրամ:

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն բանկային գործունեության լիցենզիայի հիման վրա մատուցում է բանկային ծառայություններ ինչպես ֆիզիկական անձանց, այնպես էլ կորպորատիվ հաճախորդներին: 2025թ.-ի հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի ընդհանուր ակտիվները կազմել են 339.3 մլրդ ՀՀ դրամ՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի նկատմամբ աճելով 18,26%-ով, իսկ ընդհանուր պարտավորությունները՝ 266,5 մլրդ ՀՀ դրամ: Ֆինանսական վիճակի մասին լրացուցիչ տեղեկությունները հասանելի են Բանկի ինտերնետային [կայքում](#):

Բանկը հաճախորդների սպասարկումն իրականացնում է Գլխամասային գրասենյակի, 37 մասնաճյուղերի և Fast Bank հավելվածի միջոցով:

Բանկը հանդիսանում է SWIFT, UBPAY, Moneytun, Clear junction, Visa, Mastercard վճարային համակարգերի անդամ, ինչպես նաև ArCa վճարային համակարգի լիիրավ անդամ և բաժնետեր:

Բանկը հանդիսանում է «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՊՈԶԻՏԱՐԻԱ» ԲԲԸ-ի արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի անդամ՝ Ուղղակի մասնակցի և Հաշվի օպերատորի՝ բոլոր ծառայությունների մասով կարգավիճակ:

Բանկը նախատեսում է դառնալ նաև Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա ԲԲԸ-ի մասնակից:

2.1.8 Ակտիվների որակը

2.1.8.1 Ակտիվների համարժեքությունը

2025թ.-ի հունիսի 30-ի դրությամբ հաշվարկված Բանկի զուտ շահույթը կազմել է 3.395 մլրդ. ՀՀ դրամ, իսկ կապիտալի շահութաբերությունը (զուտ շահույթի հարաբերությունը կապիտալի միջին մեծությանը)՝ 9.56%: Լներիցի գործակիցը (ընդհանուր ակտիվների մեծության հարաբերությունն ընդհանուր կապիտալի մեծությանը) կազմել է 4.66: Բանկի զուտ շահույթի մարժան (NPM) կազմել է 28.8%:

2.1.8.2 Ակտիվների որակը

2025թ.-ի հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի համախառն վարկային պորտֆելը կազմել է մոտ 264 մլրդ ՀՀ դրամ: Նույն պահի դրությամբ Բանկի վարկային պորտֆելում չաշխատող ակտիվների մասնաբաժինը կազմել է 1.9%: Բանկի եկամուտ գեներացնող ակտիվները կազմում են ընդհանուր ակտիվների 88.7%-ը:

2.1.8.3 Ակտիվների իրացվելիությունը

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որակյալ և արագ իրացվելի ակտիվների, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Նորմատիվներ	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանած թույլատրելի մեծությունը	Փաստացի մեծություն 2024 IV եռ.	Փաստացի մեծություն 2023 IV եռ.	Փաստացի մեծություն 2022 IV եռ.
Ն₂^{1*}	15%	18.6%	20%	15.2%
Ն₂^{2**}	60%	140.5%	210.4%	1418.1%

* Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն

** Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն

2.2 Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

2.2.1 Բանկին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը

Գոյություն ունեն Բանկին և վերջինիս գործունեության ոլորտին հատուկ մի շարք գործոններ, որոնք կարող են ուղղակի, կամ անուղղակի ձևով ազդեցություն ունենալ թողարկված արժեթղթերի ռիսկայնության մակարդակի վրա:

Ներդրողները պետք է որոշում կայացնեն՝ լիովին գիտակցելով ներդրումների բնույթն ու դրանցից բխող հիմնական ռիսկերը՝ ելնելով իրենց փորձից, նպատակներից, ֆինանսական ռեսուրսներից, ռիսկերի նկատմամբ հակվածության աստիճանից և այլ գործոններից:

Ներդրողները պետք է հասկանան նաև, որ Ազդագիրը չի կարող ներկայացնել Թողարկողի գործունեության հետ կապված բոլոր ռիսկերը:

Բանկին առնչվող ռիսկերը կապված են նրա ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքների հետ և արտահայտվում են ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում ամբողջությամբ, կամ մասամբ չկատարելու հանգամանքով: Բանկի բնականոն գործունեությանը առնչվող ռիսկեր կարող են առաջացնել նաև արտաքին գործոնները: Բանկի գործունեությանն առնչվող ռիսկերը կարող են հանգեցնել պարտատոմսերի գների փոփոխության, որի պատճառով վերջիններս կարող են դառնալ ավելի քիչ գրավիչ:

Բանկին առնչվող ռիսկերի ամբողջական նկարագրությունը ներկայացված է Ազդագրի 4.2 մասում:

Ստորև ներկայացված են Բանկին առնչվող ռիսկերի տեսակները.

Վարկային ռիսկ: Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, փոփոխությունների և այլ պատճառներով, երբ փոխառուն, կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ, որն ազդում է վերջինիս գործունեության վրա, առաջացնում լրացուցիչ ծախսեր և բացասական անդրադառնում շահույթի վրա:

Շուկայական ռիսկ: Շուկայական ռիսկն առաջանում է շուկայում տոկոսադրույքների, գների, փոխարժեքների ոչ բարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում: Շուկայական ռիսկն իրենից ներկայացնում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի, գների փոփոխության հետ կապված ռիսկերի հանրագումար: Բանկն առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձնում արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերի կառավարմանը, որոնց անբարենպաստ փոփոխությունը կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա և իրական վտանգ հանդիսանալ բանկային գործունեության ընթացքում:

Իրացվելիության ռիսկ: Իրացվելիության ռիսկը Բանկի կողմից ստանձնած պարտավորությունները ժամանակին չկատարելու հավանականությունն է, Ընկերության ազատ դրամական միջոցների անբավարար լինելու պատճառով: Ռիսկի այս տեսակը կապված է ֆինանսական պարտավորությունները՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում, ժամանակին մարելու կարողության հետ: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Իրացվելիության ռիսկը կարող է առաջանալ դրամական ներհոսքի կրճատման, ներգրավման աղբյուրների սահմանափակման, մակրոտնտեսական իրավիճակի փոփոխության, օրենսդրական փոփոխությունների, նորմատիվային դաշտի փոփոխությունների և այլ պատճառներով:

Տոկոսադրույքի ռիսկ: Երբ շուկայում գործող տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների վրա, տոկոսային եկամուտների և ի վերջո նաև կապիտալի վրա:

Տնօրենական ռիսկ: ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասական հետևանք ունենալ բանկային համակարգի գործունեության վրա, մասնավորապես կարող է ուղեկցվել Ընկերության կողմից սպասվող եկամուտների նվազմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարություններով: Դա կարտահայտվի Բանկի կողմից լրացուցիչ ծախսերի կատարմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարությամբ: Մակրոտնտեսական բացասական զարգացումներին դիմակայելու Բանկի կորույթություններն ամրապնդելու նպատակով Բանկն իրականացնում է սթրես-թեստեր՝ կիրառելով բացասական սցենարներ, որոնց արդյունքներով վերլուծվում է Բանկի կապիտալի և իրացվելիության մակարդակի համարժեքությունը նման իրավիճակներում:

Օրենսդրական և նորմատիվային ռիսկեր: Լինելով ՀՀ տնտեսության ամենավերահսկվող հատվածներից մեկը՝ իրականացվող օրենսդրական և նորմատիվային փոփոխությունները հնարավոր է թե՛ դրական, և թե՛ բացասական ազդեցություն ունենան բանկերի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների վրա: Վերոնշյալ ռիսկերի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Բանկի գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Բանկի գործունեության լիցենզավորման և կարգավորման նպատակը ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունն է, որն իրականացվում է տնտեսական գործունեության նորմատիվների և բանկի ռիսկերի կառավարման համակարգերի սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են պետական կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Ընկերության գործառնությունների վրա: Բանկում գործում է Համապատասխանության ծառայություն, որի հիմնական խնդիրն է շարունակական հսկողություն իրականացնել գործող իրավական պահանջներին Բանկի գործունեության համապատասխանության ուղղությամբ:

Գործառնական ռիսկեր: Բանկի ներքին գործընթացների ժամանակ համակարգերի խափանման, մարդկային գործոնի առկայության կամ խարդախությունների հետևանքով առաջացող կորստների ռիսկն է: Գործառնական ռիսկի հետևանքով Բանկը կարող է կորուստ ունենալ, ինչպես կապիտալի և/կամ շահույթի, այնպես էլ վերջինիս համբավի վրա: Ընկերությունում գործառնական ռիսկը կառավարվում է այդ գործառնության համար նախատեսված ստորաբաժանման՝ Գործառնական ռիսկերի կառավարման ծառայության կողմից:

Մրցակցային ռիսկ: Տվյալ ռիսկն առաջանում է ՀՀ ֆինանսական, մասնավորապես բանկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում, ինչն իր ազդեցությունը կարող է ունենալ Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների վրա, որի պատճառով Բանկը չի կարող երաշխավորել պլանավորված շահույթի ստացումը: Բանկում Ռազմավարական պլանավորման և բյուջետավորման գործընթացի շրջանակներում վերլուծության է ենթարկվում նաև մրցակցային դաշտը համոզվելու համար, որ Բանկն ունի բավարար գործիքներ մրցակցությանը դիմակայելու համար:

2.2.2 Բանկի պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերը

Ինչպես իրական հատվածում, այնպես էլ բանկերի պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերը գնելու որոշումն ընդունելը:

Բանկի ֆինանսատնտեսական գործունեության վրա բացասական ազդեցություն ունեցող ռիսկերի հետևանքով պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը կապված գնի անկման և շուկայում իրացվելիության հետ: Թողարկված պարտատոմսերը շրջանառության ժամկետի ընթացքում կարող են բացասական փոփոխությունների ենթարկվել տնտեսական վիճակի անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով, ուստի Բանկը չի կարող երաշխավորել, որ ներդրողը ցանկացած պահի կարող է իրացնել պարտատոմսերը երկրորդային շուկայում իր համար շահավետ գնով:

Բանկի կողմից սույն Ազդագրի շրջանակներում թողարկվող պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի ավելի լայն նկարագրությունը տրված է Ազդագրի 3.1 կետում:

Ստորև ներկայացված է պարտատոմսերին առնչվող հնարավոր ռիսկերի համառոտ նկարագիրը.

Պարզաբանության իրացվելիության ռիսկը: Վերջինս կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով: Արդյունքում՝ պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը և ներդրողը ստիպված լինի իրացնել պարտատոմսերն ավելի ցածր գնով, քան ձեռք բերման գինը:

Արդարժության ռիսկը: Ներդրողը կարող է կրել նաև փոխարժեքների տատանման հետ կապված կորուստներ ՀՀ դրամի և արտարժույթի փոխանակման ժամանակ: Սույն ռիսկը, հատկապես առնչվելի է այն ներդրողների համար, ովքեր պարտատոմսերի ձեռք բերման և մարման դիմաց ստացվող գումարները փոխանակելու են մեկ արժույթից մեկ այլ արժույթի:

Տոկոսադրույքի ռիսկը: Շուկայում գործող տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ պարտատոմսերի գնի և եկամտաբերության վրա, քանի որ պարտատոմսի գինն ու եկամտաբերությունը գտնվում են միմյանցից հակադարձ կախվածության մեջ:

Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը: Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կազդեն ինչպես Ընկերության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ փոփոխությունները կարող են ազդել նաև պարտատոմսերի գրավչության և, արդյունքում, իրացվելիության վրա:

Գնաճի ռիսկ: Քանի որ պարտատոմսերի տոկոսային վճարումները ֆիքսված են, դրանց իրական արժեքը կարող է նվազել աճող գնաճի պայմաններում: Որքան երկար է պարտատոմսերի ժամկետը, այնքան բարձր է գնաճի ռիսկը:

2.3 Բանկի գործունեության զարգացման միտումները և ֆինանսական վիճակը

Բանկի գործունեությունը մշտապես գտնվում է Բանկի խորհրդի և գործադիր մարմնի ուշադրության ներքո, որոնք օպերատիվ արձագանքում են շուկայական իրավիճակի փոփոխություններին:

Բանկը ներգրավված չէ դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական իրավական վարույթների մեջ, որոնք կարող են էական ազդել Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա և/կամ կարող են ունենալ կամ Ազդագրի գրանցման պահին ունեցել են էական ազդեցություն:

Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրվա դրությամբ Բանկի գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են:

Ֆինանսական ոլորտում ունենալով ավելի քան 30 տարվա փորձ՝ բանկ դառնալու նպատակով, Բանկը վերջին տարիների ընթացքում ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն

միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ:

Բանկի առաջնային ուղղություններից են նոր բանկային տեխնոլոգիաների կիրառումը, ռեզիլիենտ և ոչ ռեզիլիենտ հաճախորդների կապիտալի հուսալի տեղաբաշխումը, վերջիններիս բանկային ծառայությունների ամբողջական փաթեթի առաջարկումն ու տրամադրումը: Որպես բանկային ծառայությունների զարգացման առաջնահերթ և հեռանկարային ուղի՝ Բանկը դիտարկում է տարբեր տիպի բանկային ծառայությունների մատուցումը հեռակառավարման համակարգերի միջոցով, ինչպես նաև ծառայությունների հնարավորինս լայն շրջանակների մատուցման հասանելիությունը 24/7 ռեժիմով՝ ինչպես հեռակառավարման համակարգերի շրջանակներում, այնպես էլ Բանկի ավտոմատ ինքնասպասարկման սարքավորումների կիրառմամբ՝ կատարելագործելով առկա տեխնոլոգիական հնարավորությունները: Բանկում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում հաճախորդների բարձրակարգ և որակյալ սպասարկման վրա, աշխատակիցների համար պարբերաբար վերապատրաստման դասընթացներ են կազմակերպվում՝ վերջիններիս աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման և սպասարկման ժամանակահատվածի կրճատման նպատակով: Անձնակազմի բարձր պրոֆեսիոնալիզմը Բանկին թույլ է տալիս արագ արձագանքել շուկայական ենթակառուցվածքում առկա փոփոխություններին, կենտրոնացնել և ուղղել անհրաժեշտ դրամական միջոցները առավել հեռանկարային ուղղություններում:

2.4 Բանկի աուդիտն իրականացնող անձինք և խորհրդատուները

2022, 2023 և 2024 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «ԷՐՆՍԹ ԸՆԴ ՅԱՆԳ» փակ բաժնետիրական ընկերության (ՓԲԸ) կողմից:

Աուդիտորական ընկերության հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան փ., 2 շենք, 7-րդ հարկ («Կամար» բիզնես կենտրոն), +374 60 50 77 77, www.ey.com:

Աուդիտորական ընկերության տնօրենն է Էրիկ Հայրապետյանը:

Աուդիտորական ընկերության ընտրությունն իրականացվում է մրցույթի հայտարարման միջոցով:

Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ ֆինանսական հաշվետվությունների էական անճշտություններից զերծ լինելու և միջազգային ստանդարտներին համապատասխանելու մասին: Աուդիտորական ընկերության եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում:

2.5 Բանկի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն

Թողարկողի կանոնադրությունով սահմանված են Ընկերության կառավարման հետևյալ մարմինները՝

1. Բանկի բաժնետերերի Ընդհանուր ժողովը,
2. Բանկի Խորհուրդը,
3. Բանկի Տնօրինությունը և Բանկի գործադիր տնօրեն-Տնօրինության նախագահը:

Ընկերության Բաժնետերերի ժողովը Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինն է:

Ընկերության Խորհուրդը բաղկացած է 6 անդամից և ընտրվում է Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ Ընկերության կանոնադրությանը համապատասխան:

Տնօրինությունը և գործադիր տնօրեն-Տնօրինության նախագահը կառավարում են Բանկի առօրյա ընթացիկ գործունեությունը:

2.5.1 Բանկի բաժնետերերը

Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրվա դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

- Վահե Բադալյան՝ մասնակցության չափը կանոնադրական կապիտալում՝ 50%
- Վիգեն Բադալյան՝ մասնակցության չափը կանոնադրական կապիտալում՝ 50%

2.5.2 Բանկի Խորհուրդը

Ը/Ը	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառություն
1	Վահե Բադալյան	Խորհրդի նախագահ	Շուրջ 36 տարի
2	Դանիել Հիլեր	Խորհրդի անդամ	Շուրջ 53 տարի
3	Վահան Վարդանյան	Խորհրդի անդամ	Շուրջ 35 տարի
4	Արմեն Քթոյան	Խորհրդի անդամ	Շուրջ 21 տարի
5	Սվետլանա Կարապետյան	Խորհրդի անդամ	Շուրջ 15 տարի
6	Լիլիա Մովսիսյան	Խորհրդի անդամ	Շուրջ 27 տարի

2.5.3 Բանկի Տնօրինությունը և գործադիր տնօրեն-Տնօրինության նախագահը

Ը/Ը	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառություն
1	Գարեգին Դարբինյան	Գործադիր տնօրեն-Տնօրինության նախագահ	Շուրջ 28 տարի
2	Գոհար Հարությունյան	Ֆինանսական տնօրեն-Տնօրինության անդամ	Շուրջ 34 տարի
3	Սերգեյ Գասպարյան	ՓՄՁ բիզնեսի կառավարման տնօրեն-Տնօրինության անդամ	Շուրջ 16 տարի
4	Թաթուլ Թամրազյան	Գլխավոր հաշվապահ, Տնօրինության անդամ	Շուրջ 19 տարի
5	Տիգրան Ավագյան	Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության	Շուրջ 13 տարի

		տնօրեն, Տնօրինության անդամ	
6	Վասիլ Մամիկոնյան	Թվային բանկինգի տնօրեն, Տնօրինության անդամ	Շուրջ 26 տարի
7	Տիգրան Սարգսյան	Մանրածախ բիզնեսի կառավարման տնօրեն-Տնօրինության անդամ	Շուրջ 11 տարի
8	Ալիկ Ստեփանյան	Գործառնական տնօրեն-Տնօրինության անդամ	Շուրջ 20 տարի

2.6 Բանկի պարտատոմսերի հիմնական տվյալները

Թողարկվող պարտատոմսերն անվանական են, ոչ փաստաթղթային, անբաժանելի և ոչ փոխարկելի:

Թողարկվող պարտատոմսերի դիմաց տոկոսային եկամուտը վճարվելու է արժեկտրոնների տեսքով:

ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերը տեղաբաշխվում, շրջանառվում և մարվում են ՀՀ դրամով, իսկ ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերը՝ ԱՄՆ դոլարով:

Դրամային պարտատոմսերի թողարկման դեպքում թողարկման (առաջարկի) ընդհանուր ծավալը կազմում է առավելագույնը 22 000 000 000 (քսաներկու միլիարդ) ՀՀ դրամ, իսկ ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում՝ առավելագույնը 6 000 000 (վեց միլիոն) ԱՄՆ դոլար:

Մեկ դրամային պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ, իսկ Մեկ դոլարային պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար:

Յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխվող (վաճառվող) պարտատոմսերի քանակը որոշվելու է Թողարկման ծավալին ու անվանական արժեքին համապատասխան:

Պարտատոմսերի մարման օրը ենթակա է որոշման Բանկի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ:

Պարտատոմսերի տարեկան արժեկտրոնի մեծությունը և արժեկտրոնային եկամուտների վճարման պարբերականությունը ենթակա են որոշման Բանկի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ժամկետի երկարաձգման հնարավորությունը ենթակա է որոշման Բանկի խորհրդի կողմից:

Բանկի կողմից անվանական պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման նպատակը միջոցների ներգրավումն է, որոնք ուղղվելու են ՓՄՁ վարկավորմանը և գործող պարտավորությունների վերաֆինանսավորմանը:

2.7 Բանկի պարտատոմսերի առաջարկի ծրագրի համակողմանի նկարագիրը

Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն սկսելու և ավարտելու օրը, ձեռքբերման գործընթացի մանրամասները և վաճառքի պայմանները ենթակա են որոշման Բանկի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ: Ընդ որում միևնույն սերիայի շրջանակներում թողարկված պարտատոմսերը կարող են տեղաբաշխվել ամբողջությամբ կամ մաս-մաս՝ թողարկման վերաբացման միջոցով՝ համաձայն Բանկի խորհրդի կողմից:

2.8 Վերջնական պայմանների հրապարակման ձևը

Պարտատոմսերի թողարկման վերջնական պայմանները ենթակա են որոշման Բանկի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ:

Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ են ներկայացվում և հրապարակվում հրապարակային տեղաբաշխումը սկսելուց առնվազն 2 (երկու) օր առաջ:

Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման վերջնական պայմանները Բանկը պարտավորվում է հրապարակել առնվազն իր ինտերնետային կայքում:

2.9. Բանկի ամփոփ ֆինանսական տվյալները

(հազար ՀՀ դր.)

ԱՄՓՈՓ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Ստորև ներկայացվում են Բանկի 2023 թվականից մինչև 2025 թվականի հունիսի 30-ը. ամփոփ ֆինանսական տվյալները՝

Ցուցանիշի անվանումը (հազար ՀՀ դր.)	2025 I Կիսամյակ (աուդիտ չանցած)	2024 (աուդիտ անցած)	2023 (աուդիտ անցած)
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,395,010	5,051,925	4,879,462
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE), %	9.56%	8.19%	9.50%
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	305,209,685	197,178,133	92,688,782
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA), %	2.20%	2.56%	5.26%
Գործառնական եկամուտ	11,779,253	16,702,036	12,620,612
Զուտ շահույթի մարժա (NPM), %	28.8%	30%	39%
Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU), %	2.243%	6%	11%

Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	68,593,789	61,664,916	51,359,121
Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	4.4	4.00	2.17
Զուտ տոկոսային եկամուտ	10,643,081	15,430,586	11,805,919
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	274,998,404	171,086,151	81,668,395
Զուտ տոկոսային մարժա (NIM)	7.85%	7.23%	10.36%
Տոկոսային եկամուտ	19,925,681	24,648,189	14,272,993
Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն	14.6%	14.41%	17.48%
Տոկոսային ծախս	9,282,600	9,217,603	2,467,074
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախս	228,576,365	128,482,317	34,684,178
Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	8.2%	7.17%	7.11%
Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը	1,400,000	1,400,000	1,400,000
Զուտ շահույթ մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)	4.890	3,609	3,485
Սպրեդ	6.4%	13%	12%

Ամփոփ Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը ներկայացված են Հավելված 1-ում:

3.5.3 Շուկա ստեղծողները

Թողարկողը մասնագիտացված անձանց հետ դեռ չի կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի (մարքեթ մեյքերի) ծառայություններից օգտվելու վերաբերյալ պայմանագիր:

Բորսայի կողմից տեղաբաշխված պարտատոմսերը առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ ցուցակելու դեպքում Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի պայմանագիր:

Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի պայմանագրի կնքումից հետո ողջամիտ ժամկետում տեղեկացնել իր պարտատոմսերի սեփականատերերին և անվանատերերին նման պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ:

Ներդրողները Թողարկողի պարտատոմսերի համար ներգրավված շուկա ստեղծողների մասին կարող են տեղեկանալ Հայաստանի ֆոնդային բորսայի կայքից՝ www.amx.am:

3.6 Լրացուցիչ տեղեկատվություն

3.6.1 Խորհրդատուներ

Սույն Ազդագրի պատրաստման ընթացքում Թողարկողը չի օգտվել այլ խորհրդատուների ծառայություններից:

3.6.2 Աուդիտորական եզրակացությունը

Բացի սույն Ազդագրում ներկայացված Թողարկողի պատմական ֆինանսական հաշվետվություններից (2022, 2023, 2024 թվականների համար), սույն Ազդագրում ներկայացված այլ տեղեկատվություն չի ենթարկվել աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից: Հաշվետվությունների և դրանց վերաբերյալ անկախ աուդիտորական կազմակերպությունների կողմից տրված եզրակացությունների պատճենները ներկայացված են հավելված 6-ում:

3.6.3 Թողարկողի վարկանիշը

Բանկը հաջողությամբ ավարտել է կայունության բնագավառում իր առաջին արտաքին գնահատման գործընթացը՝ ստանալով “B+” վարկանիշ AFISAR կառույցի կողմից իրականացված SDG Rating™ համակարգով: Վարկանիշը համապատասխանում է “Good” մակարդակին և ձևավորվել է 70% գնահատականով: Այն հաստատում է, որ Բանկի կայունության ընդհանուր կատարողականը թե՛ ինստիտուցիոնալ, թե՛ պորտֆելային մակարդակներում գերազանցում է ընդունելի շեմը և համահունչ է ՄԱԿ-ի Կայուն զարգացման նպատակներին:

AFISAR SDG Rating™ համակարգը մշակվել է Agents for Impact (AFI) [Rating – Agents for Impact GmbH](http://www.agentsforimpact.com) եվրոպական մասնագիտացված կառույցի կողմից և գնահատում է ֆինանսական հաստատությունների կառավարման մեխանիզմը, սոցիալական ազդեցության, բնապահպանական գործընթացների, հաճախորդի պաշտպանության և կորպորատիվ քաղաքականությունների համապատասխանությունը SDG սկզբունքներին: Բանկի ստացած գնահատականը վկայում է, որ բանկում առկա են արդյունավետ կառավարում, խարդախության և կոռուպցիայի դեմ պայքարի գործող կարգավորումներ, խորհրդի մակարդակում իրականացվող ESG վերահսկողություն, ինչպես նաև

ներառական վարկավորման պրակտիկա, շրջակա միջավայրի ռիսկերի գնահատում վարկային գործընթացներում և գենդերային հավասարությանն ուղղված հստակ մոտեցումներ:

ԲԱԺԻՆ 4. ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

4.1 Անկախ աուդիտորները

Բանկը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով յուրաքանչյուր տարի «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ Ֆինանսական հաշվետվություններն աուդիտի ենթարկելու նպատակով դիմում է արտաքին աուդիտի: Աուդիտի հիմնական նպատակն է ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ՝ Ֆինանսական հաշվետվություններում էական անճշտություններ չլինելու և միջազգային ստանդարտներին համապատասխանելու վերաբերյալ:

2022-2024 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «ԷՐՆՍԹ ԸՆԴ ՅԱՆԳ» փակ բաժնետիրական ընկերության (ՓԲԸ) կողմից:

Աուդիտորական Ընկերության հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան փ., 2 շենք, 7-րդ հարկ («Կամար» բիզնես կենտրոն), +374 60 50 77 77, www.ey.com:

Աուդիտորական Ընկերության տնօրենն է Էրիկ Հայրապետյան:

Աուդիտորական Ընկերության եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում:

4.2 Ռիսկային գործոններ

Ցանկացած տնտեսավարող սուբյեկտի պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ:

Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը: Ռիսկային գործոններից յուրաքանչյուրը կարող է նշանակալից կամ էական բացասական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործառնությունների, ֆինանսական իրավիճակի կամ արդյունքների վրա: Ելնելով նշվածից՝ Թողարկողը խուսափել է Ազդագրում ներկայացված ցուցանիշների, կանխատեսումների և տեղեկատվության մեկնաբանություններից, որպեսզի ներդրողն ինքնուրույն ուսումնասիրի դրանք՝ պարտատոմսեր գնելու կամ չգնելու որոշում կայացնելու համար:

Մասնավորապես՝ կարելի է առանձնացնել հետևյալ հիմնական ռիսկերը.

Մրցակցային ռիսկ: Բանկային ոլորտին բնորոշ է բարձր մրցակցությունը հետևաբար շուկայում մրցակիցների ակտիվության բարձրացումը կարող է բացասաբար ազդել Թողարկողի ֆինանսական ցուցանիշների վրա:

Վարկային ռիսկ: Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված գործընկերոջ վարկունակության, վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու կամ մասնակի կատարելու հետ, որոնք Ընկերությանը կարող են կորուստներ պատճառել: Վարկային ռիսկի արդյունավետ կառավարման նպատակով Թողարկողը կարևորում է վարկավորման գործընթացում

վարկավորման պատշաճ ստանդարտների պահպանումը, վարկունակության վերլուծությունը, վարկային պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան, տարբեր տեսակի կենտրոնացումների գծով հսկողությունը:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը վարկերի տրամադրումն է: Համապատասխանաբար, վարկային ռիսկը մեծագույն կարևորություն ունի Ընկերության ռիսկերի կառավարման մեջ: Զգալի ֆինանսական վնասներից խուսափելու համար Ընկերությունը կիրառում է տարբեր մեթոդներ վարկային ռիսկերը բացահայտելու, գնահատելու և արդյունավետորեն կառավարելու նպատակով: Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է ներքին իրավական ակտերով կառավարման մարմինների, գործընթացում ներգրավված ստորաբաժանումների սահմանված լիազորությունների շրջանակներում:

Վարկավորման գործընթացն իրականացվում է համաձայն Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված վարկային քաղաքականության, որտեղ հստակ սահմանված են բոլոր առնչվող ընթացակարգերը և պահանջները: Համաձայն Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության՝ Ընկերությունը բաշխում է վարկային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանելով վարկային ռիսկի ներքին սահմանաչափեր (մեկ անձի գծով, առանձին պրոդուկտների և ճյուղերի մակարդակով): Վարկային հայտերի անաչառ վերլուծության նպատակով բիզնես ստորաբաժանումներից զատ բանկում ստեղծված է Վարկային վերլուծությունների ծառայությունը, որը պատասխանատու է վարկային հայտերում ամփոփված տեղեկատվությունը որպես «երկրորդ աչք» վերլուծելու և վարկային ռիսկերը հնարավորինս նվազեցնելու համար: Վարկերի տրամադրման վերաբերյալ որոշումները կայացվում են վարկային կոմիտեի կողմից: Վարկային հայտերի գնահատումը և հաստատումը կատարվում է ելնելով վարկառուների արդյունավետության հիմնական ցուցանիշներից՝ վարկային պատմությունից, ֆինանսական վիճակից, կառավարման որակից, նպատակային օգտագործումից, գրավից և այլն:

Բանկում արդեն տրամադրված վարկերի վիճակի ընթացիկ հսկողությունն իրականացվում է Մոնիտորինգի ծառայության կողմից, իսկ պորտֆելային մակարդակով վարկային ռիսկի, դրա առանձին ուղղություններով կենտրոնացման հսկողությունն իրականացվում է Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ծառայության կողմից:

Վարկերի մեծ մասի դեպքում վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով Ընկերությունն ընդունում է երկրորդային ապահովման միջոց՝ գրավ կամ անձնական երաշխավորություն: Վարկային պորտֆելի գերակշիռ մասն ապահովված է գրավ հանդիսացող գույքով: Ընկերությունը սկզբունքորեն կիրառում է ռիսկերի կառավարման միևնույն քաղաքականությունը հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ակտիվների համար: ՖՀՄՍ համաձայն հաշվարկված բանկի վարկային պորտֆելը 30.06.2025թ-ի դրությամբ կազմում է 264,904,519 հազ. ՀՀ դրամ, որի կազմում 90+ օր ժամկետանցություն ունեցող (չաշխատող) վարկերի կշիռը կազմում է 713,005 հազ. ՀՀ դրամ: Կապիտալի համարժեքության նորմատիվային ցուցանիշների գծով Բանկը գտնվում է նվազագույն սահմանաչափից էականորեն բարձր դիրքերում՝ 30.06.2025թ-ի դրությամբ Առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալ/ՌԿԱ հարաբերակցությունը կազմում է 19%, Ընդհանուր կապիտալ/ՌԿԱ հարաբերակցությունը՝ 25.9%:

Շուկայական ռիսկ: Շուկայական ռիսկն առաջանում է շուկայում տոկոսադրույքների, գների, փոխարժեքների ոչ բարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում: Շուկայական ռիսկն իրենից ներկայացնում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի, գների փոփոխության հետ կապված ռիսկերի

հանրագումար: Բանկն առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձնում արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերի կառավարմանը, որոնց անբարենպաստ փոփոխությունը կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա և իրական վտանգ հանդիսանալ բանկային գործունեության ընթացքում:

Իրացվելիության ռիսկ: Երբ Ընկերության ազատ դրամական միջոցները բավարար չեն ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Ռիսկի այս տեսակը կապված է ֆինանսական պարտավորությունները՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում, ժամանակին մարելու կարողության հետ: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Իրացվելիության ռիսկը կարող է առաջանալ դրամական ներհույսի կրճատման, ներգրավման աղբյուրների սահմանափակման, մակրոտնտեսական իրավիճակի փոփոխության, օրենսդրական փոփոխությունների, նորմատիվային դաշտի փոփոխությունների և այլ պատճառներով: Իրացվելիության ռիսկի հետևանքով դժվարություններ կարող են առաջանալ Ընկերության ակտիվներն արագ և շուկայական գնով իրացնելու ժամանակ, հետևաբար նաև խնդիրներ կարող են առաջանալ պայմանագրային պարտավորությունները ժամանակին և ամբողջությամբ կատարելու հետ կապված:

Բանկի իրացվելիության ռիսկը գտնվում է ընդունելի մակարդակում: Ստորև ներկայացվում են իրացվելիության հիմնական նորմատիվների մասով Բանկի ցուցանիշները 30.06.2025թ-ի դրությամբ

Բոլոր արժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և բոլոր արժույթներով արտահայտված ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն	16,3%
Բոլոր արժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և բոլոր արժույթներով արտահայտված ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն	104,7%

Տոկոսադրույքի ռիսկ: Ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Շուկայում տոկոսադրույքների տատանումը կարող է ազդել Բանկի ֆինանսական վիճակի, եկամուտ/ծախսի և դրամական հոսքերի վրա: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում: Բանկի ռիսկերի կառավարման սկզբունքներից ելնելով սահմանափակվում են տոկոսադրույքի հանդեպ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կարճաժամկետ ճեղքվածքի մեծությունը, արժեթղթերի պորտֆելի մեծությունը, կենտրոնացվածությունը և ժամկետայնությունը:

Արտարժույթային ռիսկ: Արտարժույթային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է, երբ արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսված ակտիվները գերազանցում են կամ պակաս են նույն արտարժույթով արտահայտված պարտավորություններից:

Ընկերությունը կիրառում է արտարժույթային ռիսկի կառավարման հետևյալ սկզբունքները.

- Ընկերությունը ձգտում է փակել արտարժույթային դիրքերը և գերծ մնալ սպեկուլյատիվ գործառնություններից:
- Ընկերությունն արտարժույթային շուկաներում չի բացում սպեկուլյատիվ դիրքեր: Ածանցյալ գործիքները կարող են օգտագործվել միայն հեջավորման նպատակով՝ փակելու դիրքը:
- Ընկերությունը ձգտում է համապատասխանեցնել ակտիվների և պարտավորությունների արժույթներն ինչպես գումարներով, այնպես էլ ժամկետներով՝ պաշտպանված լինելու համար փոխարժեքային տատանումներից:
- Ընկերությունը վերահսկում է արտարժույթային դիրքն օրական կտրվածքով: Ընկերության Դիլինգի ծառայությունը վերահսկում է արտարժույթի ռիսկը գործառնական մակարդակում՝ կառավարելով արժույթային բաց դիրքն ԱՄՆ դոլարի արժեգրկման և այլ մակրոտնտեսական ցուցանիշների գնահատումների հիման վրա, ինչը Ընկերությանը հնարավորություն է տալիս նվազագույնի հասցնել վնասներն ազգային արժույթի նկատմամբ փոխարժեքի զգալի տատանումներից:

Այլ ռիսկեր: Այլ ռիսկերը ներառում են վերոնշյալ ռիսկերից բացի բոլոր այլ ռիսկերը, ինչպես օրինակ շրջակա միջավայրի և սոցիալական, ռազմավարական, հեղինակության և իրավական ռիսկերը: Թվարկված ռիսկերի կառավարման նպատակով Բանկում ստեղծված են մասնագիտացված ստորաբաժանումներ և ներդրված են ներքին գործընթացների մշակված համակարգեր, որոնք անընդհատորեն վերանայվում և բարելավվում են՝ Բանկի աճին և բիզնեսի բարդությանը համընթաց:

4.7 Հիմնական Միջոցներ

Բանկն իր բնականոն գործունեության ապահովման նպատակով ձեռք է բերել հիմնական միջոցներ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (հիմքում շենքեր, շինություններ) և ոչ նյութական ակտիվներ, որոնց արժեքի համագումարը չի գերազանցում Բանկի ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 2.5%-ը: Բանկի հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 5,880,994 հազ. ՀՀ դրամ, Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (հիմքում շենքեր, շինություններ) արժեքը կազմել է 2,469,730 ՀՀ դրամ, իսկ ոչ նյութական ակտիվներինը 2,649,738 ՀՀ դրամ 30.06.2025թ.–ի դրությամբ:

Բանկի կողմից իր հիմնական միջոցների օգտագործումը սահմանափակող հանգամանքներ առկա չեն:

Ընկերության հիմնական միջոցներն ունեցել են հետևյալ կազմը և կառուցվածքը:

30.06.2025	Շենքեր, շինություններ	Վարձակալ ած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումներ	Կապի և հաղորդա կցման միջոցներ	Տնտեսակ ա ն գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Շարժա կան գույք	Օգտագոր ծման իրավունք ի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
------------	-----------------------	--	-------------------------------	---	-----------------	---------------------------------------	----------

Սկզբնական արժեք	136,054	1,716,632	1,319,780	1,736,123	68,103	3,782,535	8,759,226
Կուտակված մաշվածություն	63,014	132,214	731,814	612,310	26,074	1,312,805	2,878,232
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	73,040	1,584,417	587,965	1,123,813	42,029	2,469,730	5,880,994

4.8.1 Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը

Ընկերության ակտիվների շահութաբերության (ROA) և կապիտալի շահութաբերության (ROE) ցուցանիշների կանխատեսումներն արտացոլված են ստորև բերվող աղյուսակում:

Ցուցանիշներ	2024	2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	2026
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)	2.56%	2.2%	2.1%
Կապիտալի շահութաբերություն (ROE)	8.19%	9.5%	10.4%

Բանկի համար սահմանվել են հետևյալ եկամուտների կենտրոնները.

1. Վարկային բլոկ
2. Գանձապետական բլոկ,
3. Տրանզակցիոն բլոկ (քարտային տեխնոլոգիաներ և փոխանցումներ),
4. Ներդրումային բլոկ

Հաճախորդների հետ կոնտակտի ուղիները (այդ թվում՝ թվային) պարզապես նպաստելու են վերոնշյալ եկամուտների կենտրոնների պրոդուկտների վաճառքին, դիմումների ու հայտերի ընդունմանը և ձևակերպմանը: Ըստ կոնտակտի ուղիների վաճառքների և եկամուտների պլանավորում հնարավոր կլինի իրականացնել Ծրագրի իրականացման վերջում, Բանկի գործունեության առաջին տարվա համար՝ պրոդուկտների և կոնտակտային կենտրոնների վերջնական դիզայնն ունենալուց հետո: Այս փուլում ֆինանսական կանխատեսումները ընդհանուր են և պլանավորում ըստ հաճախորդի հետ կոնտակտի ուղիների նպատակահարմար է իրականացնել ավելի ուշ:

ԲԱԺԻՆ 5. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1: Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը

Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE) = (Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն) x 100

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA) = (Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն) x 100

Զուտ շահույթի մարժա (NPM) = Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Գործառնական եկամուտ

Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU) = Գործառնական եկամուտ / Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն

Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM) = Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն

Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) = Զուտ տոկոսային եկամուտ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն = Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր = Տոկոսային ծախսեր / Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր

Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) = Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը

Սպրեդ = (Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն) – (Տոկոսային ծախսեր/Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր)

Հավելված 2: Թողարկման Վերջնական Պայմաններ

----- 20__թ.

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի պարտատոմս Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել ծրագրային ազդագիրը (գրանցված է ----- 2024 թ.), դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները: Ծրագրային ազդագիրը, դրա լրացումները գտնվում են «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ում Գ. Հովսեփյան փողոց, Նորք-Մարաշ 32/6 ք. Երևան, ՀՀ հասցեում:

<p>Ընդհանուր տեղեկություններ (Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է «ոչ կիրառելի»: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)</p>		
	Թողարկողը (թողարկողի անվանումը)	«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ
	Երաշխավորողը	Չերաշխավորված
	Սերիան	
	Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ
	Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը՝ ըստ ստորադասության	Ամենայն մանրամասնությամբ ներկայացված է Ծրագրային Ազդագրի 3.3.6 մասում
	Թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար
	Առաջարկի գինը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ

	Անվանական արժեքը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ/ 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար
	Քանակը	համապատասխան Թողարկման ծավալի ու անվանական արժեքի, այսինքն Թողարկման ծավալի հարաբերությունը անվանական արժեքին
	Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ
	Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ
	Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	
	Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում, եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է «ոչ կիրառելի»)	Պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ որոշումն ընդունվել է Թողարկողի խորհրդի 15.07.2025 թվականի թիվ DEC 13-15 որոշումով: Հաջորդ թողարկումները ենթակա են որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից:
Արժեկտրոնի վերաբերյալ տեղեկություններ		
	Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ

	<p>Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն, թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ այդ ցուցանիշի/դրա փոփոխության մասին տեղեկատվություն</p>	<p>Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ</p>
	<p>Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)</p>	<p>Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ</p>
	<p>Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)</p>	<p>Փաստացի օրեր արժեկտրոնի փուլի ընթացքում/Փաստացի օրեր տարվա ընթացքում (Actual/Actual)</p>
	<p>Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը</p>	<p>ոչ կիրառելի</p>
	<p>Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ</p>	
	<p>Զրոյական արժեկտրոնով (զեղչատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)</p>	<p>ոչ կիրառելի</p>
<p>Մայր գումարի մարման վերաբերյալ տեղեկություններ</p>		
	<p>Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը</p>	<p>Պարտատոմսերի մարման գումարները պարտատոմսերի սեփականատերերին/անվանատերերին վճարվում են պարտատոմսերի մարման օրը:</p>

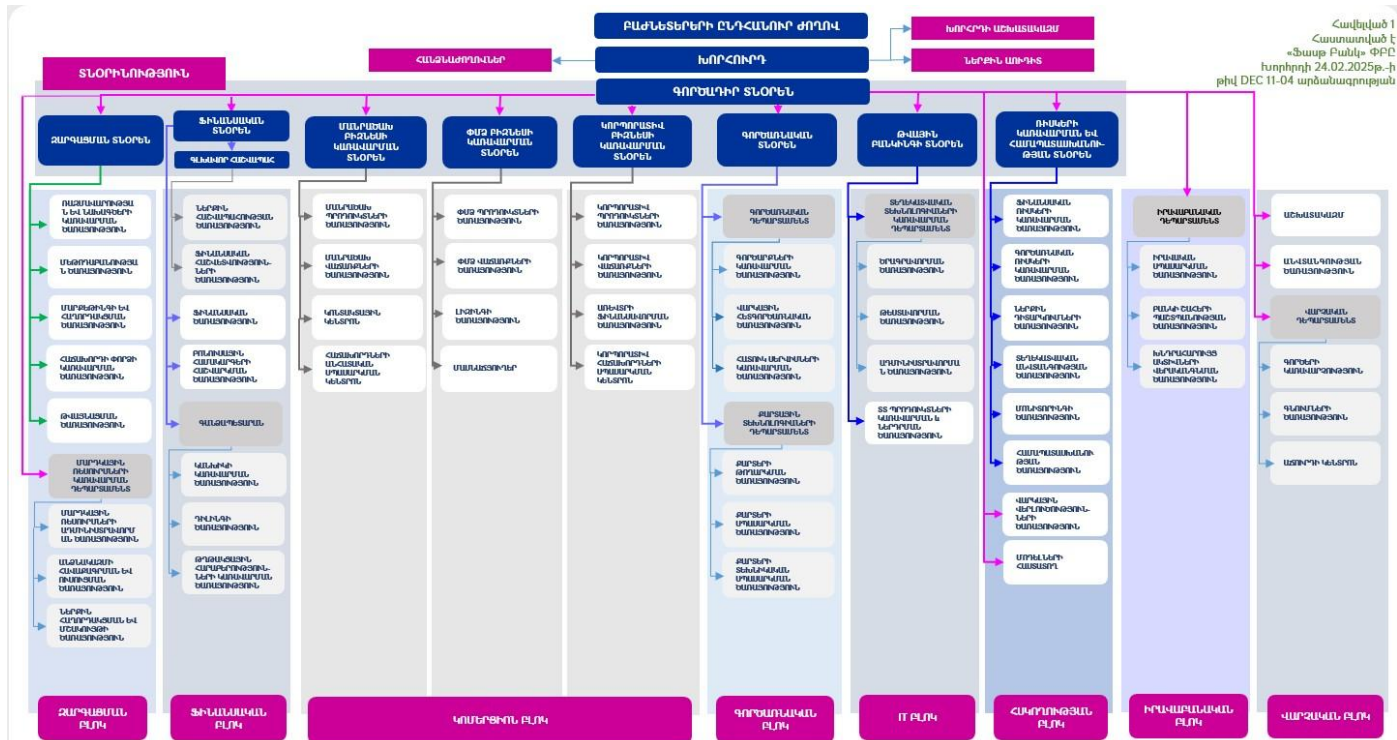
		Եթե մարման օրը ոչ աշխատանքային օր է ապա մարման գումարները վճարվում են մարման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:
	Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	Անվանական արժեքով
	Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում է այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	ոչ կիրառելի
	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն թողարկողի նախաձեռնությամբ/քոլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
	Ժամկետ(ներ)ը	Չի նախատեսվում
	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	Չի նախատեսվում
	Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	Չի նախատեսվում
Այլ տեղեկություններ		
	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/փուֆ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
	Ժամկետ(ներ)ը	
	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	Չի նախատեսվում
	Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	
Տեղաբաշխման վերաբերյալ տեղեկություններ		
	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ, ՀՀ, ք.Երևան, Նորք-Մարաշ, Գ.Հովսեփյան փողոց 32/6

	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ
Այլ տեղեկություններ		
	Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռևս թույլատրված չեն որևէ կարգավորվող շուկայում առևտրի
	Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող ամսաթիվը (հնարավորության դեպքում))	Թողարկողը պարտադիր դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն ստացման և/կամ ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում: Կարգավորվող շուկա ասելով Թողարկողը նկատի ունի «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲ ընկերությունը:
	Արժեթղթի վարկանիշը	Ոչ կիրառելի
	Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը	Արժեկտրոնային եկամուտների և թողարկված յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի մարման գումարների վճարման փոխանցումը Թողարկողի կողմից կատարվելու է արժեկտրոնի հաշվարկման և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը

		<p>18:00-ի դրությամբ «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ից ստացված սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Թողարկողը արժեկտրոնային եկամտի վճարման և/կամ պարտատոմսերի մարման օրը վճարումները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի բանկային հաշիվներին: «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ից ստացված սեփականատերերի ռեեստրի քաղվածքում նշված հաճախորդի հաշվին արժեկտրոնային եկամուտների վճարման կամ մարման գումարի փոխանցման անհնարինության դեպքում Թողարկողը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցելու է նոտարի դեպոզիտ մինչև նորդրողի կողմից համապատասխան հանձնարարականների ստացումը, ընդ որում, նոտարի դեպոզիտի ծառայության գումարը հատուցվում է ներդրողի կողմից:</p>
--	--	--

Թողարկողը (երաշխավորողը) պատասխանատու է սույն «Թողարկման վերջնական պայմաններում» ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը (երաշխավորողը) հավաստիացնում է, որ սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությամբ), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3: Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքը

Հավելված 1
 Հաստատված է
 «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ
 Խորհրդի 24.02.2025թ.-ի
 թիվ DEC 11-04 արձանագրության

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4: Հայտ-հանձնարարկանի օրինակելի ձև /Ֆիզիկական անձ/

**«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ
(Ֆիզիկական անձանց համար)**

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և
ժամանակը

(օր, ամիս, տարի, ժամ, րոպե)

Ֆիզիկական անձի անվանումը

(Անուն, Ազգանուն)

Էլ. փոստի հասցեն, հեռախոսահամարը

ՀԾՀ

Ռեզիդենտությունը

(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն Հայտի ներկայացմամբ ընդունում ենք «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը,
որով և ցանկություն ենք հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը
հետևյալ պայմաններով՝

Պարտավորումների ձեռքբերման ամսաթիվը

(օր, ամիս, տարի)

Ձեռք բերվող պարտավորումների արժույթը

ՀՀ դրամ

ԱՄՆ դոլար

Ձեռք բերվող պարտավորումների քանակը՝
հայր

քանակը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների միավորի
ձեռքբերման գինը

գինը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների
ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր
գումարը

ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով)

Անձի բանկային հաշվի համարը

Բանկի անվանումը

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի
անունը

Արժեթղթերի հաշվի համարը

Սույն Հայտով, հավաստում ենք, որ Հայտը ներկայացնելուց առաջ ծանոթացել ենք պարտատոմսի Ծրագրային ազդագրին, թողարկման վերջնական պայմաններին, ընդունում և համաձայն ենք դրանցում նշված պայմաններին և պատրաստակամ ենք ստանձնել Բանկի թողարկած պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հնարավոր ռիսկերը:

Հաստատում ենք, որ ֆինանսական միջոցները, որոնք փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն Հայտի բավարարման դեպքում Հայտը կհանդիսանա մեր և Բանկի միջև պատշաճ ձևակերպված և վավեր պայմանագիր՝ մեր կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման (առքի) վերաբերյալ:

Ստորագրություն

Անուն Ազգանուն

ՄԻԱՅՆ ԲԱՆԿԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հայտի ընդունման ամսաթիվ

Ընդունող աշխատակցի Ստորագրություն

Ընդունող աշխատակցի Անուն Ազգանուն

Հիշեցում: Եթե ներդրողի կողմից պարտավորումների ձեռքբերման համար դրամական միջոցները ՀՀ դրամային 2620018773781001, ԱՄՆ դոլարային 2620018773781002 և համապատասխան փարանցիկ հաշվեհամարներին են մուտքագրվում մինչև պարտավորումների ձեռքբերման օրվա ժամը 16:00-ը, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված են համարվում դրանց վճարման օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են փոխալ աշխատանքային օրը 16:00-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված են համարվում վճարմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսեր

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5: Հայտ հանձնարարկանի օրինակելի ձև /իրավաբանական անձ/

**«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ
(Իրավաբանական անձանց համար)**

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և
ժամանակը

(օր, ամիս, տարի, ժամ, րոպե)

Իրավաբանական անձի անվանումը

(ֆիրմային անվանում, կազմակերպարավական ձև)

Պետոեզիստրի գրանցման տվյալները

(գրանցման վկայականի համար, ամսաթիվ)

Գրանցման վայրի հասցեն, էլ. փոստի
հասցեն, հեռախոսահամարը

ՀՎՀՀ

Ռեզիդենտությունը

(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն Հայտի ներկայացմամբ ընդունում ենք «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը,
որով և ցանկություն ենք հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը
հետևյալ պայմաններով՝

Պարտավորումների ձեռքբերման ամսաթիվը

(օր, ամիս, տարի)

Ձեռք բերվող պարտավորումների արժույթը

ՀՀ դրամ

ԱՄՆ դոլար

Ձեռք բերվող պարտավորումների քանակը՝
հազ

քանակը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների միավորի
ձեռքբերման գինը

գինը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների
ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր
գումարը

ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով)

Անձի բանկային հաշվի համարը

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Բանկի անվանումը

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի
անունը

Արժեթղթերի հաշվի համարը

Սույն Հայտով, հավաստում ենք, որ Հայտը ներկայացնելուց առաջ ծանոթացել ենք պարտատոմսի Ծրագրային ազդագրին, թողարկման վերջնական պայմաններին, ընդունում և համաձայն ենք դրանցում նշված պայմաններին և պատրաստակամ ենք ստանձնել Բանկի թողարկած պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հնարավոր ռիսկերը:

Հաստատում ենք, որ ֆինանսական միջոցները, որոնք փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն Հայտի բավարարման դեպքում Հայտը կհանդիսանա մեր և Բանկի միջև պատշաճ ձևակերպված և վավեր պայմանագիր՝ մեր կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման (առքի) վերաբերյալ:

Ստորագրություն

Անուն Ազգանուն

(իրավաբանական անձի ներկայացուցչի կամ լիազորված անձի անուն, ազգանունը)

ՄԻԱՅՆ ԲԱՆԿԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հայտի ընդունման ամսաթիվ

Ընդունող աշխատակցի Ստորագրություն

Ընդունող աշխատակցի Անուն Ազգանուն

Հիշեցում: Եթե ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները ՀՀ դրամային 2620018773781001, ԱՄՆ դոլարային 2620018773781002 և համապատասխան փարանցիկ հաշվեհամարներին են մուտքագրվում մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերման օրվա ժամը 16:00-ը, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված են համարվում դրանց վճարման օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են փոխալ աշխատանքային օրը 16:00-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված են համարվում վճարմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Հավելված 6: Ֆինանսական հաշվետվություններ

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 1

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 3

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն 6

2. Պատրաստման հիմունքներ 6

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր 9

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ 37

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ 38

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ 40

7. Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ 40

8. Ներդրումային արժեթղթեր 42

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր 43

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ 49

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ 51

12. Ոչ նյութական ակտիվներ 52

13. Հարկում 54

14. Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/հակադարձում 55

15. Այլ ակտիվներ 56

16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ 57

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ 57

18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր 59

19. Այլ փոխառու միջոցներ և ստորադաս վարկեր 59

20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ 61

21. Այլ պարտավորություններ 61

22. Սեփական կապիտալ 61

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ 63

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ 65

25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ 65

26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր 67

27. Ռիսկերի կառավարում 68

28. Իրական արժեքի չափում 91

29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ 95

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում 95

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ 96

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն 99

33. Կապիտալի համարժեքություն 99

34. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն 101

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության

Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Բանկ») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ Էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԻ կանոնագրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Էթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն այս պահանջների և ՀԷՄՍԻ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ernst & Young CJSC
Vazgen Sargsyan St., 2 Building,
Yerevan, 0010 Armenia,
Kamar Business Center
Tel: +374 60 50 7777
www.ey.com/am

«Էրնսթ և Ինգ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան, 0010,
Վազգեն Սարգսյան փող., 2 շենք
«Կամար» Բիզնես Կենտրոն
Հեռ.՝ +374 60 50 7777

Առևտրի առանցքային հարցեր

Առևտրի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների առևտրի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների առևտրի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր առևտրի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Առևտրորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների առևտրի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր առևտրը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր առևտրական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ առևտրական կարծիք արտահայտելու համար:

Առևտրի առանցքային հարց

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր առևտրի ընթացում

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի էականության (Բանկի ընդհանուր ակտիվների 76.4% -ը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:

Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճի առկայության գնահատումից: Այդ գնահատումը էապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի ցուցանիշից (ներառյալ այլ ֆինանսական հաստատություններում ժամկետանց օրերը) և վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից:

Առևտրի իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝

- Վարկային ռիսկի մոդելների գնահատում և պորտֆելի հիմունքով ԱՎԿ սահմանելու համար կիրառվող ենթադրություններ:
- Բանկի՝ վարկային ռիսկի էական աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում:

Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերանայված կանխատեսումները: Գործընթացներն իրականացնելիս մենք հատուկ ուշադրություն ենք դարձրել ոսկու գրավով ապահովված վարկերի գծով գրավադրված ոսկե իրերի առկայության և չափման վրա: Մենք մասնակցել ենք գրավի գծով գույքագրման գործընթացին, և ընտրանքային հիմունքով, թեստավորել ենք գրավադրված ոսկե իրերի առկայությունը և ֆիզիկական բնութագրերը:

Մենք գնահատել ենք գրավադրված ոսկե իրերի ֆիզիկական բնութագրերի գնահատման գործընթացում դեկավարության կողմից ներգրավված մասնագետի իրազեկությունն ու անկողմանկալությունը:

Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ Էականորեն տարբեր գնահատումների: Մասնավորապես, ԱՎԿ-ները զգայուն են ոսկու գրավի առկայության և գնահատման հանդեպ: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր» և Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը և հաճախորդներին տրված վարկերի՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը: Մենք գնահատել ենք նաև հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի Էական աճը որոշելու համար ղեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը:

Մենք վերահաշվարկել ենք ԱՎԿ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների նկատմամբ:

Բանկի 2024թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի 2024թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Բանկի 2024թ. Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են Էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ Էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Եական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններին օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Եական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- Չնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման զնահատումների և կից բացահայտումների խելամուռ

- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է ղեկավարի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեկավարի ճշմարիտ ներկայացումը:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, սպառնալիքների վերացմանը անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն ղեկավարի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման նպատակով անցկացված աուդիտի ղեկավար գործընկեր է հանդիսանում Էրիկ Հայրապետյանը:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն
Աուդիտի բաժնի գործընկեր

Էրիկ Հայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր
2025թ. ապրիլի 28

 Էլենա Ադամյան

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

		2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31 վերադասա- կարգված (Ծան. 2ե)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	17,055,836	10,984,112
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	2,692,448	964,295
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	7	6,361,803	-
Ներդրումային արժեթղթեր	8	13,150,593	5,258,863
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	8,671,386	3,126,410
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9	211,265,595	88,772,092
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	7,236,002	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	5,676,256	3,829,455
Ոչ նյութական ակտիվներ	12	2,062,421	1,402,503
Այլ ակտիվներ	15	3,178,072	2,413,495
Ընդամենը ակտիվներ		277,350,412	117,005,853
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16	147,776,359	34,734,727
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	17,160,007	8,011,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	13,652,511	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	19	14,162,383	7,934,059
Ստորադաս վարկեր	19	7,953,206	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	20	2,625,463	1,754,993
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		735,692	1,620,547
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	13	1,804,725	1,636,032
Այլ պարտավորություններ	21	2,134,796	1,364,862
Ընդամենը պարտավորություններ		208,005,142	63,021,291
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	40,100,200	30,100,000
Զբաղիչված շահույթ		29,368,402	24,316,477
Ներդրումային արժեթղթերի վերազնահատման պահուստ	22	(123,332)	(431,915)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		69,345,270	53,984,562
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		277,350,412	117,005,853

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գարեգին Դարբինյան

Գործադիր տնօրեն

Թաթուլ Թամրազյան

Գլխավոր հաշվապահ

2025թ. ապրիլի 28

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	Ծան.	2024թ.	2023թ.
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	23,909,932	14,254,982
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	738,257	18,011
Տոկոսային ծախս	24	(9,217,603)	(2,467,074)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		15,430,586	11,805,919
(Վարկային կորուստների գծով ծախս) / Վարկային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում	14	(433,433)	136,864
		14,997,153	11,942,783
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	25	539,631	204,025
Միջնորդավճարների գծով ծախս	25	(314,738)	(89,146)
Չուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից		(16,050)	61,480
<i>Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից՝</i>		889,198	547,693
- Առք ու վաճառքի գործարքներից		1,179,273	716,851
- Արտարժույթի վերագնահատումից		(290,075)	(169,158)
Այլ եկամուտ		173,409	90,641
Ոչ տոկոսային եկամուտ		1,271,450	814,693
Անձնակազմի գծով ծախսեր	26	(5,945,751)	(4,417,622)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	11,12	(1,159,463)	(659,618)
Այլ գործառնական ծախսեր	26	(2,827,289)	(1,647,101)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(9,932,503)	(6,724,341)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		6,336,100	6,033,135
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(1,284,175)	(1,153,673)
Հաշվետու տարվա շահույթ		5,051,925	4,879,462
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հաջորդ ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>			-
<i>Կորպորատիվ բաժնետոմսերի վերագնահատում</i>		26,420	

1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	13	(4,756)	–
Հաջորդ ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ եկամուտ		21,664	–
<i>Հաջորդ ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		427,662	402,644
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ	14	(77,761)	50,309
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	13	(62,982)	(81,532)
Հաջորդ ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ եկամուտ		286,919	371,421
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ հարկումից հետո		308,583	371,421
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		5,360,508	5,250,883

1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ</i>	<i>Զբաղիված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը սեփական կապիտալ</i>
Մնացորդը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		30,100,000	(803,336)	19,437,015	48,733,679
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Հաշվետու տարվա շահույթ		-	-	4,879,462	4,879,462
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ վնաս		-	371,421	-	371,421
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		-	371,421	4,879,462	5,250,883
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		30,100,000	(431,915)	24,316,477	53,984,562
Հաշվետու տարվա շահույթ		-	-	5,051,925	5,051,925
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ		-	308,583	-	308,583
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		-	308,583	5,051,925	5,360,508
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	23	10,000,200	-	-	10,000,200
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	23	-	-	-	-
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		40,100,200	(123,332)	29,368,402	69,345,270

1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն**2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	Ծան.	2024թ.	2023թ. վերադասարկված (Ծան. 2Ե)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		23,628,896	14,398,572
Վճարված տոկոսներ		(6,225,542)	(2,038,844)
Ստացված միջնորդավճարներ		534,059	201,020
Վճարված միջնորդավճարներ		(290,381)	(85,232)
Չուտ մուտքեր փոխարժեքային տարբերություններից		1,179,273	716,848
Չուտ ելքեր շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		5,963	(90,772)
Աշխատավարձ և այլ համարժեք վճարներ		(5,673,243)	(4,388,660)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր		(2,313,228)	(1,554,828)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ		169,031	71,864
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունից		11,014,828	7,229,968
Հակադարձ հետզման պայմանագրերով ստացված գումարներ		(6,463,696)	-
Հաճախորդների տրված վարկեր		(122,541,844)	(32,094,174)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(7,074,581)	(244,195)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(1,748,761)	(855,254)
Այլ ակտիվներ		(1,397,097)	(1,939,457)
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարման ենթակա գումարներ		5,396,961	2,936,591
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		110,411,684	33,541,911
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		(22,013)	89,423
Այլ պարտավորություններ		(12,528)	302,701
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ (գործառնական գործունեությունում օգտագործված)/ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկի վճարումը		(12,437,047)	8,967,514
Վճարված շահութահարկ		(2,068,159)	(1,742,998)
Չուտ դրամական միջոցներ՝ (գործառնական գործունեությունում օգտագործված)/ստացված գործառնական գործունեությունից		(14,505,206)	7,224,516
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(18,745,272)	(4,317,080)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և մարում		6,307,000	1,000,000

1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն**2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(847,794)	(1,113,382)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		4,377	12,847
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(1,066,555)	(888,763)
Չուտ դրամական միջոցներ՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում		(14,348,244)	(5,306,378)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	22	10,000,200	-
Բանկերից ստացված մուտքեր	32	26,301,320	26,119,172
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	32	(22,498,848)	(29,061,929)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	32	8,701,212	4,758,175
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	32	(1,083,344)	(323,220)
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	32	7,549,195	5,363,220
Այլ փոխառու միջոցների մարում	32	(1,378,358)	(827,028)
Ստորադաս վարկերից մուտքեր	32	7,892,600	-
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	32	(265,118)	(257,266)
Չուտ դրամական միջոցներ՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից		35,218,859	5,771,124
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(292,540)	119,978
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(1,145)	(5,272)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		6,071,724	7,803,968
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարեսկզբին		10,984,112	3,180,144
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարեվերջում	5	17,055,836	10,984,112

1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14- ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 30 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մոտավորապես 1096 աշխատակից (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 953 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	2024թ.	2023թ.
Վահե Բաղայան	50%	50%
Վիգեն Բաղայան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը, ինչպես նաև ընդհանուր գործարար միջավայրը շարունակում են զարգանալ: Սակայն օրենսդրության տարբեր մեկնաբանությունները և հաճախակի փոփոխությունները, այլ իրավական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ են ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հուճկային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ

ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարկված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍԿ»):

բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի:

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 396.56 ՀՀ դրամ և 404.79 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 413.89 ՀՀ դրամ և 447.90 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

դ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կամավոր փոփոխություն

Բանկը փոխել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ներկայացնելու նպատակով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարեկան ժամանակաշրջանից սկսած՝ Բանկը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնում է ուղղակի մեթոդով, ի տարբերություն նախորդ ժամանակաշրջաններում կիրառվող անուղղակի մեթոդի: Ուղղակի մեթոդով Բանկը բացահայտում է համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից: Բանկը դիտարկում է գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի ուղղակի ներկայացման մեթոդը՝ ֆինանսական հաշվետվություններից օգտվողներին ավելի տեղին և հավաստի տեղեկատվություն տրամադրելու համար, քանի որ այն կարող է ավելի օգտակար լինել Բանկի ապագա դրամական հոսքերը գնահատելու համար:

ե) Վերադասակարգումներ

Որոշակի վերադասակարգումներ են կատարվել նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում՝ ընթացիկ տարվա ներկայացմանը համապատասխանելու համար: Այս վերադասակարգումները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել զուտ շահույթի կամ սեփական կապիտալի վրա, ինչպես նախկինում ներկայացվել է:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	<i>Նախկինում ներկայացված</i>	<i>Վերադասա- կարգում</i>	<i>Վերադասա- կարգված</i>
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	34,325,150	409,577	34,734,727
Այլ պարտավորություններ	1,774,439	(409,577)	1,364,862

Ինչպես նաև, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	<i>Նախկինում ներկայացված</i>	<i>Որոշակի վերադասա- կարգումներ</i>	<i>Որոշակի վերադասա- կարգումներ</i>
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	33,132,334	409,577	33,541,911
Այլ պարտավորություններ	712,278	(409,577)	302,701
2ուտ դրամական միջոցներ գործառնական գործունեությունից նախքան շահութահարկի վճարումը	8,967,514	-	8,967,514
2ուտ դրամական միջոցներ (օգտագործված գործառնական գործունեությունում)/ գործառնական գործունեությունից ստացված	7,224,516	-	7,224,516

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2024թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել:

ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում

ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխությունները հստակեցնում են այն պահանջները, որոնք վաճառող-վարձակալող օգտագործում է վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում առաջացած վարձակալության գծով պարտավորությունների չափման նպատակով, ապահովելով այն փաստը, որ վաճառող-վարձակալող չի ճանաչում օգուտի կամ վնասի որևէ գումար, որը վերաբերում է դրա օգտագործման իրավունքին:

Փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ

ՀՀՄՍ 1 ստանդարտի փոփոխությունները հստակեցնում են պարտավորությունները որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասակարգելու պահանջները: Փոփոխությունները պարզաբանում են՝

- ▶ Ինչ է նշանակում մարումը հետաձգելու իրավունք,
- ▶ Որ հետաձգելու իրավունքը պետք է գոյություն ունենա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում,
- ▶ Որ դասակարգման վրա չի ազդում կազմակերպության՝ հետաձգելու իրավունքը օգտագործելու հավանականությունը,
- ▶ Որ միայն այն դեպքում, երբ փոխարկելի պարտավորության մեջ ներդրված ածանցյալ գործիքն ինքնին հանդիսանում է բաժնային գործիք, ապա պարտավորության պայմանները չեն ազդի դրա դասակարգման վրա:

Ինչպես նաև, կազմակերպությունը պարտավոր է բացահայտել փաստը, երբ վարկային պայմանագրից բխող պարտավորությունը դասակարգվում է որպես ոչ ընթացիկ և կազմակերպության՝ մարումը հետաձգելու իրավունքը պայմանավորված է տասներկու ամիսների ընթացքում ապագա պայմանագրային դրույթների պահպանմամբ:

Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում

ՀՀՄՍ 7 *Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն* և ՖՀՄՍ 7 *Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ* ստանդարտների փոփոխությունները պարզաբանում են մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների հատկանիշները և պահանջում են հավելյալ բացահայտումներ նման պայմանավորվածությունների համար: Տվյալ փոփոխության մեջ բացահայտման պահանջների նպատակն է աջակցել ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին հասկանալու մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների ազդեցությունը կազմակերպության պարտավորությունների, դրամական հոսքերի և իրացվելության ռիսկի վրա:

Փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համաձայն Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2023թ. հունվարի 1-ից, Բանկը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների իր բացահայտումը: Եական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների վերաբերյալ վերանայված տեղեկատվությունը կենտրոնանում է այն փաստի վրա, թե ինչպես է Բանկը կիրառել ՀՀՄՍ-ների պահանջները իր հանգամանքների նկատմամբ և ինչպես է ներառում հիմնականում այն հոդվածները, որոնց մասով Բանկը ընտրել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն ՀՀՄՍ կողմից թույլատրված մեկ կամ մի քանի տարբերակներից, հոդվածներ, որոնք ենթակա են նշանակալի դատողությունների կամ գնահատումների, և բացառում է այն տեղեկատվությունը, որը միայն կրկնօրինակում կամ ամփոփում է ՀՀՄՍ-ների պահանջները, ինչպես նաև ոչ Եական հարցերի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները:

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույթով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթային գործարքների վերագնահատումից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, թղթակցային հաշիվները այլ բանկերում (տոստոր հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները՝ զերծ պայմանագրային սահմանափակումներից:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույթ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ,
- ▶ Ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը վարկային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերազնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո վարկային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում վարկային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի վարկային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (ii) կետում:

Ներկայացում

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,

- ▶ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Միջնորդավճարներ

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների գծով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

i. Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորդված չէ որպես իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող.

- ▶ Ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:
- ▶ Այս պայմանների մանրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը:

Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- ▶ Պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ▶ Ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը,
- ▶ Բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ▶ Ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա),
- ▶ Նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ

ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխառվածության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ▶ ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մտնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Առևտրային նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այնպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանվել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել

ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն Էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

iii. Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

iv. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և Բանկը մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- ▶ Բնականոն գործունեության ընթացքում,
- ▶ Պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- ▶ Կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

v. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ Վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և
- ▶ Մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ Ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ Գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի

փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են:

Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (ամկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկը իրականացնում է փոփոխության՝ նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ Ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ Գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ Փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ Ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների գույք գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչելիս ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախս» հոդվածում՝ ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալության գծով եկամուտի ճանաչում

Վարձակալության սկիզբը համարվում է վարձակալության պայմանագրի կնքման ամսաթվի և կողմերի կողմից վարձակալության հիմնական դրույթների մասով պարտավորությունների ստանձման ամսաթվից ամենավաղը: Այս ամսաթվի դրությամբ՝

- ▶ Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ Որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

Վարձակալության սկիզբ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնական ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումը, ըստ անհրաժեշտության):

Ֆինանսական վարձակալության մեկնարկից հետո Բանկը ճանաչում է վարձակալության մեջ զուտ ներդրումը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ եթադրվող տոկոսադրույքով գեղչված: Համախառն ներդրումների և դրա ներկա արժեքի միջև տարբերությունը գրանցվում է որպես ֆինանսական վարձակալության չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «Ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կորպորատիվ պարտատոմսերը՝ թողարկված հայկական թողարկողի կողմից և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող տեղական ընկերությունների բաժնային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ոպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի համակարգված հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 20 տարի
- համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ 1-8 տարի
- փոխադրամիջոցներ 8 տարի
- տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ 8 տարի

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկու իրական արժեքը որոշելու նպատակով օգտագործվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գները:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են՝ զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման՝ մինչև հարկումը

դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոփոխությունից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոփոխելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI- ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները՝ գտած հարկերի ազդեցությամբ, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ նույն Բանկի այլ բաղադրիչների հետ գործարքների վերաբերյալ հասույթները ու ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Բանկի սեզմենտային հաշվետվությունը հիմնված է հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ մանրածախ բանկային գործունեություն, կորպորատիվ բանկային գործունեություն, առևտրային:

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն:

Փոխանակելիության բացակայություն - ԳՅՄ 21 ստանդարտի փոփոխություններ

2023 թվականի օգոստոսին ԳՅՄ-ն հրապարակեց ԳՅՄ 21 Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ ստանդարտի փոփոխությունները՝ հստակեցնելու, թե ինչպես պետք է կազմակերպությունը գնահատի՝ արդյոք արտարժույթը փոխանակելի է, և ինչպես պետք է որոշի սփոթ փոխարժեքը փոխանակելիության

բացակայության դեպքում: Փոփոխությունները նաև պահանջում են տեղեկատվության բացահայտում, որը թույլ է տալիս կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին հասկանալ, թե ինչպես է մեկ այլ արժույթով փոխանակման ոչ ենթակա արժույթը ազդում կամ ակնկալվում է, որ կազմի կազմակերպության ֆինանսական արդյունքների, ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2025թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ ընդունումը թույլատրվում է, սակայն անհրաժեշտ են բացահայտումներ: Փոփոխությունների կիրառման դեպքում կազմակերպությունը չի կարող վերաներկայացնել համեմատական տեղեկատվությունը:

Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները եական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ (շարունակություն)

Փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման մեջ. Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում

2024 թվականի մայիսի 30-ին ՀՀՄՍԽ -ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտների փոփոխությունները - Փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման մեջ (այսուհետ՝ Փոփոխություններ): Փոփոխությունները ներառում են՝

- ▶ Պարզաբանում, որ ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է «մարման ամսաթվին» և ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրության հնարավորություն (եթե բավարարված են հատուկ պայմաններ) ապաճանաչել մարված ֆինանսական պարտավորությունը՝ կիրառելով էլեկտրոնային վճարային համակարգ մինչև մարման ամսաթիվը,
- ▶ Լրացուցիչ ուղեցույց այն մասին, թե ինչպես պետք է գնահատվեն պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը բնապահական, սոցիալական և կորպորատիվ կառավարման և նմանատիպ հատկանիշներով ֆինանսական ակտիվների համար,
- ▶ Պարզաբանումներ այն մասին, թե ինչն է «առանց ռեգրեսի հատկանիշները» և որոնք են պայմանագրորեն կապակցված գործիքների բնութագրերը,
- ▶ Պայմանական հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների բացահայտման և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով դասակարգված բաժնային գործիքների բացահայտման լրացուցիչ պահանջներ:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են 2026թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Վաղ ընդունումը թույլատրվում է միայն ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և համապատասխան բացահայտումների համար փոփոխությունները վաղաժամ ընդունելու հնարավորությամբ: Բանկը ներկայումս մտադիր չէ վաղաժամ ընդունել Փոփոխությունները:

Ինչ վերաբերում է էլեկտրոնային վճարային համակարգի միջոցով մարվող ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման փոփոխություններին, Բանկը ներկայումս գնահատում է բոլոր Էական էլեկտրոնային վճարային համակարգերը, որոնք օգտագործվում են տարբեր իրավասություններում, որտեղ նա իրականացնում է իր գործունեությունը, որպեսզի գնահատի, թե արդյոք փոփոխությունները կհանգեցնեն Էական փոփոխության ընթացիկ գործունեության հետ կապված և արդյոք այն համապատասխանում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման պայմաններին մինչև մարման ամսաթիվը նմանատիպ ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման գծով: Ավելին, Բանկը վերանայում է իր բոլոր վճարային համակարգերը (օրինակ՝ չեկեր, կրեդիտ քարտեր, դեբետային քարտեր)՝ ապահովելու, որպեսզի համապատասխան ֆինանսական ակտիվները ապաճանաչվեն, երբ մարված է դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ իրավունքը, և որպեսզի համապատասխան ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվեն մարման ամսաթվին:

Բացի այդ, Բանկը գնահատում է Փոփոխությունների ազդեցությունը իր ֆինանսական ակտիվների վրա, որոնք ներառում են բնապահական, սոցիալական և կառավարման հետ կապված հատկանիշներ և այլ նմանատիպ պայմանական հատկանիշներ, ինչպես նաև առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսավորման և պայմանագրորեն կապակցված գործիքների վրա:

Ներկայումս Բանկը աշխատում է բացահայտել այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք փոփոխությունները կունենան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 18 ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում

2024 թվականի ապրիլին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 18 ստանդարտը, որը փոխարինում է ՀՀՄՍ 1

Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում ստանդարտին: ՖՀՄՍ 18-ը նոր պահանջներ է ներկայացնում շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ներկայացման գծով՝ ներառյալ որոշ հանրագումարներ և միջանկյալ հանրագումարներ: Ավելին, կազմակերպությունները պարտավոր են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը դասակարգել ըստ հինգ կատեգորիաների՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, շահութահարկ, ընդհատված գործառնություններ, որոնցից առաջին երեք կատեգորիաները նոր են:

Այն նաև պահանջում է նոր, ղեկավարության կողմից սահմանած կատարողականի չափորոշիչների, եկամուտների և ծախսերի միջանկյալ հանրագումարների բացահայտում և ներառում է ֆինանսական տեղեկատվության համախմբման և տարանջատման նոր պահանջներ՝ հիմնված հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ծանոթագրությունների «դերերի» վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ (շարունակություն)

Բացի այդ, ՀՀՄՍ 7 *Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն* ստանդարտում կատարվել են նեղ շրջանակի փոփոխություններ, որոնք ներառում են գործառնությունների դրամական հոսքերի՝ անուղղակի մեթոդով որոշելու մեկնարկային կետի փոփոխություն՝ «շահույթ կամ վնաս»-ից դեպի «գործառնական շահույթ կամ վնաս» և շահաբաժիններից ու տոկոսագումարներից դրամական հոսքերի դասակարգման ընտրության հնարավորության վերացում: Ավելին, որոշակի համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել մի քանի այլ ստանդարտներում:

ՀՀՄՍ 18 ստանդարտը և այլ ստանդարտների փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2027թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է, սակայն անհրաժեշտ է բացահայտում: ՀՀՄՍ 18-ը կիրառվելու է հետընթաց:

Ներկայումս Բանկը աշխատում է բացահայտել այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք փոփոխությունները կունենան հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների վրա:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՀՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվություններին առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բայց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 28:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՀՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 27): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Վիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզոնականությունը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 2,097,280 հազ. ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 2,232,091 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներակայացված են Ծան. 9-ում:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները միջոցառված կլիմային ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքար, եզրակացրել է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնում ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ Նոր օրենսդրությունը:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները (չսահմանափակված մաս, տես Ծան. 6)	10,138,819	2,833,161
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,004,925	7,756,921
Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	919,628	400,421
	17,063,372	10,990,503
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(7,536)	(6,391)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,055,836	10,984,112

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 4,882,993 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 1,295,257 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոզիտային դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2023թ.՝ 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2023թ.՝

18%):

Բանկերը պարտավոր են արտաթույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2023թ.՝ 6%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես դրամով դեպոզիտներ և 12%-ը (2023թ.՝ 12%)՝ արտաթույթով:

Ավելին, բանկերի՝ արտաթույթով պահուստավորված միջոցների ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, Բանկը արտաթույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծան. 6):

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (շարունակություն)

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	6,391	1,119
ԱՎԿ փոփոխություններ	1,145	5,272
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,536	6,391

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Պարտադիր պահուստ 33 ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	2,458,944	964,802
33 ԿԲ-ում սառեցված գումարներ	235,000	-
	2,693,944	964,802
Նվազեցում արժեզրկման գծով պահուստ	(1,496)	(507)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,692,448	964,295

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, 33 ԿԲ-ում պարտադիր պահուստները ներառում են արտարժույթով պահուստներ՝ 2,458,944 հազար 33 դրամի չափով (2023թ.՝ 964,802 հազար 33 դրամ) (Ծանոթագրություն 5):

33 ԿԲ-ում սառեցված գումարը հանդիսանում է անտոկոս ավանդ (վարկային քարտի մարման ավանդ), որը հաշվարկվում է 33 ԿԲ-ի կողմից հրապարակված կանոնակարգերի համաձայն և որն ունի ելքագրման սահմանափակ հնարավորություն:

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	507	58
ԱՎԿ փոփոխություններ	989	449
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,496	507

Բանկերի նկատմամբ պահանջների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

7. Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ֆինանսական հաստատություններից ստացվելիք գումարներ	3,391,044	-
Բանկերից ստացվելիք գումարներ	3,004,073	-
	6,395,117	-
Նվազեցում արժեզրկման պահուստ	(33,314)	-

Հակադարձ հետզնման պայմանգրեքով ստացվելիք գումարներ

6,361,803

-

7. Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)**ԱՎԿ պահուստ**

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
ԱՎԿ փոփոխություններ	33,314	-
	33,314	-

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարները հայկական հեղինակավոր բանկերից և ֆինանսական հաստատություններից գումարներ են: Բոլոր գումարները դասակարգվել են փուլ 1-ում և չափվում են ամորտիացված արժեքով 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

8. Ներդրումային արժեթղթեր

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը ներառում են՝

	2024թ.	2023թ.
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	11,868,905	5,242,363
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,021,611	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր՝ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	8,671,386	3,126,410
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	21,561,902	8,368,773
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր		
Զգևանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	260,077	16,500
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր	260,077	16,500
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21,821,979	8,385,273
Վարկային կորստի գծով պահուստ	(24,630)	(102,392)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	21,821,979	8,282,881

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

8. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

Բոլոր մնացորդները վերագրված են փուլ 1-ին: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

	2024թ.	2023թ.
Իրական արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	8,368,773	4,551,296
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	20,200,378	4,906,453
Մարված ակտիվներ	(7,315,832)	(1,491,620)
Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	308,583	402,644
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,561,902	8,368,773

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

	2024թ.	2023թ.
Իրական արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	102,392	52,083
ԱՎԿ փոփոխություն	(77,762)	50,309
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,630	102,392

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	75,648,641	54,146,491
Կորպորատիվ վարկեր	65,430,666	13,592,765
Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր	61,571,880	19,274,800
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	10,811,608	3,990,127
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	213,462,795	91,004,183
Արժեզրկման պահուստ	(2,197,200)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	211,265,595	88,772,092

Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

2023 թվականից սկսած Բանկը վերանայել է իր՝ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունների և համապատասխան ԱՎԿ վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացումը և 2023 թվականից սկսած փոփոխությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացրել է առանձին իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հաճախորդների համար: Այս փոփոխությունները կատարվել են օգտվողներին տրամադրվող ֆինանսական տեղեկատվության պարզություն և արդիականությունը բարձրացնելու համար:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
Ֆիզիկական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	57,816,576	14,225,826	5,369,016	77,411,418
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	140,789,236	-	-	140,789,236
Մարված ակտիվներ	(53,419,240)	(11,865,792)	(4,200,549)	(69,485,581)
Տեղափոխում փուլ 1	161,999	(161,999)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(21,735,734)	21,825,461	(89,727)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,552,178)	(229,037)	2,781,215	-
Վերականգնումներ	-	-	176,281	176,281
				(687,582)
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(687,582)	-
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(73,199)	(52,612)	(45,832)	(171,643)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	120,987,460	23,741,847	3,302,822	148,032,129

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)

<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Ֆիզիկական անձինք</i>	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	325,960	495,501	1,310,036	2,131,497
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,584,620	-	-	1,584,620
Մարված ակտիվներ	(394,550)	(403,880)	(699,898)	(1,498,328)
Տեղափոխում փուլ 1	461	(461)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(893,229)	894,590	(1,361)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(298,150)	(34,388)	332,538	-
Սողելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	156,970	16,989	(17,166)	156,793
Չեղջի ամորտիզացիա	-	-	18,239	18,239
Վերականգնումներ	-	-	176,281	176,281
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(687,582)	(687,582)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	192	960	8,859	10,011
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	482,274	969,311	439,946	1,891,531

<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Իրավաբանական անձինք</i>	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	60,850,518	-	-	60,850,518
Մարված ակտիվներ	(8,786,795)	(193,067)	(86,574)	(9,066,436)
Տեղափոխում փուլ 1	11,204	(11,204)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(75,781)	75,781	-	-
Տեղափոխում փուլ 3	(478,332)	-	478,332	-
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	57,656	(2,262)	(1,575)	53,819
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	64,869,553	82,781	478,332	65,430,666

<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Իրավաբանական անձինք</i>	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	15,477	26,331	58,786	100,594
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	133,547	0	-	133,547
Մարված ակտիվներ	(13,598)	(32,353)	(210,049)	(256,000)
Տեղափոխում փուլ 1	4	(4)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(8,759)	8,759	-	-
Տեղափոխում փուլ 3	(150,627)	-	150,627	-
Սողելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	69,787	6,580	250,114	326,481
Չեղջի ամորտիզացիա	-	-	33	33
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(78)	56	1,034	1,012
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,753	9,369	250,545	305,667

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Ֆիզիկական անձինք</i>	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	32,843,051	18,372,568	6,413,304	57,628,923
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	58,563,285	-	-	58,563,285
Մարված ակտիվներ	(20,959,576)	(13,070,708)	(4,390,124)	(38,420,408)
Տեղափոխում փուլ 1	829,042	(796,089)	(32,953)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(11,172,337)	11,641,623	(469,286)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,346,651)	(1,936,425)	4,283,076	-
Վերականգնումներ	-	-	231,317	231,317
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	59,762	14,857	7,357	81,976
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,816,576	14,225,826	5,369,016	77,411,418

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Ֆիզիկական անձինք

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	228,056	813,952	1,627,289	2,669,297
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	974,739	-	-	974,739
Մարված ակտիվներ	(144,525)	(533,172)	(1,513,531)	(2,191,228)
Տեղափոխում փուլ 1	46,883	(42,806)	(4,077)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(403,241)	492,570	(89,329)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(291,606)	(91,169)	382,775	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(84,469)	(144,390)	1,223,508	994,649
Չեղջի ամորտիզացիա	-	-	125,154	125,154
Վերականգնումներ	-	-	231,317	231,317
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	123	516	605	1,244
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	325,960	495,501	1,310,036	2,131,497

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Իրավաբանական անձինք

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,393,449	114,088	4,482	1,512,019
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	12,476,665	-	-	12,476,665
Մարված ակտիվներ	(397,164)	(8,344)	(68,668)	(474,176)
Տեղափոխում փուլ 1	3,655	(3,655)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(192,209)	196,691	(4,482)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(4,223)	(85,822)	90,045	-
Վերականգնումներ	-	-	64,446	64,446
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	10,910	575	2,326	13,811
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Իրավաբանական անձինք

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	21,739	36,828	2,088	60,655
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	22,643	-	-	22,643
Մարված ակտիվներ	(3,545)	(1,939)	(64,446)	(69,930)
Տեղափոխում փուլ 1	1,908	(1,908)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(7,552)	9,641	(2,089)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,818)	(31,441)	34,259	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(16,906)	15,129	24,377	22,600
Վերականգնումներ	-	-	64,446	64,446
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	8	21	151	180
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,477	26,331	58,786	100,594

Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի,
- ▶ Անշարժ գույք

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ (շարունակություն)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը

	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը					Չուսույնացվածությունը			
	Կանխիկ միջոցներ/ավանդներ	Մնշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ	
31 դեկտեմբեր 2024թ.	2,927,032	-	-	3,323,924	-	(454,432)	2,869,492	57,540	331,401
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	354,290	-	532,400	-	-	(181,208)	351,192	3,098	97,189
Հիփոթեքային վարկեր	478,332	-	610,880	-	-	(132,548)	478,332	-	150,627
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	21,500	1,046	24,400	-	-	(17,097)	8,349	13,151	11,356
	3,781,154	1,046	1,167,680	3,323,924	-	(785,285)	3,707,365	(73,789)	590,573

Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը

	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը					Չուսույնացվածությունը			
	Կանխիկ միջոցներ/ավանդներ	Մնշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ	
31 դեկտեմբեր 2023թ.									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	4,732,632	-	-	4,894,098	-	(373,662)	4,520,436	212,396	1,014,419
Հիփոթեքային վարկեր	581,713	-	707,200	-	-	(199,892)	507,308	74,405	254,217
Այլ կորպորատիվ վարկեր	88,149	-	-	-	100,000	(16,097)	83,903	4,246	58,786
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	54,670	-	-	-	9,648	(3,106)	6,542	48,128	41,400
	5,457,164	-	707,200	4,894,098	109,648	(592,757)	5,118,189	338,975	1,368,822

Գրավադրված ակտիվներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 14,450,595 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված ակտիվները (2023թ.՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (տես Ծան. 19):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2024թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 43,017,528 հազար ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 20.2%) (2023թ.՝ 6,463,784 հազար ՀՀ դրամ կամ 7.1%):

2024թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ՝ 102,960 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 6,815 հազար ՀՀ դրամ):

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
----------------------	----------------------

Անհատներ	148,026,462	77,399,816
Մասնավոր ընկերություններ	64,705,829	12,983,195
Ֆինանսական հաստատություններ	730,504	621,172
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	213,462,795	91,004,183
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,197,200)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	211,265,595	88,772,092

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում (շարունակություն)**

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հաճախորդներին՝ տնտեսության հետևյալ ոլորտներում գործող՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Անհատներ	148,026,462	77,399,816
Շինարարություն	22,898,409	3,439,042
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	17,556,730	924,895
Առևտրային ընկերություններ	13,837,718	4,211,509
Արտադրություն	6,259,391	601,785
Ծառայությունների ոլորտ	4,046,330	3,771,036
Ֆինանսական հատված	730,504	621,172
Այլ	107,251	34,927
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	213,462,795	91,004,183
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,197,200)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	211,265,595	88,772,092

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Ֆինանսական վարձակալությունները տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Մասնավոր ընկերություններ	7,258,633	255,096
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	7,258,633	255,096
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(22,631)	(468)
Չուստ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,236,002	254,628

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	2024թ.	2023թ.
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	255,096	295,741
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	8,107,536	-
Մարված ակտիվներ	(1,033,329)	(51,592)
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(70,670)	10,947
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,258,633	255,096
Վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	468	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	23,011	563
Մարված ակտիվներ	(5,016)	(95)
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	4,636	-
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(468)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,631	468

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերը առավելապես կնքվել են ՀՀ հաճախորդների հետ, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ծառայությունների ոլորտ	3,120,883	18,945
Արտադրություն	2,560,391	-
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	1,183,482	131,409
Շինարարություն	217,470	104,742
Առևտրային ընկերություններ	176,407	-
Համախառն ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,258,633	255,096
Նվազեցում արժեզրկման պահուստ	(22,631)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,236,002	254,628

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերլուծությունը:

Համախառն ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Մինչև 1 տարի	1,582,649	53,703
1-ից 2 տարի	1,953,054	82,399
2-ից 3 տարի	1,936,597	89,575
3-ից 4 տարի	1,566,964	41,653
4-ից 5 տարի	1,680,720	22,982
Ավելի քան 5 տարի	1,985,581	53,479
	10,705,565	343,791
Չվաստակված ապագա եկամուտ ֆինանսական վարձակալությունից	(3,446,932)	(88,695)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրման գումարը՝ նախքան արժեզրկման պահուստը	7,258,633	255,096
Արժեզրկման պահուստ	(22,631)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,236,002	254,628

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

Շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը	
Սկզբնական արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874	5,693,768
Ավելացումներ	-	993,639	147,418	10,577	322,297	1,473,931	570,541	2,044,472
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	(10,380)	(77,843)	(10,381)	(128,514)	(227,118)	-	(227,118)
Փոփոխություն	-	-	-	-	-	-	617,349	617,349
Շարժ	-	-	(18,459)	-	18,459	-	-	-
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	1,565,059	1,036,692	58,603	1,681,299	4,477,707	3,650,764	8,128,471
Կուտակված մաշվածություն								
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498	1,864,313
Մաշվածության ծախս	7,033	37,254	261,883	6,567	194,821	507,558	249,333	756,891
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	(2,271)	(77,010)	(10,125)	(79,582)	(168,988)	-	(168,988)
Շարժ	-	-	(4,699)	-	4,699	-	-	-
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	59,498	87,529	674,715	22,747	489,896	1,334,385	1,117,831	2,452,215
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,589	529,254	491,035	32,102	1,099,099	2,235,079	1,594,376	3,829,455
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	76,556	1,477,530	361,977	35,856	1,191,403	3,143,322	2,532,933	5,676,256

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

Շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	4,129,394
Ավելացումներ	5,924	384,091	393,757	22,649	669,000	1,475,421	1,700,628
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(480)	(132,409)	(3,365)	(136,254)	(136,254)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	5,693,768
Կուտակված մաշվածություն							
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	1,439,325
Մաշվածության ծախս	6,801	18,649	101,682	4,392	136,485	268,009	559,888
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(197)	(132,409)	(2,294)	(134,900)	(134,900)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	1,864,313
Չուտ հաշվեկշռային արժեք							
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	84,466	163,812	199,244	13,845	567,655	1,029,021	2,690,069
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,589	529,254	491,035	32,102	1,099,098	2,235,079	3,829,455

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառում են միայն շենքեր:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 790,168 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 608,937 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 737,118 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 443,718 հազար ՀՀ դրամ):

12. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,926	1,029,711	189,534	1,575,171
Ավելացումներ	260,915	777,581	28,058	1,066,554
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(8,369)	-	-	(8,369)
Տեղափոխումներ	(8,631)	226,223	(217,592)	-
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	599,840	2,033,515	-	2,633,356
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	-	172,668
Անորոշիվացիայի գծով ծախս	250,110	156,200	-	406,310
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(8,043)	-	-	(8,043)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	330,158	240,777	-	570,935
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,835	945,134	189,534	1,402,503
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	269,683	1,792,738	-	2,062,421

12. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	Արտոնագրեր	Համակարգ- չային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Ավելացումներ	240,663	406,090	242,010	888,763
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(1,072)	(133)	-	(1,205)
Տեղափոխումներ	-	257,912	(257,912)	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,925	1,029,712	189,534	1,575,171
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	-	74,143
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	35,885	63,845	-	99,730
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(1,072)	(133)	-	(1,205)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	-	172,668
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	63,057	344,978	205,436	613,471
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,835	945,134	189,534	1,402,503

2024 թվականին իրականացված մշակման ծախսերը և տեղափոխումը ներառում են Բանկի կողմից մշակված օլայն բանկային համակարգին անչվող ծախսերը, որը օգտագործման համար հասանելի է դարձել 2024 թվականին: 2023 թվականին իրականացված տեղափոխումը կապված է Բանկի կողմից մշակված մոբայլ բանկինգ հավելվածի հետ, որը օգտագործման համար հասանելի է դարձել 2023 թվականի դեկտեմբերին:

13. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,183,304	1,859,225
Հետաձգված հարկային (ծախս)/վերականգնում	100,871	(705,552)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,284,175	1,153,673

2024 թվականի համար ընթացիկ շահութահարկի և հետաձգված հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ.՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է օրենքով սահմանված շահութահարկի դրույքաչափերից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափերի վրա հիմնված շահութահարկի ծախսերի համադրումը փաստացի ծախսերի հետ հետևյալն է.

	2024թ.	2023թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	6,336,100	6,033,135
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	1,140,498	1,085,964
Չուտ չնվազեցվող ծախսեր	143,677	67,709
Շահութահարկի գծով ծախս	1,284,175	1,153,673

13. Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

**Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում
Ֆինանսական արդյունքների մասին**

	Մնացորդը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	Մնացորդը 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)							
Ներդրումային արժեթղթեր	181,165	13,902	(81,531)	113,536	(12,151)	(67,822)	33,563
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(37)	938	-	901	384	-	1,285
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(2,553,229)	4,513	-	(1,828,716)	(96,712)	-	(1,925,428)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	-	-	-	-	5,997	-	5,997
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	84	-	84	(14,383)	-	(14,299)
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(299,447)	(19,903)	-	(319,350)	(71,813)	-	(391,163)
Այլ ակտիվներ	(10,494)	(7,183)	-	(17,677)	1,715	-	(15,962)
Այլ փոխառու միջոցներ	6,776	(39)	-	6,737	(169)	-	6,568
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	203	-	-	203	-	-	203
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	(3,013)	-	(3,013)	(15,556)	-	(18,569)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	321,708	(5,168)	-	316,540	73,401	-	389,941
Այլ պարտավորություններ	93,302	1,421	-	94,723	28,416	-	123,139
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, գուտ	(2,260,053)	705,552	(81,531)	(1,636,032)	(100,871)	(67,822)	(1,804,725)

14. Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/հակադարձում

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(1,145)	-	-	(1,145)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(989)	-	-	(989)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(1,536,776)	412,664	676,999	(447,113)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(22,631)	-	-	(22,631)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	77,762	-	-	77,762
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	7	(33,314)	-	-	(33,314)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	(4,081)	-	-	(4,081)
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(1,922)	-	-	(1,922)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(1,523,096)	412,664	676,999	(433,433)

14. Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/հակադարձում (շարունակություն)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար:

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(5,272)	-	-	(5,272)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(449)	-	-	(449)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(747,937)	664,372	330,092	246,527
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(468)	-	-	(468)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով	8	(50,309)	-	-	(50,309)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	7,804	-	-	7,804
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(60,969)	-	-	(60,969)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(857,600)	664,372	330,092	136,864

15. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Այլ դեբիտորական պարտք	888,517	217,372
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(4,808)	(727)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	883,709	216,645
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահութահարկի	899,952	59,815
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	831,326	1,873,907
Կանխավճարներ	257,630	143,987
Սպառվող ապրանքներ	112,955	19,052
Բռնագանձված ակտիվներ	36,606	98,023
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	155,894	2,066
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,294,363	2,196,850
Ընդամենը այլ ակտիվներ	3,178,072	2,413,495

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	727	8,531
ԱՎԿ փոփոխություններ	4,081	(7,804)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,808	727

16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները հետևյալն են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրածախ	4,730,943	1,662,902
Կորպորատիվ	35,965,139	10,087,327
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրածախ	84,758,412	18,024,306
Կորպորատիվ	22,321,865	4,960,192
Ընդամենը	147,776,359	34,734,727

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Անհատներ	82,483,957	18,987,215
Մասնավոր ընկերություններ	51,568,785	8,594,948
Աշխատակիցներ	7,005,398	699,993
Ֆինանսական հաստատություններ	6,718,219	6,452,571
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	147,776,359	34,734,727

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 54,148,223 հազար ՀՀ դրամի (36.72%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2023թ.՝ 12,371,700 հազար ՀՀ դրամի, 36.5%):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք հաճախորդ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ.՝ չկան այդպիսիք): 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մնացորդները կազմել են 26,976,450 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ չկան այդպիսիք):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Բանկը պարտավոր է վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը Բանկը վճարում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նշված չէ:

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Վարկեր բանկերից	8,776,660	5,059,016
Բանկերից հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	8,383,347	2,952,186
Ընդամենը	17,160,007	8,011,202

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի վարկեր ՀՀ 5 (հինգ) առևտրային բանկերից (2023թ.՝ 3 բանկ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկեր 15,915,886 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (4.75-10.75%), եվրոյով արտահայտված վարկեր 1,241,942 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (4%) և ՀՀ դրամով արտահայտված վարկեր 2,179 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (15-18%):

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկերի մարման ժամկետներն են 2025-2026թթ.:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը երեք բանկի հետ կնքել է հետզնման պայմանագիր (2023թ. դեկտեմբերի 31՝ բանկերի հետ կնքվել է մեկ հետզնման պայմանագիր):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները ապահովվել են ՀՀ պետական պարտատոմսերով՝ 8,671,386 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով (2023թ. դեկտեմբերի 31: 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ): Տես ծանոթագրություններ 8, 29 և 30:

18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ՀՀ դրամով	8,276,346	2,467,883
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԱՄՆ դոլարով	5,089,205	3,496,986
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ եվրոյով	286,960	-
	13,652,511	5,964,869

2024 թվականի ընթացքում Բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 9,000,000 հազար ՀՀ դրամ, 10,000 հազար ԱՄՆ դոլար և 2,000 հազար եվրո անվանական արժեթղթով ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով նոր տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 6,186 հազար ՀՀ դրամ, 6,763 հազար ԱՄՆ դոլար և 685 հազար եվրո:

2023 թվականի ընթացքում Բանկը թողարկել է դրամային և դոլարային պարտատոմսեր՝ համապատասխանաբար 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ և 10,000 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեթղթերով, որոնք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել:

ՀՀ դրամով արտահայտված պարտատոմսերն ունեն 10.25% և 11.50% տարեկան տոկոսադրույք, ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 6.0% և 6.25% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ եվրոյով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 5.25% տարեկան տոկոսադրույք: ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2025-2027թթ.:

19. Այլ փոխառու միջոցներ և ստորադաս վարկեր

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	10,012,263	5,715,675
Ստորադաս վարկեր	7,953,206	-
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	4,067,482	2,119,636
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	75,964	90,739
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	6,674	8,009
	22,115,589	7,934,059

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի այլ փոխառու միջոցներ 7,449,515 հազար ՀՀ դրամ մեկ վարկատուից, որոնց մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ. դեկտեմբերի 31՝ վարկատու չի եղել):

Այլ փոխառու միջոցների շրջանակներում չկան պարտքային պարտադիր պայմաններ, որոնց Բանկը պարտավոր է բավարարել:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 14,450,595 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2023թ.՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 13,537,292 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 7,835,312 հազար ՀՀ դրամ) (տես Ծան. 9):

Ստորադաս վարկերը հանդիսանում են երկարաժամկետ փոխառության պայմանագրեր, որոնք Բանկի դեֆոլտի դեպքում երկրորդական կլինեն Բանկի այլ պարտավորությունների, ներառյալ ավանդների և այլ պարտքային գործիքների նկատմամբ:

2024 թվականին Բանկը ստացել է ԱՄՆ դոլարով արտահայտված ստորադաս վարկեր 7,921,200 հազար ՀՀ դրամ արժողությամբ, տարեկան 6% տոկոսադրույքով և մինչև 2031 թվականը մարման ժամկետով:

20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում`

	2024թ.	2023թ.
Ջունվարի 1-ի դրությամբ	1,754,993	1,787,052
Ավելացումներ	544,254	
Տոկոսի հաշվեգրում	570,541	225,207
Վճարումներ	211,330	181,300
Անկանխիկ գործարքներ	(455,655)	(438,566)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,625,463	1,754,993

2024 թվականի ընթացքում Բանկի` վարձակալությունների գծով դրամական միջոցների ընդամենը արտահոսքը կազմել է 665,117 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.` 452,871 հազար ՀՀ դրամ)։

2024 թվականին Բանկի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և վարձակալության գծով պարտավորությունների` ընդամենը ոչ դրամական միջոցներով ավելացումները կազմել են 570,541 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.` 225,207 հազար ՀՀ դրամ)։

21. Այլ պարտավորություններ

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Կրեդիտորական պարտք	916,426	402,365
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների նկատմամբ	799,910	527,402
Պահուստ երաշխիքների գծով	93,075	91,153
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,809,411	1,020,920
Շահույթահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	250,813	158,209
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	60,682	14,784
Կանխավճարներ վարձակալներից	13,890	170,949
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	325,385	343,942
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	2,134,796	1,364,862

22. Սեփական կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 40,100,200 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.` 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ)։ Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2023թ.` 1,400,000 սովորական բաժնետոմս), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 28,643 դրամ (2023թ.` 21,500 դրամ)։

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում մեկ բաժնետոմս` մեկ ձայն սկզբունքով։

2024թ. մայիսի 21-ին Բանկի բաժնետերերը հաստատել են բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը 10,000,200 հազար ՀՀ դրամով։ Բաժնետիրական կապիտալի համալրումն իրականացվել է 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով բաժնետերերից այլ փոխառու միջոցների միջոցով։ Բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է առկա բաժնետոմսերի անվանական արժեքի` 21,500 դրամից մինչև 28,643 դրամի բարձրացմամբ։

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Լերդորումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերագնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի զուտ փոփոխությունից՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

22. Սեփական կապիտալ (շարունակություն)

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2024 թվականի ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և վճարվել ավարտված տարվա համար (2023թ.՝ շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և վճարվել):

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ղատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա տարրաբերումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները հետևյալն են՝

	<u>2024թ.</u>	<u>2023թ.</u>
Վարկերին առնչվող պարտավորություններ		
Ֆինանսական երաշխիքներ	2,990,092	3,210,301
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	2,990,092	3,210,301

Ավարտված տարվա համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	<u>2024թ.</u>	<u>2023թ.</u>
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	91,153	30,184
Նոր երաշխիքներ	69,845	71,875
Վճարված գումարներ	(70,441)	(3,024)

Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված
ռիսկերի ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջում ԱՎԿ վրա

2,518

(7,882)

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

93,075**91,153**

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2024թ.	2023թ.
Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝		
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	21,826,141	13,614,920
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	394,267	29,593
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,263	4,595
	22,237,671	13,649,108
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Ներդրումային արժեթղթեր	1,672,261	605,874
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	23,909,932	14,254,982
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	725,286	18,011
Ածանցյալ գործիքներ	12,971	-
Այլ տոկոսային եկամուտ	738,257	18,011
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	24,648,189	14,272,993
Տոկոսային ծախս		
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	6,288,379	960,670
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	902,548	183,931
Այլ փոխառու միջոցներ	821,722	334,823
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	563,559	616,254
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	408,135	100,673
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	211,330	181,300
Ստորադաս պարտք բաժնետերերից	21,930	-
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	89,423
Տոկոսային ծախս	9,217,603	2,467,074
Չուտ տոկոսային եկամուտ	15,430,586	11,805,919

25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

	2024թ.	2023թ.
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝		
Դրամային գործառնություններ	377,862	109,181
Երաշխիքներ	72,767	83,996
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	37,938	-

Ապահովագրություն	13,155	8,147
Հաշիվների սպասարկման վճար	12,077	750
Դրամական փոխանցումներ	6,942	253
Այլ	18,890	1,698
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	539,631	204,025
Հաշվարկային գործառնություններ	196,871	17,173
Արժեթղթերի գծով գործառնություններ	64,762	11,919
Դրամային գործառնություններ	45,774	57,370
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	5,641	14
Հաշիվների սպասարկման վճար	923	1,080
Դրամական փոխանցումներ	506	1,414
Այլ	261	176
Միջնորդավճարների գծով ծախս	314,738	89,146
Միջնորդավճարների գծով զուտ ծախս	224,893	114,879

26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	5,550,071	4,112,011
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	305,360	233,182
Անձնակազմի ապահովագրություն	90,320	72,429
Անձնակազմի գծով ծախսեր	5,945,751	4,417,622

Այլ գործառնական ծախսեր

	2024թ.	2023թ.
Մարքեթինգ և զովագր	746,964	437,177
Մասնագիտական ծառայություններ	289,552	141,045
Վերանորոգում և սպասարկում	274,964	205,615
Գրասենյակային ծախսեր	231,555	164,051
Ոչ նյութական ակտիվների սպասարկում	214,226	158,646
Զարտերի էմբոսինգ և առաքման ծառայություններ	183,965	38,419
Անվտանգություն	159,756	115,476
Բարեգործություն	145,491	134,316
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	142,947	28,325
Զփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ շահութահարկի	90,881	43,176
Ժամանց	72,298	9,568
Հաղորդակցություն	44,912	42,442
Գործուղման և համանման ծախսեր	43,497	23,249
Անդամավճարներ	34,859	20,153
Ներկայացուցչական ծախսեր	23,803	15,398
Անձնակազմի վերապատրաստում	15,618	20,895
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	15,371	14,305
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	10,733	5,476
Վճարված տուգանքներ	4,366	10,000
Այլ	81,531	19,369
	2,827,289	1,647,101

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի վճարը կազմել է 44,400 հազար ՀՀ դրամ, ներառյալ ԱԱՀ (2023թ.՝ 39,600 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար Բանկը ճանաչել է 13,927 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 1,444 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից (2023թ.՝ 4,761 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 6,370 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից):

27. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդնում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճռորոշ նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնությունը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է Խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

Հետևյալ բաժինը ևս ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտե

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեն պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին կից գործող ներքին աուդիտի հանձնաժողովին:

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դինամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետազայում ստուգվում են վավերականության

նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում և գնահատում է ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով խորհրդին առընթեր Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեին է ներկայացվում հաճախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղմացման ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխությունից:

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը Բանկին պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և Բանկի ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

PD   Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

- EAD Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12-ամսյա ԱՎԿ): 12 ամսվա ԱՎԿ-ն ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12 ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2: Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3: Վարկը համարվում է արժեզրկված:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, և, հետևաբար, այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել քիչ հավանականությունը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ էական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր,
- ▶ Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց.

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատարողների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտին մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12 ամսվա ԱՎԿ հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և զեղչվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով : Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ԶՅ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Ապագայամետ տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

Խուճը կիրառում է ապագայամետ տեղեկատվություն և սկզբնական ճանաչումից ի վեր գործիքի վարկային ռիսկի ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման համար և ԱՎԿ չափման համար: Խուճըն օգտագործում է մասնագիտական դատողություն ապագայամետ տեղեկատվության գնահատման համար:

Խուճըն բացահայտել և փաստաթղթավորել է վարկային ռիսկի և վարկային կորուստների հիմնական գործոնները ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար և, օգտագործելով պատմական տվյալների վերլուծություն, գնահատել է մակրոտնտեսական փոփոխականների և վարկային ռիսկի և վարկային կորուստների միջև կապը: Այս հիմնական գործոններն են՝ գնաճը, ամսական տնտեսական ակտիվությունը, միջին աշխատավարձը, դրամական փոխանցումները և անշարժ գույքը:

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2024թ. դեկտեմբերի 31			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը վարկեր
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
ոչ ժամկետանց	50,486,583	15,019,980	355,715	65,862,278
մինչև 30 օր ժամկետանց	1,468,603	2,965,065	316,764	4,750,432
30-89 օր ժամկետանց	-	2,781,378	1,601,904	4,383,282
90-179 օր ժամկետանց	-	-	477,812	477,812
180-270 օր ժամկետանց	-	-	54,801	54,801
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	-	-	120,036	120,036
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	51,955,186	20,766,423	2,927,032	75,648,641
- Վարկային կորստի պահուստ	(359,232)	(696,404)	(331,401)	(1,387,037)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	51,595,954	20,070,019	2,595,631	74,261,604
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				

ոչ ժամկետանց	58,917,728	2,294,934	26,690	61,239,352
մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
30-89 օր ժամկետանց	-	4,928	327,600	332,528
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	58,917,728	2,299,862	354,290	61,571,880
- Վարկային կորստի պահուստ	(91,455)	(201,377)	(97,190)	(390,022)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	58,826,273	2,098,485	257,100	61,181,858
Կորպորատիվ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	64,856,876	27,179	-	64,884,055
մինչև 30 օր ժամկետանց	12,677	4,505	478,332	495,514
30-89 օր ժամկետանց	-	51,097	-	51,097
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	64,869,553	82,781	478,332	65,430,666
- Վարկային կորստի պահուստ	(45,753)	(9,369)	(250,545)	(305,667)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	64,823,800	73,412	227,787	65,124,999
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	10,066,516	617,516	10,167	10,694,199
մինչև 30 օր ժամկետանց	48,030	20,258	4,135	72,423
30-89 օր ժամկետանց	-	37,788	5,903	43,691
90-179 օր ժամկետանց	-	-	1,295	1,295
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	10,114,546	675,562	21,500	10,811,608
- Վարկային կորստի պահուստ	(31,587)	(71,530)	(11,355)	(114,472)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	10,082,959	604,032	10,145	10,697,136
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	185,857,013	23,824,628	3,781,154	213,462,795
- Վարկային կորստի պահուստ	(528,027)	(978,682)	(690,491)	(2,197,200)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	185,328,986	22,845,946	3,090,663	211,265,595

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

	2023թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	35,190,690	9,267,006	574,800	45,032,496
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,160,499	1,905,125	317,621	3,383,245
– 30-89 օր ժամկետանց	–	1,890,538	1,355,318	3,245,856
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	1,214,706	1,214,706
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	580,342	580,342
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	689,846	689,846
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,351,189	13,062,669	4,732,633	54,146,491
Վարկային կորստի պահուստ	(302,238)	(431,913)	(1,014,419)	(1,748,570)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,048,951	12,630,756	3,718,214	52,397,921
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	17,717,178	908,626	387,876	19,013,680
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,848	29,090	–	41,938
– 30-89 օր ժամկետանց	–	25,346	56,106	81,452
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	12,376	12,376
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	125,355	125,355
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,730,026	963,062	581,713	19,274,801
Վարկային կորստի պահուստ	(18,181)	(49,364)	(254,217)	(321,762)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,711,845	913,698	327,496	18,953,039
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	13,290,332	173,986	–	13,464,318
– մինչև 30 օր ժամկետանց	751	27,260	–	28,011
– 30-89 օր ժամկետանց	–	12,287	–	12,287
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	83,903	83,903
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	4,246	4,246
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765
Վարկային կորստի պահուստ	(15,477)	(26,331)	(58,786)	(100,594)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	13,275,606	187,202	29,363	13,492,171
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	3,722,882	187,407	6,022	3,916,311
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,478	7,491	–	19,970
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,197	6,596	11,793
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	28,629	28,629
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	13,423	13,423
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,735,361	200,095	54,670	3,990,126
Վարկային կորստի պահուստ	(5,541)	(14,224)	(41,400)	(61,165)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,729,820	185,871	13,270	3,928,961
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	71,107,659	14,439,359	5,457,165	91,004,183
Վարկային կորստի պահուստ	(341,437)	(521,832)	(1,368,822)	(2,232,091)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	70,766,222	13,917,527	4,088,343	88,772,092

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

2024թ. դեկտեմբերի 31`

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	ՓոԼ 1	518,921	10,539,526	11,058,447
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	ՓոԼ 1	–	2,693,944	2,693,944
Ներդրումային արժեթղթեր	8	ՓոԼ 1	–	13,150,593	13,150,593
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	ՓոԼ 1	–	8,671,386	8,671,386
Ընդամենը			518,921	35,055,499	35,574,370

2023թ. դեկտեմբերի 31`

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	ՓոԼ 1	13,966	3,219,616	3,233,582
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	ՓոԼ 1	–	964,802	964,802
Ներդրումային արժեթղթեր	8	ՓոԼ 1	–	5,258,863	5,258,863
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	ՓոԼ 1	–	3,126,410	3,126,410
Ընդամենը			13,966	12,569,691	12,583,657

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և գործընկերների արտաքին վարկանիշների վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի, հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2024թ.

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ

Նկարագրություն

	PD
Aaa-ից A3	0.00%-0.06%
Baa1-ից B3	0.09%-4.23%
Caa1-ից Ca	3.78%-29.67%
C	100%

2023թ.

**Միջազգային վարկանիշային գործակալության
(Moody's) վարկանիշ**

Aaa-ից A3

Baa1-ից B3

Caa1-ից Ca
C

**Նկարագրությ
ուն**

PD

Բարձր դաս

0-0.09%

Ստանդարտ

դաս

0.1-4.3%

Ստանդարտից

ցածր դաս

16.3%

Արժեզրկված

100%

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	<i>Սահմանա- յին արժեք</i>	2024 %	2023 %
Ն2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	min 15%	18.7%	20.0%
Ն2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցպահանջ պարտավորություններ)	min 60%	140.5%	211.6%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջևև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջևև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և արյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

<i>2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Միջևև 3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	8,863,956	3,249,167	7,905,488	-	20,018,611	17,160,007
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	61,333,573	75,063,000	17,726,719	-	154,123,292	147,776,359
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	309,829	2,639,970	12,770,004	-	15,719,803	13,652,511
Այլ փոխառու միջոցներ	362,512	2,343,155	10,189,386	5,458,838	18,353,891	14,162,383
Ստորադրաս վարկեր	-	481,593	1,899,587	8,880,344	11,261,524	7,953,206
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	63,274	501,997	2,141,763	1,915,166	4,622,200	2,625,463
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,724,444	36,142	48,825	-	1,809,411	1,809,411
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	72,657,588	84,315,024	52,681,772	16,254,348	225,908,732	205,139,340

<i>2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Միջևև 3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	3,175,828	2,847,964	2,389,918	-	8,413,710	8,011,202
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	15,052,608	18,416,847	2,193,713	-	35,663,168	34,734,727

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	124,076	1,454,840	5,295,516	–	6,874,432	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	172,644	1,153,463	5,259,221	4,119,874	10,705,202	7,934,059
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	59,845	361,920	1,349,624	676,038	2,447,427	1,754,993
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,020,920	–	–	–	1,020,920	1,020,920
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	19,605,921	24,235,034	16,487,992	4,795,912	65,124,859	59,420,770

Հաճախորդների ներգրավված միջոցների մեջ մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձից կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերականգնումների կամ մարման:

	2024			2023		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,055,836	-	17,055,836	10,984,112	-	10,984,112
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,692,448	-	2,692,448	964,295	-	964,295
Ստացվելիք գումարներ հետգնման պայմանագրերով	6,361,803	-	6,361,803	-	-	-
Ներդրումային արժեթղթեր	6,991,516	6,159,077	13,150,593	2,596,863	2,662,000	5,258,863
Չետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8,671,386	-	8,671,386	256,910	2,869,500	3,126,410
Չաճախորդներին տրված վարկեր	27,732,382	183,533,213	211,265,595	19,670,285	69,101,807	88,772,092
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,035,780	6,200,222	7,236,002	40,194	214,434	254,628
Չիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	5,676,256	5,676,256	-	3,829,455	3,829,455
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	2,062,421	2,062,421	-	1,402,503	1,402,503
Այլ ակտիվներ	883,709	2,294,363	3,178,072	216,645	2,196,850	2,413,495
Ընդամենը	71,424,860	205,925,552	277,350,412	34,729,304	82,276,549	117,005,853
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	131,986,564	15,789,795	147,776,359	32,426,472	2,308,255	34,734,727
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	10,418,487	6,741,520	17,160,007	5,710,720	2,300,482	8,011,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,914,897	11,737,614	13,652,511	1,160,367	4,804,502	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	1,825,006	12,337,377	14,162,383	825,361	7,108,698	7,934,059
Ստորադաս վարկեր	22,006	7,931,200	7,953,206	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	321,080	2,304,383	2,625,463	6,222	1,748,771	1,754,993
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություններ	735,692	-	735,692	1,620,547	-	1,620,547
Չետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	1,804,725	1,804,725	-	1,636,032	1,636,032
Այլ պարտավորություններ	2,134,796	-	2,134,796	1,364,862	-	1,364,862
Ընդամենը	149,358,528	58,646,614	208,005,142	43,114,551	19,906,740	63,021,291
Զուտ	(77,933,668)	147,278,938	69,345,270	(8,385,247)	62,369,809	53,984,562

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2024</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2024</i>
ՀՀ դրամ	1.00%	(450,400)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2024</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2024</i>
ՀՀ դրամ	1.00%	490,574
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2023</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	(1,174,905)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2023</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	1,822,309

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար՝ հիմնված ՀՀ ԿԲ կարգավորումների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ</i>	<i>Եվրո հազ. դրամ</i>	<i>Այլ արժույթ * հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,752,509	1,670,429	1,141,388	6,564,326
Պահանջներ բանկերի	2,310,444	147,004	-	2,457,448
Հաճախորդներին տրված վարկեր	41,390,233	376,055	-	41,766,288
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,298,635	1,419,529	-	2,718,164
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	32,221	16,702	405	49,328

Ընդամենը ակտիվներ	48,784,042	3,629,719	1,141,793	53,555,554
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	15,915,886	1,241,942	-	17,157,828
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	19,860,053	1,880,175	50,026	21,790,254
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,089,204	286,960	-	5,376,164
Ստորադաս վարկեր	7,953,204	-	-	7,953,204
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	156,860	2,341	17,144	176,345
Ընդամենը պարտավորություններ	48,975,207	3,411,418	67,170	52,453,795
Չուտ դիրք	(191,165)	218,301	1,074,623	1,101,759

* Այլ արժույթը հիմնականում բաղկացած են ԱԷԴ մնացորդներից:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ</i>	<i>Եվրո հազ. դրամ</i>	<i>Այլ արժույթ * հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,372,160	881,622	1,711,644	6,965,426
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	913,523	50,772	-	964,295
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,434,440	103,406	-	12,537,846
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,017	148,900	-	149,917
Ընդամենը ակտիվներ	17,721,140	1,184,700	1,711,644	20,617,484
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	4,944,252	-	-	4,944,252
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,662,747	439,188	149,963	9,251,898
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,496,985	-	-	3,496,985
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	15,575	126,800	56,294	198,669
Ընդամենը պարտավորություններ	17,119,559	565,988	206,257	17,891,804
Չուտ դիրք	601,581	618,712	1,505,387	2,725,680

* Այլ արժույթը հիմնականում բաղկացած են Ռուսական ռուբլիով մնացորդներից:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Եական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը: Ղեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույքների ռիսկերի համար:

<i>Արժույթ</i>	<i>Արտարժույթի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>	<i>Արտարժույթի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>
	2024	2024	2023	2023
ԱՄՆ դոլար	3.40%	(3,106)	22.47%	135,175
ԱՄՆ դոլար	(3.84%)	3,505	(22.47%)	(135,175)
Եվրո	6.60%	14,398	32.97%	203,989
Եվրո	(3.17%)	(6,924)	(32.97%)	(203,989)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, ոչ բավարար կամ ձախողված գործընթացների, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգը,

հնարավոր ռիսկերի որոշումը և դրանց արձագանքելը կարող են լինել արդյունավետ գործիքներ ռիսկերի կառավարման գործում:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Գործառնական ռիսկ (շարունակություն)

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ղեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառնական կողմից և երրորդ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառնական կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառնական: Վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատման գործընթացներ:

28. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ապագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույքների վրա:

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները, այլ ֆինանսական ակտիվները, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ, այլ փոխառու միջոցները, վարձակալության գծով պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված),
- Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիկը ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

<i>Իրական արժեքի չափում, կիրառելով՝</i>			
<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (Մակարդակ 1)</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի եկեղեցային տվյալներ (Մակարդակ 2)</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի եկեղեցային տվյալներ (Մակարդակ 3)</i>	<i>Ընդամենը</i>
2024թ. դեկտեմբերի 31			
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ			
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ			
- Ներդրումային արժեթղթեր	-	13,109,150	-
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	-	8,671,386	-
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է			
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	518,921	16,536,915	-
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	2,692,448	-
		883,709	883,709
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	211,883,261
- Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	-	7,609,826
- Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	-	6,361,803	-
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է			
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	148,491,359
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	13,652,511	-
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	17,240,586
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	14,095,778
- Ստորադաս վարկեր	-	-	7,953,206
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	2,625,463
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,809,411

<i>Իրական արժեքի չափում, կիրառելով՝</i>			
<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (Մակարդակ 1)</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի եկեղեցային տվյալներ (Մակարդակ 2)</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի եկեղեցային տվյալներ (Մակարդակ 3)</i>	<i>Ընդամենը</i>
2023թ. դեկտեմբերի 31			
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ			
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ			
- Ներդրումային արժեթղթեր	-	5,258,863	-
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	-	3,126,410	-
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է			
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	-	-
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	964,295	-
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	216,645
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	85,583,559
- Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	-	254,628
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է			
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	34,410,355
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,020,172	-
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,995,633
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	7,699,446
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,754,993
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,430,497

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Աղյուսակը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների, ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները և հաշվեկշռային արժեքին հավասար իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

	<i>Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Իրական արժեքը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Իրական արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր	211,265,595	211,983,179	717,584	88,772,092	85,583,559	(3,188,533)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,236,002	7,609,826	373,824	254,628	254,628	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	147,776,359	148,491,359	(715,000)	34,325,150	34,410,355	(85,205)
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17,160,007	17,240,586	(80,579)	8,011,202	7,995,633	15,569
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	13,652,511	13,652,511	-	5,964,869	6,020,172	(55,303)
Այլ փոխառու միջոցներ	14,162,383	14,095,778	66,605	7,934,059	7,699,446	234,613
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	411,252,857	413,073,239	362,434	145,262,000	141,963,793	(3,078,859)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հոդվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և ինսայդրական հաշիվների նկատմամբ:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղչմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

Աճանցյալ գործիքներ

Աճանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սփոթ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորերը:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվել

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա դիմաց ստանում է կանխիկ գումար կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Եթե արժեթղթերի արժեքը մեծանում կամ նվազում է, որոշակի հանգամանքներում Բանկը կարող է պահանջել կամ Բանկից կարող են պահանջել լրացուցիչ դրամական ապահովություն: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, ներառյալ վարկային ռիսկը, շուկայական ռիսկը, երկրի ռիսկը և գործառնական ռիսկը, և, հետևաբար, չի դադարեցրել դրանց ճանաչումը: Բացի այդ, բանկը ճանաչել է ստացված դրամական միջոցների գծով ֆինանսական պարտավորությունը:

Նմանապես, Բանկը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել վերավաճառքի պայմանագրերով փոխառված կամ ձեռք բերված արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը, իսկ կոնտրագենտը պահպանում է դրանց տիրապետման հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները: Հետևաբար, արժեթղթերը չեն ճանաչվում Բանկի կողմից, որը փոխարենը հաշվի է առնում թողարկված ցանկացած կանխիկ գումար որպես առանձին ակտիվ:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետգնման պայմանագրերով վաճառված 8,671,386 հազար ՀՀ դրամ արժողությամբ արժեթղթեր, որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով (2023թ.՝ 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համապատասխան պարտավորությունները, որոնք գրանցվել են նմանատիպ գործարքների համար ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են որպես հետգնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 8,383,347 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 2,952,186 հազար ՀՀ դրամ), ներկայացված են «պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» հոդվածում:

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

2024թ. դեկտեմբերի 31	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Զուտ գումար
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	
Ֆինանսական ակտիվներ						
Ֆինանսական հաստատություններից ստացվելիք գումարներ	3,391,044	-	3,391,044	(3,327,296)	-	63,748
Բանկերից ստացվելիք գումարներ	3,004,073	-	3,004,073	(3,623,591)	-	(619,518)
Ընդամենը	6,395,117	-	6,395,117	(6,950,887)	-	(555,770)
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(8,383,347)	-	(8,383,347)	8,671,386	-	288,039
Ընդամենը	(8,383,347)	-	(8,383,347)	8,671,386	-	288,039

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար`	Ֆինանսական պարտավորությունների գույտ գումար`	Ֆինանսական պարտավորությունների գույտ գումար`	Վապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի իրականացվել	Ստացված դրամական ապահովում	Չուտ գումար
	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(2,952,186)	-	(2,952,186)	3,126,410	-	174,224
Ընդամենը	(2,952,186)	-	(2,952,186)	3,126,410	-	174,224

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության էության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա:

Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

	2024			2023		
	Բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	13,876	-	-	23,802	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	-	-	46,700	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(2,821)	-	-	(55,737)	-
Այլ շարժ	-	-	-	-	-	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	11,055	-	-	14,765	-
	-	(51)	-	-	(889)	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	-	11,004	-	-	13,876	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	-	-	-	-	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	148,896	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված ֆինանսական վարձակալություն	-	-	1,348,641	-	-	171,291
Տարվա ընթացքում մարված ֆինանսական վարձակալություն	-	-	(221,342)	-	-	(33,142)
Այլ շարժ	-	-	(44,240)	-	-	11,021
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	-	1,231,956	-	-	149,170
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	-	-	(23,163)	-	-	(274)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	-	1,208,793	-	-	148,896
Ընթացիկ հաշիվներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	57,763	21,760	671,891	121,082	5,337	-
Տարվա ընթացքում ընթացիկ հաշիվների զուտ շարժ	503,373	3,774	609,426	(63,319)	16,423	671,891
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	561,136	25,534	1,281,317	57,763	21,760	671,891
Ժամկետային ավանդներ						
Ավանդների մնացորդ, հունվարի 1-ի դրությամբ	-	59,978	3,172,694	-	-	-
Ստավցած ավանդներ	19,179,549	275,447	4,134,985	7,896,626	99,254	5,076,063
Մարված ավանդներ	(8,455,405)	(214,980)	(3,170,701)	(7,896,626)	(39,526)	(1,990,326)
Այլ	38,567	31	(63,280)	-	250	86,957
Ավանդների մնացորդ, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,762,711	120,476	4,073,698	-	59,978	3,172,694
Այլ փոխառու միջոցներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	-	-	-	-

Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	-	-	-	-	-
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 22)	-	-	-	-	-	-
Այլ շարժ	-	-	-	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Ստորադաս վարկեր	-	-	-	-	-	-
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Ստացված ստորադաս վարկեր	7,914,531	-	-	-	-	-
Մարված ստորադաս վարկեր	-	-	-	-	-	-
Այլ	38,675	-	-	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,953,206	-	-	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	395,934	-	1,280,628	455,068	-	1,312,693
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	-	-	4,376	15,065	-	92,891
Տոկոսների հաշվեգրում	-	-	68,537	46,057	-	127,500
Վճարումներ տարվա ընթացքում	-	-	(156,551)	(120,256)	-	(252,456)
Անկանխիկ գործարքներ	-	-	0	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	395,934	-	1,196,990	395,934	-	1,280,628
Այլ ակտիվներ	-	234	629,852	-	-	540,306
Ֆինանսական երաշխիքներ	-	-	550,800	-	-	734,400
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույթով	-	272	-	-	3,345	-
Այլ տոկոսային եկամուտ	-	-	75,267	-	-	3,104
Վարկային կորուստի գծով ծախս	-	-51	(23,163)	-	(157)	(274)
Տոկոսային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	(277,622)	(8,178)	(194,649)	(290,913)	(1,687)	(78,066)
Տոկոսային ծախս ստորադաս վարկերի գծով	(21,931)	-	-	-	-	-
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	-	-	(68,537)	(46,057)	-	(127,500)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին, և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	442,008	560,648
Դեկավար անձնակազմի գծով հատուցումներ	442,008	560,648

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

Ծան.	Բանկերից ստացված վարկեր	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Այլ փոխառու միջոցներ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ստորադաս վարկեր	Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը պարտավորություններ	
Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18, 19,20	7,765,422	1,451,539	3,333,190	1,787,052	-	14,337,203
Թողարկումից մուտքեր		26,119,172	4,758,175	5,363,220	-	-	36,240,567
Մարումներ		(29,061,929)	(323,220)	(827,028)	(257,266)	-	(30,469,443)
Արտարժույթային փոխարկումներ		248,197	58,250	-	-	-	306,447
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	-	225,207	-	225,207
Այլ		(11,846)	20,125	64,677	-	-	72,956
Հաշվեկշռային արժեք 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18, 19,20	5,059,016	5,964,869	7,934,059	1,754,993	-	20,712,937
Թողարկումից մուտքեր		26,301,320	8,701,212	7,549,195	570,541	7,892,600	51,014,868
Մարումներ		(22,498,848)	(1,083,344)	(1,378,358)	(455,655)	-	(25,416,205)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(130,730)	(69,181)	-	-	38,675	(161,236)
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	-	544,254	-	544,254
Այլ		(45,902)	138,955	57,487	211,330	21,931	475,605
Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18, 19,20	8,776,660	13,652,511	14,162,383	2,625,463	7,953,206	47,170,223

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերից ստացված վարկերի, ստորադաս վարկերի և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները ներառում են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումները կապիտալի գծով (Ծան. 20):

33. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանած պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր

վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Հայաստանի կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Բանկի կապիտալի պահանջները:

33. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 11% (2023թ.՝ 11%): 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

2023 թվականի հունիսից սկսած առաջին և երկրորդ մակարդակի կապիտալի տարրերը փոփոխվել են և այժմ այդ տարրերը ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող վերագնահատման պահուստը, որը տեղափոխվել է երկրորդ մակարդակից առաջին մակարդակ, և պարտքային կորստի գծով հիմնական պահուստը, որը ավելացել է երկրորդ մակարդակի կապիտալում՝ առավելագույնը ռիսկով կշռված ակտիվներում ներառված վարկային ռիսկի 1.25% չափով:

34. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

2024 թվականի ընթացքում Բանկի գործառնական որոշումներ կայացնող ղեկավարը՝ հիմնվելով մատուցվող ապրանքների և ծառայությունների տարատեսակների վրա, Բանկը բաժանում է հետևյալ երեք գործառնական սեզմենտների՝

Մանրածախ բանկային գործունեություն   Հիմնականում ֆիզիկական անձանց ավանդների կառավարում, սպառողական վարկերի, օվերդրաֆտների, վարկային գծերի տրամադրում և դրամական փոխանցումների ծառայությունների տրամադրում:

Կորպորատիվ բանկային գործունեություն   Հիմնականում կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին, ՓՄՁ-ներին վարկերի և այլ վարկատեսակների կառավարում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:

Առևտրային   Արտարժույթի առուվաճառքի, պարտատուների պորտֆելի կառավարման, միջբանկային վարկերի միջոցով կարճաժամկետ միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման գործառնություններ, իրացվելիության կառավարման նպատակով հետզնման պայմանագրեր, և այլն:

Բանկը չի բացահայտել նախորդ տարվա գործառնական սեզմենտների վերաբերյալ համեմատական տեղեկատվությունը, քանի որ բիզնեսը չի բաժանվել համապատասխան սեզմենտների տվյալ ժամանակաշրջանների ընթացքում:

Ղեկավարությունը անհատապես վերահսկում է իր բիզնես ստորաբաժանումների գործառնական արդյունքները՝ նպատակ ունենալով որոշումներ կայացնել ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման վերաբերյալ: Սեզմենտների գործունեության արդյունքները, ինչպես նշված է ստորև բերված աղյուսակում, չափվում են այլ կերպ, քան շահույթը կամ վնասը ֆինանսական հաշվետվություններում: Շահութահարկի բաշխվում է գործառնական սեզմենտների միջև՝ հիմք ընդունելով շահույթի համամասնությունը նախքան շահութահարկը:

Գործառնական սեզմենտների միջև տրանսֆերային գները սահմանվում են «անկախ կողմերի միջև գործարքի» սկզբունքով՝ երրորդ կողմերի հետ գործարքների նմանությամբ:

34. Սեզամենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

Ստորև նշված աղյուսակները ներկայացնում են Բանկի գործառնական սեզամենտների գծով եկամտի և շահույթի, ինչպես նաև առանձին ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն 2024 թվականի համար:

	<i>Մանրածախ բանկային գործու- նեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Առևտրային</i>	<i>Ընդամենը</i>
	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>
2024թ.				
Տոկոսային եկամուտ	18,353,653	4,266,849	2,027,687	24,648,189
Տոկոսային ծախս	(6,899,779)	(1,788,080)	(529,744)	(9,217,603)
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	397,902	141,729	-	539,631
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(295,444)	(19,294)	-	(314,738)
Չուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործընկերից	-	-	(16,050)	(16,050)
<i>Չուտ օգուտ/(վնաս) արտարժույթից</i>	<i>634,842</i>	<i>111,269</i>	<i>143,087</i>	<i>889,198</i>
- Առք ու վաճառքի գործարքներից	942,037	130,553	106,683	1,179,273
- փոխարժեքային տարբերությունից	(307,195)	(19,284)	36,404	(290,075)
Այլ եկամուտ	144,066	15,129	14,214	173,409
Միջսեզամենտային եկամուտ	967,585	211,231	(1,178,816)	-
Գործառնական եկամուտ նախքան արժեզրկումից և այլ վարչական ծախսերից	13,302,825	2,938,833	460,378	16,702,036
Չուտ արժեզրկումից կորուստներ ֆինանսական գործընկերի գծով	(243,085)	(232,662)	42,314	(433,433)
Անձակազմի գծով ծախսեր	(4,644,418)	(1,220,633)	(80,700)	(5,945,751)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(794,504)	(330,691)	(34,267)	(1,159,462)
Այլ գործառնական ծախսեր	(2,089,104)	(623,565)	(114,620)	(2,827,289)
Շահույթ/(վնաս) նախքան շահութահարկը	5,531,714	531,282	273,105	6,336,101
Շահութահարկի գծով ծախս	(1,120,995)	(108,032)	(55,148)	(1,284,175)
Տարվա շահույթ	4,410,719	423,250	217,957	5,051,926

2024թ. դեկտեմբերի 31	<i>Մանրածախ բանկային գործու- նեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Առևտրային</i>	<i>Ընդամենը</i>
	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>

Տոկոսներ վաստակող ֆինանսական ակտիվներ	158,146,428	78,140,698	30,661,302	266,948,428
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	142,695,835	48,210,829	8,379,750	199,286,414

Տոկոսներ վաստակող ակտիվները ներառում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, տոկոսակիր վարկեր և փոխատվություններ բանկերին, հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ, հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ:

Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են բանկերից ավանդներ ու մնացորդներ (բացառությամբ վոստրո հաշիվների), հետզնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր, այլ փոխառու միջոցներ, ստորադաս վարկերը:

34. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)**Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ**

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակներում հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթի սեզմենտային բաշխումը հետևյալն է՝

	<i>Մանրածախ բանկային գործու-նեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Ընդամենը</i>
	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ			
Դրամական միջոցներով գործարքներ	342,189	35,673	377,862
Երաշխիքներ	–	72,767	72,767
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայությունների	37,938	–	37,938
Ապահովագրություն	–	13,155	13,155
Հաշիվների սպասարկման վճարներ	704	11,373	12,077
Դրամական փոխանցումներ	5,628	1,314	6,942
Այլ	11,443	7,447	18,890
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ	397,902	141,729	539,631

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթը հիմնականում գոյանում է Հայաստանի հաճախորդներից:

2024 թվականի ընթացքում արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված ԱԲանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք տեղի չի ունեցել:

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	6
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	9
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	36
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38
6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	40
7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	40
8. Ներդրումային արժեթղթեր	42
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր	43
10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	49
11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	51
12. Ոչ նյութական ակտիվներ	52
13. Հարկում	54
14. Վարկային կորուստների գծով ծախս	55
15. Այլ ակտիվներ	52
16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	54
17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	57
18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	59
19. Այլ փոխառու միջոցներ	59
20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ	61
21. Այլ պարտավորություններ	61
22. Սեփական կապիտալ	61
23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	63
24. Չուտ տոկոսային եկամուտ	65
25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	65
26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր	67
27. Ռիսկերի կառավարում	68
28. Իրական արժեքի չափում	91
29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ	95
30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	95
31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	89
32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	92
33. Կապիտալի համարժեքություն	92

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության

Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Բանկ») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ Եական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Եական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Եթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Եթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Եթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Առևդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների առևդիտի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր առևդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր առևդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ առևդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Առևդիտի առանցքային հարց

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր առևդիտի ընթացում

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի էականության (Բանկի ընդհանուր ակտիվների 75.9% -ը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:

Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճի առկայության գնահատումից: Այդ գնահատումը էապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի ցուցանիշից (ներառյալ այլ ֆինանսական հաստատություններում ժամկետանց օրերը) և վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից:

Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ էականորեն տարբեր գնահատումների: Մասնավորապես, ԱՎԿ-ները զգայուն են ոսկու գրավի առկայության և գնահատման հանդեպ: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր» և Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Առևդիտն իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝

- Վարկային ռիսկի մոդելների գնահատում և պորտֆելի հիմունքով ԱՎԿ սահմանելու համար կիրառվող ենթադրություններ;
- Բանկի՝ վարկային ռիսկի էական աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում:

Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերանայված կանխատեսումները: Գործընթացներն իրականացնելիս մենք հատուկ ուշադրություն ենք դարձրել ոսկու գրավով ապահովված վարկերի գծով գրավադրված ոսկե իրերի առկայության և չափման վրա: Մենք մասնակցել ենք գրավի գծով գույքագրման գործընթացին, և ընտրանքային հիմունքով, թեստավորել ենք գրավադրված ոսկե իրերի առկայությունը և ֆիզիկական բնութագրերը: Մենք գնահատել ենք գրավադրված ոսկե իրերի ֆիզիկական բնութագրերի գնահատման գործընթացում ղեկավարության կողմից ներգրավված մասնագետի իրազեկությունն ու անկողմանակալությունը:

Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը և հաճախորդներին տրված վարկերի՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը: Մենք գնահատել ենք նաև հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի էական աճը որոշելու համար ղեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը:

Մենք վերահաշվարկել ենք ԱՎԿ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների

նկատմամբ:

Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Դեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից գերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամուտությունը:
- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է ղեկավարի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեկավարի ճշմարիտ ներկայացումը:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ Էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, սպառնալիքների վերացմանը անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման նպատակով անցկացված աուդիտի ղեկավար գործընկեր է հանդիսանում Էրիկ Չայրապետյանը:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն
Աուդիտի բաժնի գործընկեր

Էրիկ Չայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր

Ելենա Ադամյան

22 ապրիլի, 2024թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	10,984,112	3,180,144
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	964,295	110,319
Ներդրումային արժեթղթեր	8	5,258,863	4,551,296
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	3,126,410	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9	88,772,092	56,410,990
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	254,628	-
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	3,829,455	2,690,069
Ռջ նյութական ակտիվներ	12	1,402,503	613,470
Այլ ակտիվներ	15	2,413,495	815,423
		117,005,853	68,371,711
Ընդամենը ակտիվներ			
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	7	-	2,549
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16	34,325,150	582,925
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	8,011,202	7,765,422
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		1,620,547	1,504,320
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	5,964,869	1,451,539
Այլ փոխառու միջոցներ	19	7,934,059	3,333,190
Պարտավորություններ վարձակալության գծով	20	1,754,993	1,787,052
Այլ պարտավորություններ	21	1,774,439	950,983
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	13	1,636,032	2,260,052
		63,021,291	19,638,032
Ընդամենը պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	30,100,000	30,100,000
Զբաղիչված շահույթ		24,316,477	19,437,015
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	22	(431,915)	(803,336)
		53,984,562	48,733,679
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ			
		117,005,853	68,371,711

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գարեգին Դարբինյան

Գործադիր տնօրեն

Թաթուլ Թամրազյան

Գլխավոր հաշվապահ

22 ապրիլի, 2024թ.

Handwritten signatures of the Chief Executive Officer and Chief Accountant.

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ճան.	2023թ.	2022թ.
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	14,254,982	13,458,719
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	18,011	-
Տոկոսային ծախս	24	(2,467,074)	(2,421,795)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		11,805,919	11,036,924
Վարկային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում / (Վարկային կորուստների գծով ծախս)	14	136,864	(663,007)
Չուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		11,942,783	10,373,917
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	25	204,025	26,155
Միջնորդավճարների գծով ծախս	25	(89,146)	(156,641)
Չուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից		61,480	(1,200)
<i>Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից՝</i>		547,693	1,657,826
- Առք ու վաճառքի գործարքներից		716,851	986,780
- Արտարժույթի վերագնահատումից		(169,158)	671,046
Այլ եկամուտ		90,641	45,855
Ոչ տոկոսային եկամուտ		814,693	1,571,995
Անձնակազմի գծով ծախսեր	26	(4,417,622)	(3,393,873)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	11,12	(659,618)	(417,348)
Այլ գործառնական ծախսեր	26	(1,647,101)	(1,010,906)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(6,724,341)	(4,822,127)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		6,033,135	7,123,785
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(1,153,673)	(1,217,049)
Հաշվետու տարվա շահույթ		4,879,462	5,906,736
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>			
իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		402,644	(537,448)
իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ	13	50,309	(13,527)
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով		(81,532)	99,175
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող գուտ այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		371,421	(451,800)
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս) հարկումից հետո		371,421	(451,800)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		5,250,883	5,454,936

1-ից 33 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	Բաժնետիրական կապիտալ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը կապիտալ
Մնացորդն առ 2022թ. հունվարի 1		7,000,000	(351,536)	15,530,279	22,178,743
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Հաշվետու տարվա շահույթ		-	-	5,906,736	5,906,736
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ վնաս		-	(451,800)	-	(451,800)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		-	(451,800)	5,906,736	5,454,936
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի	22	21,200,000	-	-	21,200,000
Շահաբաժնի կապիտալացում	22	1,900,000	-	(1,900,000)	-
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	-	-	(100,000)	(100,000)
Մնացորդն առ 2022թ. դեկտեմբերի 31		30,100,000	(803,336)	19,437,015	48,733,679
Հաշվետու տարվա շահույթ		-	-	4,879,462	4,879,462
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ		-	371,421	-	371,421
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		-	371,421	4,879,462	5,250,883
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	-	-	-	-
Մնացորդն առ 2023թ. դեկտեմբերի 31		30,100,000	(431,915)	24,316,477	53,984,562

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	2022	
	Վերա-	
	հաշվարկված	
Ծան.	2023	(Ծան. 2դ)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	14,398,572	13,306,740
Վճարված տոկոսներ	(2,038,844)	(2,626,124)
Ստացված միջնորդավճարներ	201,020	26,155
Վճարված միջնորդավճարներ	(85,232)	(156,641)
Չուտ մուտքեր փոխարժեքային տարբերություններից	716,848	986,780
Չուտ ելքեր շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից	(90,772)	-
Աշխատավարձ և աշխատակազմին վճարված այլ գումարներ	(4,388,660)	(3,554,083)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր	(1,554,828)	(958,929)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ	71,864	45,855
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը	7,229,968	7,069,753
<i>Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/սվազում</i>		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(32,094,174)	(5,927,564)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	(244,195)	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(855,254)	(118,781)
Այլ ակտիվներ	(1,939,457)	(387,155)
<i>Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(սվազում)</i>		
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարման ենթակա գումարներ	2,936,591	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	33,132,334	581,847
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	89,423	-
Այլ պարտավորություններ	712,278	715,834
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	8,967,514	1,933,934
Վճարված շահութահարկ	(1,742,998)	(34,635)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից	7,224,516	1,899,299

1-ից 33 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն**2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)***Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից**

Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(4,317,080)	-
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և մարում	1,000,000	-
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(1,113,382)	(742,949)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	12,847	-
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(888,763)	(619,703)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում	(5,306,378)	(1,362,652)

Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից

Բանկերից ստացված մուտքեր	32	26,119,172	42,008,865
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	32	(29,061,929)	(39,424,030)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	32	4,758,175	1,119,158
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	32	(323,220)	-
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	32	5,363,220	28,315,722
Այլ փոխառու միջոցների մարում	32	(827,028)	(30,772,415)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	32	(257,266)	(193,785)
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	-	(100,000)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից		5,771,124	953,515

Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա

119,978 (722,837)

Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա

(5,272) 275

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ**7,803,968 767,600**

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում

3,180,144 2,412,544

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա վերջում

5 10,984,112 3,180,144

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14- ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 30 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մոտավորապես 953 աշխատակից (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 750 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	2023, %	2022, %
Վահե Բադալյան	50%	50%
Վիգեն Բադալյան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը, ինչպես նաև ընդհանուր գործարար միջավայրը շարունակում են զարգանալ: Սակայն օրենսդրության տարբեր մեկնաբանությունները և հաճախակի փոփոխությունները, այլ իրավական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ են ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ի լրումն, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, դրան հաջորդած Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ հրադադարի պայմանավորվածությունը, և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության արացումը ավելի են մեծացրել բիզնես միջավայրի անորոշությունը:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

7. Պատրաստման հիմունքներ

(հազար ՀՀ դրամ)

ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների հորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարկված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍԿ»):

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

բ) Հափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեքների և ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով:

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տևտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 404.79 ՀՀ դրամ և 393.57 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 447.9 ՀՀ դրամ և 420.06 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

դ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կամավոր փոփոխություն

Բանկը փոխել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ներկայացնելու նպատակով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարեկան ժամանակաշրջանից սկսած՝ Բանկը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնում է ուղղակի մեթոդով, ի տարբերություն նախորդ ժամանակաշրջաններում կիրառվող անուղղակի մեթոդի: Ուղղակի մեթոդով Բանկը բացահայտում է համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից: Բանկը դիտարկում է գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի ուղղակի ներկայացման մեթոդը՝ ֆինանսական հաշվետվություններից օգտվողներին ավելի տեղի և հավաստի տեղեկատվություն տրամադրելու համար, քանի որ այն կարող է ավելի օգտակար լինել Բանկի ապագա դրամական հոսքերը գնահատելու համար: Դրամական միջոցների հոսքերի համեմատական հաշվետվությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար կատարվել է նոր ներկայացմանը համապատասխան:

8. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել: Բացառությամբ սույն ծանոթագրության մեջ բացահայտված Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում - Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, այլ ստանդարտներ կամ փոփոխություններ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում - Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Բանկի՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բայց ոչ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած միավորի չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր ստանդարտը գործում է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների համար (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի են որոշ բացառություններ:

Ներքոնշյալ բացառություններից բացի, Բանկը չի բացահայտել այն պայմանագրերը, որոնք հանգեցրել են ապահովագրական նշանակալի ռիսկի փոխանցմանը, և, հետևաբար, Բանկը եզրակացրել է, որ ՖՀՄՍ 17-ը էական ազդեցություն չունի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Տվյալ սահմանման շրջանակներում, Բանկը գնահատում է վարկային քարտերը և համանման պրոդուկտները, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են պարունակում: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն և միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը: Բանկը եզրահանգել է, որ պայմանագրի գինը սահմանելիս առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկը չի գնահատվել, քանի որ բոլոր դիմումատուներին տվյալ պրոդուկտները առաջարկվել են նույն գնով, հետևաբար դրանք չեն ներառվում ՖՀՄՍ 17-ում:

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անառնալի: Բանկը մշտական հիմունքներով նախընտրել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը տվյալ պրոդուկտների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար:

Այլ փոփոխությունները և մեկնաբանությունները կիրառվել են առաջին անգամ 2023 թվականին, սակայն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա ազդեցություն չեն ունեցել

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդատի փոփոխությունները նեղացնում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը. այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները: Տվյալ փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները կատարվել են ի պատասխան ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի Մոտեցում II կանոնների և ներառում են՝

- Պարտադիր ժամանակավոր բացառություն հետաձգված հարկերի ճանաչման և բացահայտման համար, որոնք առաջացել են Մոտեցում II մոդելի կանոնների իրավական սկզբունքների կիրառման արդյունքում, և
- Ազդեցության ոլորտում գտնվող կազմակերպությունների բացահայտման պահանջները օգնում են ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին լավագույնս հասկանալ կազմակերպության ենթարկվածությունը Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկերի գծով ռիսկին, որն առաջանում է տվյալ օրենսդրությունից, մասնավորապես, նախքան այն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ (շարունակություն)

Այն ժամանակահատվածներում, երբ Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը (ըստ Էուլթյան) գործում է, բայց ուժի մեջ չի մտել, փոփոխությունները պահանջում են հայտնի կամ որջամտորեն գնատահելի տեղեկատվության բացահայտում, որը կօգնի ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին հասկանալ կազմակերպության՝ ռիսկին ենթարկվածությունը, որն առաջանում է Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկից, ներառյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի ռիսկին կազմակերպության ենթարկվածության մասով որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Օրինակ՝

- ա) Որակական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ ազդեցություն է ունեցել Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը և հիմնական իրավական սկզբունքները կազմակերպության վրա, որոնց մասով կարող են լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի գծով ռիսկեր, և
- բ) Զանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիքն են՝
  - կազմակերպության շահույթի մասնաբաժնի հայտանիշ, որը կարող է ենթակա լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկով և այդ շահույթի նկատմամբ կիրառվող միջին արդյունավետ հարկային դրույքաչափով հարկման, կամ
  - հայտանիշ առ այն, ինչպես կփոխվեր կազմակերպության ընդհանուր արդյունավետ հարկային դրույքաչափը, եթե Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը ուժի մեջ մտներ:

Օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո լրացուցիչ բացահայտումներ են պահանջվում Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի հետ կապված ընթացիկ հարկային ծախսերի գծով: Այս պահանջները կիրառվում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, բայց ոչ 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին կամ դրանից առաջ ավարտվող միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար:

Բանկը վերանայել է իր կորպորատիվ կառուցվածքը՝ հաշվի առնելով Մոտեցում II մոդելի կանոնների ներդրումը տարբեր երկրներում, որտեղ Բանկը գործում է: Բանկը որոշել է, որ օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո այն ենթակա չէ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված հարկմանը, քանի որ արդյունավետ հարկային դրույքաչափը 15%-ից բարձր է բոլոր այն երկրներում, որտեղ գործում է: Հետևաբար, քանի որ Մոտեցում II մոդելի կանոնների գծով համապատասխան բացահայտումներ չեն պահանջվում, այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համաձայն Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2023թ. հունվարի 1-ից, Բանկը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների իր բացահայտումը: Եական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների վերաբերյալ վերանայված տեղեկատվությունը կենտրոնանում է այն փաստի վրա, թե ինչպես է Բանկը կիրառել ՀՀՄՍ-ների պահանջները իր հանգամանքների նկատմամբ և ինչպես է ներառում հիմնականում այն հոդվածները, որոնց մասով Բանկը ընտրել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն ՀՀՄՍ կողմից թույլատրված մեկ կամ մի քանի տարբերակներից, հոդվածներ, որոնք ենթակա են նշանակալի դատողությունների կամ գնահատումների, և բացառում է այն տեղեկատվությունը, որը միայն կրկնօրինակում կամ ամփոփում է ՀՀՄՍ-ների պահանջները, ինչպես նաև ոչ Եական հարցերի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները:

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթային գործարքների վերագնահատումից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, թղթակցային հաշիվները այլ բանկերում (տոստրո հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները՝ զերծ պայմանագրային սահմանափակումներից:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված

(հազար ՀՀ դրամ)

Ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը վարկային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո վարկային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում վարկային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի վարկային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (ii) կետում:

Ներկայացում

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Միջնորդավճարներ

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

(հազար ՀՀ դրամ)

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների գծով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

iii. Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող.

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- ▶ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ▶ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- ▶ նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ

(հազար ՀՀ դրամ)

ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ▶ ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մտնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Առևտրային նպատակով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ

(հազար ՀՀ դրամ)

համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

iv. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց Էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցությունն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող

(հազար ՀՀ դրամ)

օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

v. Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

vi. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և Բանկը մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- բնականոն գործունեության ընթացքում,
- պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

vii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և

(հազար ՀՀ դրամ)

- ▶ մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շոջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

(հազար ՀՀ դրամ)

Բանկը ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը Նշանակալիորեն տարբեր են:

Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է Նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով Նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ Նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկը իրականացնում է փոփոխության՝ նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների զուտ գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչելիս ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախս» հոդվածում ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալության գծով եկամուտի ճանաչում

Վարձակալության սկիզբը համարվում է վարձակալության պայմանագրի կնքման ամսաթվի և կողմերի կողմից վարձակալության հիմնական դրույթների մասով պարտավորությունների ստանձման ամսաթվից ամենավաղը: Այս ամսաթվի դրությամբ՝

- ▶ Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Վարձակալության սկիզբ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնական ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումը, ըստ անհրաժեշտության):

Ֆինանսական վարձակալության մեկնարկից հետո Բանկը ճանաչում է վարձակալության մեջ գուտ ներդրումը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով գերչված: Համախառն ներդրումների և դրա ներկա արժեքի միջև տարբերությունը գրանցվում է որպես ֆինանսական վարձակալության չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող տեղական ընկերությունների բաժնային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ոպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի համակարգված հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

Մաշվածություն

(հազար ՀՀ դրամ)

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– շենքեր	20 տարի
– համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	1-8 տարի
– փոխադրամիջոցներ	8 տարի
– տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	8 տարի

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկու իրական արժեքը որոշելու նպատակով օգտագործվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գները:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են՝ զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման՝ մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI- ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները՝ գտած հարկերի ազդեցությամբ,, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ եռլայնի ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական

(հազար ՀՀ դրամ)

հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմնտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմնտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր, որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմնտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմնտից՝ հիմք ընդունելով ՖՀՄՍ հաշվետվությունների արդյունքները: Բանկի եկամտի և ակտիվների մեծ մասը գտնվում է Հայաստանում: 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

- ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառք և հետադարձ վարձակալության գործարքներում,
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ,
- Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

(հազար ՀՀ դրամ)

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բայց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 28:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Հաճախորդների տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 27): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզմենտավորումը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 2,232,091 հազ. ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 2,729,952 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներակայացված են Ծան. 9-ում:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլինեն ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքրքիր է, երբ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնում ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ Նոր օրենսդրությունը:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Կանխիկ դրամական միջոցներ	7,756,921	2,266,322
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները (չսահմանափակված մաս, տես Ծան. 6)	2,833,161	249,266

(հազար ՀՀ դրամ)

Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	400,421	665,675
Արժեզրկում	(6,391)	(1,119)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	3,180,144

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 1,295,257 հազար ՀՀ դրամի չափով (2022թ.` 85,268 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԿԲ-ում ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2022թ.` 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2022թ.` 18%):

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (շարունակություն)

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2022թ.՝ 6%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես դրամով դեպոզիտային միջոցներ և 12%-ը (2022թ.՝ 12%)՝ արտարժույթով:

Ավելին, բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցներ ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, Բանկը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծան. 6):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	2023թ.	2022թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,119	1,394
ԱՎԿ փոփոխություններ	5,272	(275)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,391	1,119

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

32. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	2023թ.	2022թ.
Պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	964,802	110,377
Արժեզրկում	(507)	(58)
	964,295	110,319

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստները ներառում են արտարժույթով պահուստներ՝ 964,802 հազար ՀՀ դրամի չափով (2022թ.՝ 110,377 հազար ՀՀ դրամ) (Ծանոթագրություն 5):

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	2023թ.	2022թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	58	-
ԱՎԿ փոփոխություններ	449	58
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	507	58

Բանկերի նկատմամբ պահանջների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

33. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկն ածանցյալ ֆինանսական գործիքներն օգտագործում է առևտրային նպատակներով: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ ճանաչված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական և անվանական արժեքները:

	<i>Անվանական արժեք</i>	<i>Իրական արժեք</i>	<i>Անվանական արժեք</i>	<i>Իրական արժեք</i>
Ակտիվներ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	-	-	-	-
	-	-	-	-
Պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	-	-	1,967,850	2,549
	-	-	1,967,850	2,549

(հազար ՀՀ դրամ)

34. Ներդրումային արժեթղթեր

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը ներառում են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	5,242,363	4,551,296
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող հետգնաման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	3,126,410	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8,368,773	4,551,296
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր		
Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	16,500	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային բաժնային արժեթղթեր	16,500	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	8,385,273	4,551,296

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,551,296	4,551,296
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	4,906,453	4,906,453
Մարված ակտիվներ	(1,491,620)	(1,491,620)
Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	402,644	402,644
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,368,773	8,368,773
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	52,083	52,083
ԱՎԿ փոփոխություն	50,309	50,309
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	102,392	102,392
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,116,897	5,116,897
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	463,460	463,460
Մարված ակտիվներ	(491,613)	(491,613)
Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	(537,448)	(537,448)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,551,296	4,551,296
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	65,610	65,610
ԱՎԿ փոփոխություն	(13,527)	(13,527)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,083	52,083

(հազար ՀՀ դրամ)

35. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2023թ.	2022թ.
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	54,146,491	48,608,346
Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր	19,274,800	7,426,959
Կորպորատիվ վարկեր	13,592,765	1,512,019
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,990,127	1,593,618
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	91,004,183	59,140,942
Արժեզրկման պահուստ	(2,232,091)	(2,729,952)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	88,772,092	56,410,990

Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունն է ֆիզիկական անձանց ոսկու գրավադրամա վարկեր տրամադրելը:

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

2023 թվականից սկսած Բանկը վերանայել է իր՝ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունների և համապատասխան ԱՎԿ վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացումը և 2023 թվականի փոփոխությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացրել առանձին իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հաճախորդների համար: Այս փոփոխությունները կատարվել են օգտվողներին տրամադրվող ֆինանսական տեղեկատվության պարզությունն ու արդիականությունը բարձրացնելու համար: 2022 թվականի համեմատական ֆինանսական տեղեկատվության ներկայացումը չի փոխվել:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Ֆիզիկական անձինք	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	32,843,051	18,372,568	6,413,304	57,628,923
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	58,563,285	-	-	58,563,285
Մարված ակտիվներ	(20,959,576)	(13,070,708)	(4,390,124)	(38,420,408)
Տեղափոխում փուլ 1	829,042	(796,089)	(32,953)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(11,172,337)	11,641,623	(469,286)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,346,651)	(1,936,425)	4,283,076	-
Վերականգնումներ	-	-	231,317	231,317
				(673,675)
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	-
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	59,762	14,857	7,357	81,976
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,816,576	14,225,827	5,369,015	77,411,418

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ Ֆիզիկական անձինք	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	228,056	813,952	1,627,289	2,669,297
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	974,739	-	-	974,739
Մարված ակտիվներ	(144,525)	(533,172)	(1,513,531)	(2,191,228)
Տեղափոխում փուլ 1	46,883	(42,806)	(4,077)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(403,241)	492,570	(89,329)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(291,606)	(91,169)	382,775	-
Սողելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(84,469)	(144,390)	1,223,508	994,649
Չեղչի ամորտիզացիա	-	-	125,154	125,154
Վերականգնումներ	-	-	231,317	231,317
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	123	516	605	1,244
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	325,960	495,501	1,310,036	2,131,497

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ հրավաբանական անձինք	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,393,449	114,088	4,482	1,512,019
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	12,476,665	-	-	12,476,665
Մարված ակտիվներ	(397,164)	(8,344)	(68,668)	(474,176)
Տեղափոխում փուլ 1	3,655	(3,655)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(192,209)	196,691	(4,482)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(4,223)	(85,822)	90,045	-
Վերականգնումներ	-	-	64,446	64,446
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	10,910	575	2,326	13,811
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ հրավաբանական անձինք	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	21,739	36,828	2,088	60,655
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	22,643	-	-	22,643
Մարված ակտիվներ	(3,545)	(1,939)	(64,446)	(69,930)
Տեղափոխում փուլ 1	1,908	(1,908)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(7,552)	9,641	(2,089)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,818)	(31,441)	34,259	-
Մոդելների, էլակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(16,906)	15,129	24,377	22,600
Վերականգնումներ	-	-	64,446	64,446
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	8	21	151	180
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,477	26,331	58,786	100,594

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդներին տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,413,792	15,171,928	12,545,866	56,131,586
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	45,339,913	-	-	45,339,913
Մարված ակտիվներ	(19,686,226)	(10,962,536)	(8,984,429)	(39,633,191)
Տեղափոխում փուլ 1	604,731	(604,731)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(15,211,044)	18,226,528	(3,015,484)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(4,598,071)	(3,190,488)	7,788,559	-
Վերականգնումներ	-	-	207,884	207,884
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(2,038,650)	(2,038,650)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(626,595)	(154,045)	(85,960)	(866,600)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942

Հաճախորդներին տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	361,934	1,077,529	2,373,193	3,812,656
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	453,399	-	-	453,399
Մարված ակտիվներ	(251,526)	(745,093)	(831,767)	(1,828,386)
Տեղափոխում փուլ 1	42,949	(42,949)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(193,758)	764,171	(570,413)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(58,570)	(386,803)	445,373	-
Մոդելների, էլակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(123,503)	176,381	1,970,958	2,023,836
Չեղչի ամորտիզացիա	-	-	66,569	66,569
Վերականգնումներ	-	-	207,884	207,884
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(2,038,650)	(2,038,650)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	18,870	7,544	6,230	32,644

(հազար ՀՀ դրամ)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	249,795	850,780	1,629,377	2,729,952
----------------------------------	---------	---------	-----------	-----------

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի և թանկարժեք մետաղներ,
- ▶ Անշարժ գույք

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը		Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը				Չուտ ենթարկվածություն		Համապատասխան ԱՎԿ
			Ընդամենը		Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ			
	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ընդամենը					
2023թ. դեկտեմբերի 31									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	4,732,632	-	4,894,098	-	(373,662)	4,520,436	212,396	1,014,419	
Հիփոթեքային վարկեր	581,713	707,200	-	-	(199,892)	507,308	74,405	254,217	
Այլ կորպորատիվ վարկեր	88,149	-	-	100,000	(16,097)	83,903	4,246	58,786	
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	54,670	-	-	9,648	(3,106)	6,542	48,128	41,400	
	5,457,164	707,200	4,894,098	109,648	(592,757)	5,118,189	338,975	1,368,822	

	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը		Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը				Չուտ ենթարկվածություն		Համապատասխան ԱՎԿ
			Ընդամենը		Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ			
	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ընդամենը					

2022թ. դեկտեմբերի 31								
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	6,159,631	-	5,520,399	-	(180,323)	5,340,076	819,555	1,510,010
Հիփոթեքային վարկեր	221,413	337,840	-	-	(166,555)	171,285	50,128	94,600
Այլ կորպորատիվ վարկեր	4,482	8,000	-	-	(3,634)	4,366	116	2,088
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	32,260	4,000	-	7,479	(3,795)	7,684	24,576	22,679

(հազար ՀՀ դրամ)

<u>6,417,786</u>	<u>349,840</u>	<u>5,520,399</u>	<u>7,479</u>	<u>(354,307)</u>	<u>5,523,411</u>	<u>894,375</u>	<u>1,629,377</u>
------------------	----------------	------------------	--------------	------------------	------------------	----------------	------------------

Գրավադրված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված ակտիվները (2022թ.՝ 3,290,742 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (տես Ծան. 19):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 6,463,784 հազար ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 7.1%) (2022թ.՝ 891,146 հազար ՀՀ դրամ կամ 1.5%):

Այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ՝ 6,815 հազար ՀՀ դրամի չափով (2022թ.՝ 38,842 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում (շարունակություն)**

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Անհատներ	77,411,418	57,628,923
Մասնավոր ընկերություններ	12,971,593	1,512,019
Ֆինանսական հաստատություններ	621,172	-
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	91,004,183	59,140,942
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,232,091)	(2,729,952)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	88,772,092	56,410,990

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հաճախորդներին՝ տնտեսության հետևյալ ոլորտներում գործող.

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Անհատներ	77,411,418	57,628,923
Առևտրային ընկերություններ	4,211,509	874,689
Ծառայությունների ոլորտ	3,771,036	350,459
Շինարարություն	3,439,042	34,887
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	924,895	116,221
Ֆինանսական հատված	621,172	-
Արտադրություն	601,785	131,628
Այլ	23,326	4,135
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	91,004,183	59,140,942
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,232,091)	(2,729,952)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	88,772,092	56,410,990

36. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Ֆինանսական վարձակալությունները տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Մասնավոր ընկերություններ	255,096	-
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	255,096	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(468)	-
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	254,628	-

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Ընդամենը</u>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	295,741	295,741
Մարված ակտիվներ	(51,592)	(51,592)
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	10,947	10,947
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	255,096	255,096
	Փուլ 1	Ընդամենը

(հազար ՀՀ դրամ)

ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ

Մարված ակտիվներ

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	-	-
	563	563
	(95)	(95)
	<u>468</u>	<u>468</u>

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերը առավելապես կնքվել են ՀՀ հաճախորդների հետ, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	2023թ.	2022թ.
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	131,409	-
Շինարարություն	104,742	-
Ծառայությունների լոռոտ	18,945	-
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	255,096	-
Նվազեցում արժեզրկման պահուստ	(468)	-
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	254,628	-

Ստորև ներկայացված է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերլուծությունը:

Համախառն ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում

	31 Դեկտեմբեր 2023	31 Դեկտեմբեր 2022
Մինչև 1 տարի	53,703	-
1-ից 2 տարի	82,399	-
2-ից 3 տարի	89,575	-
3-ից 4 տարի	41,653	-
4-ից 5 տարի	22,982	-
Ավելի քան 5 տարի	53,479	-
	<u>343,791</u>	<u>-</u>
Չվաստակված ապագա եկամուտ ֆինանսական վարձակալությունից	(88,695)	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրման գումարը՝ նախքան արժեզրկման պահուստը	255,096	-
Արժեզրկման պահուստ	(468)	-
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	254,628	-

37. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Հող և շենքեր	Վարձա- կալված գույքի բարելա- վում	Համակար- գիչներ և հաղորդա- կցության սարքավոր- ումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Տնտեսա- կան գույք և այլ հիմնա- կան միջոց- ներ	Ընդա- մենը հիմնա- կան միջոց- ներ	Օգտա- գործման իրավուն քի ձևով ակտիվ- ներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	2,237,667	4,129,394
Ավելացումներ	5,924	384,091	393,757	22,649	669,000	1,475,421	225,207	1,700,628
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(480)	(132,409)	(3,365)	(136,254)	-	(136,254)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կուտակված մաշվածություն և	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874	5,693,768

(հազար ՀՀ դրամ)

արժեզրկում								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Մաշվածության ծախս	6,801	18,649	101,682	4,392	136,485	268,009	291,879	559,888
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(197)	(132,409)	(2,294)	(134,900)	-	(134,900)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498	1,864,313

Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,589	529,254	491,035	32,102	1,099,099	2,235,079	1,594,376	3,829,455

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

	Հող և շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	93,671	370,550	168,167	398,151	1,160,669	1,601,372	2,762,041
Ավելացումներ	-	104,038	234,548	-	407,740	746,326	636,295	1,382,620
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(12,799)	-	(2,469)	(15,268)	-	(15,267)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	2,237,667	4,129,394
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	39,108	27,162	324,310	150,966	179,243	720,789	354,071	1,074,860
Մաշվածության ծախս	6,556	6,735	81,392	3,356	58,993	157,032	222,548	379,580
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(12,646)	-	(2,469)	(15,115)	-	(15,115)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	84,466	163,812	199,243	13,845	567,655	1,029,021	1,661,048	2,690,069

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառում են միայն շենքեր:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 608,937 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 557,143 հազար ՀՀ դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 443,718 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 148,156 հազար ՀՀ դրամ):

38. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
-------------------	------------------------------	-----------------------	-----------------

(հազար ՀՀ դրամ)

Սկզբնական արժեք**2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Ավելացումներ

Օտարումներ և դուրսգրումներ

Տեղափոխումներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

116,334	365,843	205,436	687,613
240,663	406,090	242,010	888,763
(1,072)	(133)	-	(1,205)
-	257,912	(257,912)	-
355,925	1,029,712	189,534	1,575,171

**Կուտակված ամորտիզացիա
և արժեզրկում****2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Ամորտիզացիայի գծով ծախս

Օտարումներ և դուրսգրումներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**Չուտ հաշվեկշռային արժեք****2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

53,278	20,865	-	74,143
35,885	63,845	-	99,730
(1,072)	(133)	-	(1,205)
88,091	84,577	-	172,668
267,834	945,135	189,534	1,402,503

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգ- չային ծրագրեր</i>	<i>Մշակման ծախսեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	55,679	12,230	-	67,909
Ավելացումներ	60,655	353,613	205,436	619,704
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,210	9,165	-	36,375
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	26,068	11,700	-	37,768
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	-	74,143
2ուտ հաշվեկշռային արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	63,056	344,978	205,436	613,470

2023 թվականին իրականացված տեղափոխումը կապված է Բանկի կողմից մշակված մոբայլ բանկինգ հավելվածի հետ, որը օգտագործման համար հասանելի է դարձել 2023 թվականի դեկտեմբերին: Մշակման ծախսերը ներառում են Բանկի կողմից մշակված օնլայն բանկային համակարգին առնչվող ծախսերը, որը դեռ հասանելի չէ օգտագործման համար:

39. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,859,225	1,478,479
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	-	58,239
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(705,552)	(319,669)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,153,673	1,217,049

2023 թվականի համար ընթացիկ շահութահարկի և հետաձգված հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ.՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է օրենքով սահմանված շահութահարկի դրույքաչափերից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափերի վրա հիմնված շահութահարկի ծախսերի համադրումը փաստացի ծախսերի հետ հետևյալն է.

	2023թ.	2022թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	6,033,135	7,123,785
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	1,085,964	1,282,281
Չնվազեցվող ծախսեր	78,775	19,557
Հարկերից ազատված եկամուտ	(11,066)	(109,438)
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	-	58,239
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված օգտագործված հարկային վնասներ, որոնք նախկինում չեն ճանաչվել	-	(33,590)
Շահութահարկի գծով ծախս	1,153,673	1,217,049

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

	<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			
	<i>Ֆինանսական</i>			<i>Ֆինանսական</i>			
	<i>2022թ. հունվարի 1</i>	<i>արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Այլ համապարփակ եկամտի կազմում</i>	<i>2022թ. դեկտեմբերի 31</i>	<i>արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Այլ համապարփակ եկամտի կազմում</i>	<i>2023 թ. դեկտեմբերի 31</i>
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)							
Ներդրումային արժեթղթեր	77,167	4,824	99,175	181,166	13,902	(81,532)	113,536
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	(37)	-	(37)	938	-	901
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(2,839,538)	286,309	-	(2,553,229)	724,513	-	(1,828,716)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	-	-	-	84	-	84
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(224,514)	(74,933)	-	(299,447)	(19,903)	-	(319,350)
Այլ ակտիվներ	(4,990)	(5,504)	-	(10,494)	(7,183)	-	(17,677)
Այլ փոխառու միջոցներ	-	6,776	-	6,776	(39)	-	6,737
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	-	203	-	203	-	-	203
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	-	-	(3,013)	-	(3,013)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	242,063	79,645	-	321,708	(5,168)	-	316,540
Այլ պարտավորություններ	37,326	55,976	-	93,302	1,421	-	94,723
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված հարկային վնաս	33,590	(33,590)	-	-	-	-	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, գուտ	(2,678,896)	319,669	99,175	(2,260,052)	705,552	(81,532)	(1,636,032)

(հազար ՀՀ դրամ)

40. Վարկային կորուստների գծով ծախս

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ցան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(5,272)	-	-	(5,272)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(449)	-	-	(449)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(747,937)	664,372	330,092	246,527
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(468)	-	-	(468)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(50,309)	-	-	(50,309)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	7,804	-	-	7,804
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(60,969)	-	-	(60,969)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(857,600)	664,372	330,092	136,864

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ցան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	275	-	-	275
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(58)	-	-	(58)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(78,370)	568,712	(1,139,191)	(648,849)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	13,527	-	-	13,527
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	2,166	-	-	2,166
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(30,184)	-	-	(30,184)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(92,528)	568,712	(1,139,191)	(663,007)

41. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	2023թ.	2022թ.
Այլ դեբիտորական պարտք	217,372	185,446
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(727)	(8,531)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	216,645	176,915
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	1,873,907	-
Կանխավճարներ	143,987	440,126
Բռնագանձված ակտիվներ	98,023	110,443
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահութահարկի	59,815	54,862
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	21,118	33,077
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,196,850	638,508
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,413,495	815,423

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,531	8,531
ԱՎԿ փոփոխություններ	(7,804)	(7,804)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	727	727

(հազար ՀՀ դրամ)

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Այլ ակտիվներ (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,697	10,697
ԱՎԿ փոփոխություններ	(2,166)	(2,166)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,531	8,531

42. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները հետևյալն են՝

	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրածախ	1,253,325	176,428
Կորպորատիվ	10,087,327	87,806
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրածախ	18,024,306	222,789
Կորպորատիվ	4,960,192	95,902
Ընդամենը	34,325,150	582,925

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	2023թ.	2022թ.
Անհատներ	18,577,638	344,249
Մասնավոր ընկերություններ	8,594,948	87,806
Ֆինանսական հաստատություններ	6,452,571	95,902
Աշխատակիցներ	699,993	54,968
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	34,325,150	582,925

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 12,371,700 հազար ՀՀ դրամի (36.05%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2022թ.՝ 464,729 հազար ՀՀ դրամի, 79.7%):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ.՝ զրո):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Բանկը պարտավոր է վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը Բանկը վճարում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նշված չէ:

43. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	2023թ.	2022թ.
Վարկեր բանկերից	5,059,016	7,765,422
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	2,952,186	-
Ընդամենը	8,011,202	7,765,422

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի վարկեր ՀՀ 3 (երեք) առևտրային բանկերից (2022թ.՝ 6 բանկեր):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ՀՀ դրամով արտահայտված վարկեր 114,764 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2022թ.՝ 762,009 հազար ՀՀ դրամ) և տարեկան 12.5% տոկոսադրույքով (2022թ.՝ 12.5%) և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկեր 4,944,252 հազար ՀՀ

(հազար ՀՀ դրամ)

դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2022թ.՝ 7,003,413 հազար ՀՀ դրամ) և 6.6-8.3% տարեկան տոկոսադրույքով (2022թ.՝ 6.5-8.0%):

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկերի մարման ժամկետներն են 2024-2025թթ.:

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը մեկ բանկի հետ կնքել է հետգնման պայմանագիր (2022թ. դեկտեմբերի 31՝ բանկերի հետ հետգնման պայմանագրեր չեն կնքվել):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները ապահովվել են ՀՀ պետական պարտատոմսերով՝ 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով: Տես ծանոթագրություններ 8, 29 և 30:

44. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԱՄՆ դոլարով	3,496,986	938,276
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ՀՀ դրամով	<u>2,467,883</u>	<u>513,263</u>
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	<u>5,964,869</u>	<u>1,451,539</u>

2023 թվականի ընթացքում բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 5,000,000,000 ՀՀ դրամ և 10,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել: 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով նոր տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 1,954,620 հազար ՀՀ դրամ և 2,880,730 հազար ՀՀ դրամ:

2022 թվականի երրորդ եռամսյակի ընթացքում Բանկը թողարկել է դրամային և դոլարային պարտատոմսեր՝ համապատասխանաբար 500,000 հազար ՀՀ դրամ և 1,501 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքներով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված այդ պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 513,263 հազար ՀՀ դրամ և 616,256 հազար ՀՀ դրամ:

ՀՀ դրամով արտահայտված պարտատոմսերն ունեն 11.25% և 11.5% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 6.0%, 6.2% և 6.25% տարեկան տոկոսադրույք: ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2024-2026թթ.:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՀՀ ֆոնդային բորսայում: Սակայն 2023 թվականի ընթացքում թողարկված պարտատոմսերը՝ 1,459,678 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով, 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հայաստանի ֆոնդային բորսայում չեն ցուցակվել:

45. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	5,715,675	2,660,114
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	2,119,636	535,696
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	90,739	128,034
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	<u>8,009</u>	<u>9,346</u>
Այլ փոխառու միջոցներ	<u>7,934,059</u>	<u>3,333,190</u>

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի այլ փոխառու միջոցներ վարկատուներից, որոնց մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը:

Այլ փոխառու միջոցների շրջանակներում չկան պարտքային պարտադիր պայմաններ, որոնց Բանկը պարտավոր է բավարարել:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2022թ.՝ 3,290,742 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 7,835,312 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 3,195,810 հազար ՀՀ դրամ) (տես Ծան. 9):

(հազար ՀՀ դրամ)

46. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում՝

	2023թ.	2022թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,787,052	1,344,542
Ավելացումներ	225,207	636,295
Տոկոսի հաշվեգրում	181,300	156,362
Վճարումներ	(438,566)	(350,147)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,754,993	1,787,052

2023 թվականի ընթացքում Բանկի՝ վարձակալությունների գծով դրամական միջոցների ընդհամենը արտահոսքը կազմել է 452,871 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 381,471 հազար ՀՀ դրամ)։

2023 թվականին Բանկի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և վարձակալության գծով պարտավորությունների՝ ընդամենը ոչ դրամական միջոցներով ավելացումները կազմել են 225,207 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 636,295 հազար ՀՀ դրամ)։

47. Այլ պարտավորություններ

	2023թ.	2022թ.
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների նկատմամբ	527,402	498,440
Չհաշվանցված գումարներ	409,577	-
Կրեդիտորական պարտք	402,365	316,021
Պահուստ երաշխիքների գծով	91,153	30,184
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,430,497	844,645
Կանխավճարներ վարձակալներից	170,949	-
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	158,209	106,338
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	14,784	-
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	343,942	106,338
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,774,439	950,983

Չհաշվանցված գումարները Բանկից դուրս հաճախորդների գործառնություններն են, որոնք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դեռ չեն էլքագրվել համապատասխան բանկային հաշիվներից, բայց հաշվանցվել են տարվա ավարտից անմիջապես հետո։

48. Սեփական կապիտալ**Թողարկված կապիտալ**

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ)։ Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2022թ.՝ 1,400,000 սովորական բաժնետոմս), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 21,500 դրամ (2022թ.՝ 21,500 դրամ)։

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով։

2022թ. հուլիսի 4-ին Բանկի բաժնետերերը հաստատել են բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը 23,100,000 հազար ՀՀ դրամով՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված կապիտալի նվազագույն չափի պահանջներին համապատասխանելու նպատակով։ Բաժնետիրական կապիտալի համալրումն իրականացվել է 1,900,000 հազար ՀՀ դրամի շահաբաժինների կապիտալացման և բաժնետերերից 21,200,000 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով այլ փոխառու միջոցների՝ սեփական կապիտալի փոխարկման գործարքի միջոցով։ Բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է առկա բաժնետոմսերի անվանական արժեքի՝ 5,000 դրամից 21,500 դրամի բարձրացմամբ։

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստ

(հազար ՀՀ դրամ)

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերագնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի զուտ փոփոխությունից՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Սեփական կապիտալ (շարունակություն)

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2023 թվականի ընթացքում 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել:

2022թ. ապրիլի 5-ին կայացած բաժնետերերի ժողովին Բանկը հայտարարել է շահաբաժիններ սովորական բաժնետոմսերի գծով` 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար` 2,000,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով (1,429 ՀՀ դրամ մեկ բաժնետոմսի համար): 100,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով շահաբաժինները վճարվել են կանխիկ` 2022 թվականի ընթացքում, իսկ 1,900,000 հազար ՀՀ դրամի չափով` կապիտալացվել` Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացման նպատակով:

49. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը` շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ղատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները` Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է եսական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները հետևյալն են`

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Վարկերին առնչվող պարտավորություններ		
Ֆինանսական երաշխիքներ	3,210,301	754,600
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	3,210,301	754,600

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,184	30,184
Նոր երաշխիքներ	71,875	71,875
Վճարված գումարներ	(3,024)	(3,024)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(7,882)	(7,882)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,153	91,153

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Նոր երաշխիքներ	30,184	30,184
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,184	30,184

50. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	2023թ.	2022թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	13,614,920	12,991,619
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	29,593	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,595	3,633
	13,649,108	12,995,252
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Ներդրումային արժեթղթեր	605,874	463,467
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	14,254,982	13,458,719
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	18,011	-
Այլ տոկոսային եկամուտ	18,011	-
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	14,272,993	13,458,719
Տոկոսային ծախս		
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	960,670	1,814
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	616,254	840,885
Այլ փոխառու միջոցներ	334,823	1,326,165
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	183,931	68,443
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	181,300	156,362
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	100,673	26,780
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	89,423	1,346
Տոկոսային ծախս	2,467,074	2,421,795
Չուտ տոկոսային եկամուտ	11,805,919	11,036,924

(հազար ՀՀ դրամ)

51. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝

	2023թ.	2022թ.
Դրամային գործառնություններ	109,181	-
Երաշխիքներ	83,996	19,929
Ապահովագրություն	8,147	2,815
Այլ	2,701	3,411
	204,025	26,155
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ		
Դրամային գործառնություններ	57,370	10,838
Հաշվարկային գործառնություններ	17,173	115,939
Արժեթղթերի գծով գործառնություններ	11,919	8,041
Դրամական փոխանցումներ	1,414	5,139
Հաշիվների սպասարկման վճար	1,080	7,834
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	14	6,027
Այլ	176	2,823
	89,146	156,641
Միջնորդավճարների գծով ծախս		
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ/(ծախս)	114,879	(130,486)

52. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	4,112,011	3,191,875
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	233,182	155,842
Անձնակազմի ապահովագրություն	72,429	46,156
Անձնակազմի գծով ծախսեր	4,417,622	3,393,873

Այլ գործառնական ծախսեր

	2023թ.	2022թ.
Մարքեթինգ և գովազդ	437,177	108,323
Վերանորոգում և սպասարկում	205,615	129,061
Գրասենյակային ծախսեր	164,051	121,242
Մասնագիտական ծառայություններ	141,045	84,856
Բարեգործություն	134,316	94,013
Անվտանգություն	115,476	100,730
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ շահութահարկի	43,176	42,821
Հաղորդակցություն	42,442	35,657
Վարկերի տրամադրման և հավաքագրման գծով ծախսեր	41,256	31,577
Վկանդների ապահովագրման ծախսեր	28,325	16,000
Գործուղման և համանման ծախսեր	23,249	21,052
Անձնակազմի վերապատրաստում	20,895	7,344
Անդամավճարներ	20,153	38,141
Ներկայացուցչական ծախսեր	15,398	30,978
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	14,305	31,324
Վճարված տուգանքներ	10,000	-
Ժամանց	9,568	32,711
Գույքի օտարման հետ կապված ծախսեր	5,930	-
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	5,476	30,819
Այլ	169,248	54,257
Այլ գործառնական ծախսեր	1,647,101	1,010,906

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար Բանկը ճանաչել է 6,420 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 7,885 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից (2022թ.՝ 24,058 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս

(հազար ՀՀ դրամ)

կարճաժամկետ վարձակալությունից և 7,266 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից):

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի վճարը կազմել է 33,000,000 դրամ՝ առանց ԱԱՀ-ի (2022թ.՝ 43,750,000 դրամ՝ առանց ԱԱՀ-ի): 2023 թվականի ընթացքում Բանկի արտաքին աուդիտորները ոչ աուդիտորական ծառայություններ չեն մատուցել:

53. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդնում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտադրության, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճռորոշ նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնայթը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է Խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

Հետևյալ բաժինը ևս ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը.

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտե

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեն պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին կից գործող ներքին աուդիտի հանձնաժողովին:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դիսամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետագայում ստուգվում են վավերականության նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում և գնահատում է ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով Խորհրդին առընթեր Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեին է ներկայացվում հաճախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղմացման ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

(հազար ՀՀ դրամ)

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխությունից:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը Բանկին պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և Բանկի ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD   Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD   Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD   Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12-ամսյա ԱՎԿ): 12 ամսվա ԱՎԿ-ն ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունքը հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12 ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ էլնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1:   Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2:   Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3:   Վարկը համարվում է արժեզրկված:

(հազար ՀՀ դրամ)

POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, և, հետևաբար, այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորիգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել քիչ հավանականությունը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ելթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ էական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր,
- ▶ Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց.

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

(հազար ՀՀ դրամ)

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ելթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտին մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12 ամսվա ԱՎԿ հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և զեղչվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով: Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ Չափ, %,
- ▶ Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %,
- ▶ Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ
- ▶ Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար,
- ▶ Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ :

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական վերլուծական ստորաբաժանում, Համաշխարհային բանկի տվյալների բազա, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության կողմից կատարված կանխատեսումներ): Սույն աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները ԱՎԿ հաշվարկների համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենար	Որոշված հավանականությունը,	
		%	2024թ.
Գնաճ, %	Բազիսային	100%	3.1%
Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %	Բազիսային	100%	10.0%
Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	285,810
Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար	Բազիսային	100%	723
Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	323,096

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)***Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն*

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2023թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	35,190,690	9,267,006	574,800	45,032,496
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,160,499	1,905,125	317,621	3,383,245
– 30-89 օր ժամկետանց	–	1,890,539	1,355,317	3,245,856
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	1,214,706	1,214,706
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	580,342	580,342
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	689,846	689,846
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,351,189	13,062,670	4,732,632	54,146,491
Վարկային կորստի պահուստ	(302,239)	(431,912)	(1,014,419)	(1,748,570)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,048,950	12,630,758	3,718,213	52,397,921
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	17,717,177	908,626	387,876	19,013,679
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,848	29,090	–	41,938
– 30-89 օր ժամկետանց	–	25,346	56,106	81,452
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	12,376	12,376
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	125,355	125,355
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,730,025	963,062	581,713	19,274,800
Վարկային կորստի պահուստ	(18,180)	(49,364)	(254,217)	(321,761)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,711,845	913,698	327,496	18,953,039
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	13,290,332	173,985	–	13,464,317
– մինչև 30 օր ժամկետանց	751	27,260	–	28,011
– 30-89 օր ժամկետանց	–	12,288	–	12,288
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	83,903	83,903
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	4,246	4,246
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765
Վարկային կորստի պահուստ	(15,477)	(26,331)	(58,786)	(100,594)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	13,275,606	187,202	29,363	13,492,171
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	3,722,882	187,407	6,022	3,916,311
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,480	7,491	–	19,971
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,197	6,596	11,793
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	28,629	28,629
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	13,423	13,423
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,735,362	200,095	54,670	3,990,127
Վարկային կորստի պահուստ	(5,541)	(14,225)	(41,400)	(61,166)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,729,821	185,870	13,270	3,928,961
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	71,107,659	14,439,360	5,457,164	91,004,183
Վարկային կորստի պահուստ	(341,437)	(521,832)	(1,368,822)	(2,232,091)

(հազար ՀՀ դրամ)

	2023թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ընդամենը հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր	70,766,222	13,917,528	4,088,342	88,772,092

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

	2022թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	24,562,625	9,085,242	817,639	34,465,506
– մինչև 30 օր ժամկետանց	32,069	3,753,155	298,088	4,083,312
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,015,624	667,123	5,682,747
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	3,169,621	3,169,621
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	767,681	767,681
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	439,479	439,479
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	24,594,694	17,854,021	6,159,631	48,608,346
Վարկային կորստի պահուստ	(189,177)	(764,427)	(1,510,010)	(2,463,614)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	24,405,517	17,089,594	4,649,621	46,144,732
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	6,742,699	430,628	136,532	7,309,859
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	32,219	58,377	90,596
– 30-89 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	19,761	19,761
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	6,743	6,743
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	6,742,699	462,847	221,413	7,426,959
Վարկային կորստի պահուստ	(13,149)	(33,321)	(94,600)	(141,070)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	6,729,550	429,526	126,813	7,285,889
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,393,449	15,819	4,482	1,413,750
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	12,444	–	12,444
– 30-89 օր ժամկետանց	–	85,825	–	85,825
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	1,393,449	114,088	4,482	1,512,019
Վարկային կորստի պահուստ	(21,739)	(36,828)	(2,088)	(60,655)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	1,371,710	77,260	2,394	1,451,364
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,505,368	42,895	10,106	1,558,369
– մինչև 30 օր ժամկետանց	290	5,718	3,173	9,181
– 30-89 օր ժամկետանց	–	7,087	10,195	17,282
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	2,484	2,484
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	6,302	6,302
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,505,658	55,700	32,260	1,593,618
Վարկային կորստի պահուստ	(25,730)	(16,204)	(22,679)	(64,613)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,479,928	39,496	9,581	1,529,005
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942
Վարկային կորստի պահուստ	(249,795)	(850,780)	(1,629,377)	(2,729,952)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	33,986,705	17,635,876	4,788,409	56,410,990

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային ռիսկական վերլուծություն

2023թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	13,966	3,219,616	3,233,582
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	-	964,802	964,802
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	5,258,863	5,258,863
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	3,126,410	3,126,410
Ընդամենը			13,966	12,569,691	12,583,657

2022թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	-	914,941	914,941
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	-	110,377	110,377
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	4,551,296	4,551,296
Ընդամենը			-	5,576,614	5,576,614

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և գործընկերների արտաքին վարկանիշների վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի, հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2023թ.

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

2022թ.

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%

(հազար ՀՀ դրամ)

C

Արժեզրկված

100%

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	Սահմանա- յին արժեք	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրու- թյամբ, %	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրու- թյամբ, %
Ն2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	նվ. 15%	20.0%	15.2%
Ն2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցպահանջ պարտավորություններ)	նվ. 60%	211.6%	1418.1%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	3,175,828	2,847,964	2,389,918	-	8,413,710
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	15,052,608	18,416,847	2,193,713	-	35,663,168
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	124,076	1,454,840	5,295,516	-	6,874,432
Այլ փոխառու միջոցներ	172,644	1,153,463	5,259,221	4,119,874	10,705,202
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	59,845	361,920	1,349,624	676,038	2,447,427
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,430,497	-	-	-	1,430,497
Ֆինանսական երաշխիք	3,299,031	-	-	-	3,299,031
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	23,314,529	24,235,034	16,487,992	4,795,912	68,833,467

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	2,549	-	-	-	-	2,549
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	1,475,591	3,446,707	3,368,717	-	8,291,015
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	264,474	339,375	806	-	604,655
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	34,808	409,970	1,162,657	-	1,607,435
Այլ փոխառու միջոցներ	-	69,109	338,101	1,854,614	2,392,231	4,654,055
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	59,554	325,986	1,312,358	876,665	2,574,563
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	844,645	-	-	-	844,645
Ֆինանսական երաշխիք	-	815,800	-	-	-	815,800

(հազար ՀՀ դրամ)

Ընդամենը չգեղջկած ֆինանսական պարտավորություններ	<u>2,549</u>	<u>3,563,981</u>	<u>4,860,139</u>	<u>7,699,152</u>	<u>3,268,896</u>	<u>19,394,717</u>
--	--------------	------------------	------------------	------------------	------------------	-------------------

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)**

Հաճախորդների ներգրավված միջոցների մեջ մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձի կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերականգնումների կամ մարման:

	2023թ.			2022թ.		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	-	10,984,112	3,180,144	-	3,180,144
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	964,295	-	964,295	110,319	-	110,319
Ներդրումային արժեթղթեր	2,596,863	2,662,000	5,258,863	-	4,551,296	4,551,296
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	256,910	2,869,500	3,126,410	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	19,670,285	69,101,807	88,772,092	17,069,826	39,341,164	56,410,990
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	40,194	214,434	254,628	-	-	-
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	3,829,455	3,829,455	-	2,690,069	2,690,069
Ոչ կյուբական ակտիվներ	-	1,402,503	1,402,503	-	613,470	613,470
Այլ ակտիվներ	216,645	2,196,850	2,413,495	170,212	645,211	815,423
Ընդամենը	34,729,304	82,276,549	117,005,853	20,530,501	47,841,210	68,371,711
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	2,549	-	2,549
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	32,016,895	2,308,255	34,325,150	582,125	800	582,925
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	5,710,720	2,300,482	8,011,202	4,502,769	3,262,653	7,765,422
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,160,367	4,804,502	5,964,869	359,829	1,091,710	1,451,539
Այլ փոխառու միջոցներ	825,361	7,108,698	7,934,059	210,596	3,122,594	3,333,190
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	6,222	1,748,771	1,754,993	267,611	1,519,441	1,787,052

(հազար ՀՀ դրամ)

Ընթացիկ շահույթահարկի գծով պարտավորություններ	1,620,547	-	1,620,547	1,504,320	-	1,504,320
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	1,636,032	1,636,032	-	2,260,052	2,260,052
Այլ պարտավորություններ	1,774,439	-	1,774,439	950,983	-	950,983
Ընդամենը	43,114,551	19,906,740	63,021,291	8,380,782	11,257,250	19,638,032
Չուև	(8,385,247)	62,369,809	53,984,562	12,149,719	36,583,960	48,733,679

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2023թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023թ.</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	-	(1,174,905)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2023թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023թ.</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	-	1,822,309
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2022թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2022թ.</i>
ՀՀ դրամ	3.18%	-	(702,300)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2022թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2022թ.</i>
ՀՀ դրամ	3.18%	-	1,006,300

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար՝ հիմնված ՀՀ ԿԲ կարգավորումների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,372,160	881,622	1,711,644	6,965,426
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	913,523	50,772	-	964,295
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,434,440	103,406	-	12,537,846
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,017	148,900	-	149,917
Ընդամենը ակտիվներ	17,721,140	1,184,700	1,711,644	20,617,484
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	4,944,252	-	-	4,944,252
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,662,747	439,188	149,963	9,251,898
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,496,985	-	-	3,496,985
Այլ պարտավորություններ	15,575	126,800	56,294	198,669
Ընդամենը պարտավորություններ	17,119,559	565,988	206,257	17,891,804
Չուտ դիրք	601,581	618,712	1,505,387	2,725,680

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	263,875	253,260	1,372,107	1,889,242
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	110,319	-	-	110,319
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,270,308	-	-	5,270,308
Ընդամենը ակտիվներ	5,644,502	253,260	1,372,107	7,269,869
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	7,003,413	-	-	7,003,413
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	92,727	3,329	9,187	105,243
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	938,277	-	-	938,277
Այլ պարտավորություններ	266	24	1	291
Ընդամենը պարտավորություններ	8,034,683	3,353	9,188	8,047,224
Չուտ դիրք	(2,390,181)	249,907	1,362,919	(777,355)
Աձանցյալների ազդեցությունը	1,967,850	-	-	1,967,850
Չուտ դիրք ներառյալ աձանցյալները	(422,331)	249,907	1,362,919	1,190,495

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Եական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

Դեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույթների ռիսկերի համար:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արժույթ	Արտարժույթի փոփոխություն	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա	Արտարժույթի փոփոխություն	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա
	% 2023թ.	2023թ.	% 2022թ.	2022թ.
ԱՄՆ դոլար	22.47%	135,175	12.62%	(53,298)
ԱՄՆ դոլար	(22.47%)	(135,175)	(12.62%)	53,298
Եվրո	32.97%	203,989	21.31%	53,255
Եվրո	(32.97%)	(203,989)	(21.31%)	(53,255)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, ոչ բավարար կամ ձախողված գործընթացների, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգը, հնարավոր ռիսկերի որոշումը և դրանց արձագանքելը կարող են լինել արդյունավետ գործիքներ ռիսկերի կառավարման գործում:

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ղեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառույթների կողմից և երրորդ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառույթի կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառույթ: Վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատման գործընթացներ:

54. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ապագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույթների վրա:

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները, այլ ֆինանսական ակտիվները, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ, այլ փոխառու միջոցները, վարձակալության գծով պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հինը ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

	<i>Իրական արժեքի չափում</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	
<i>2023թ. դեկտեմբերի 31</i>	<i>(Մակարդակ 1)</i>	<i>(Մակարդակ 2)</i>	<i>(Մակարդակ 3)</i>	
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	5,242,363	-	5,242,363
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքներ	-	3,126,410	-	3,126,410
- Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	-	-	16,500	16,500
Ակտիվներ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	-	-	10,984,112
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	964,295	964,295
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	216,645	216,645
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	85,583,559	85,583,559
- Ֆինանսական վարձակալության գծով սատցվելիք գումարներ	-	-	254,628	254,628
Պարտավորություններ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	34,410,355	34,410,355
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,020,172	-	6,020,172
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,995,633	7,995,633
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	7,699,446	7,699,446
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,754,993	1,754,993
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,430,497	1,430,497

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

	<i>Իրական արժեքի չափում</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	
2022թ. դեկտեմբերի 31	(Մակարդակ 1)(Մակարդակ 2)(Մակարդակ 3)			
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	2,549	-	2,549
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	4,551,296	-	4,551,296
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,180,144	-	-	3,180,144
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	110,319	110,319
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	176,915	176,915
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	52,987,417	52,987,417
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	582,925	-	582,925
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	1,477,310	-	1,477,310
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,822,723	7,822,723
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	3,243,878	3,243,878
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,787,052	1,787,052
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	844,645	844,645

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Աղյուսակը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	10,984,112	-	3,180,144	3,180,144	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	964,295	964,295	-	110,319	110,319	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	88,772,092	85,583,559	(3,188,533)	56,410,990	52,987,417	(3,423,573)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	254,628	254,628	-	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	216,645	216,645	-	176,915	176,915	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Աճանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	2,549	2,549	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	34,325,150	34,410,355	(85,205)	582,925	582,925	-
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	8,011,202	7,995,633	15,569	7,765,422	7,822,723	(57,301)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,964,869	6,020,172	(55,303)	1,451,539	1,477,310	(25,771)
Այլ փոխառու միջոցներ	7,934,059	7,699,446	234,613	3,333,190	3,243,878	89,312
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,754,993	1,754,993	-	1,787,052	1,787,052	-
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,430,497	1,430,497	-	844,645	844,645	-
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	160,612,542	157,314,335	(3,078,859)	75,645,690	72,215,877	(3,417,333)

Պահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հոլովածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնք իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնք իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և ինսայողական հաշիվների նկատմամբ:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղչմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Աճանցյալ գործիքներ

Աճանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սիոթ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորերը:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

55. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվել

Հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա դիմաց ստանում է կանխիկ գումար կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Եթե արժեթղթերի արժեքը մեծանում կամ նվազում է, որոշակի հանգամանքներում Բանկը կարող է պահանջել կամ Բանկից կարող են պահանջել լրացուցիչ դրամական ապահովություն: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, ներառյալ վարկային ռիսկը, շուկայական ռիսկը, երկրի ռիսկը և գործառնական ռիսկը, և, հետևաբար, չի դադարեցրել դրանց ճանաչումը: Բացի այդ, բանկը ճանաչել է ստացված դրամական միջոցների գծով ֆինանսական պարտավորությունը:

Նմանապես, Բանկը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել վերավաճառքի պայմանագրերով փոխառված կամ ձեռք բերված արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը, իսկ կոնտրագենտը պահպանում է դրանց տիրապետման հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները: Հետևաբար, արժեթղթերը չեն ճանաչվում Բանկի կողմից, որը փոխարենը հաշվի է առնում թողարկված ցանկացած կանխիկ գումար որպես առանձին ակտիվ:

2023թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետզնման պայմանագրերով վաճառված 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ արժողությամբ արժեթղթեր, որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (2022թ.՝ գրո):

2023թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համապատասխան պարտավորությունները, որոնք գրանցվել են նմանատիպ գործարքների համար ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են որպես հետզնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 2,952,186 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ գրո), ներկայացված են «պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» հոդվածում:

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

31 դեկտեմբեր 2023	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում		Ֆինանսական պարտավորությունների գույք գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հրականացվել է		Չուղ գումար
	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական պարտավորությունների գույք գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական պահովում	
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(2,952,186)	-	(2,952,186)		3,126,410	-	174,224
Ընդամենը	(2,952,186)	-	(2,952,186)		3,126,410	-	174,224

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության էության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա:

Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

	2023թ.			2022թ.		
	Բաժնետերեր	Մուանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր	Մուանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	23,802	-	-	81	459,671
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	46,700	-	-	42,165	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(55,737)	-	-	(18,444)	(432,695)
Այլ շարժ	-	-	-	-	-	(26,976)
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	14,765	-	-	23,802	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	-	(889)	-	-	(1,195)	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, գույք	-	13,876	-	-	22,607	-

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

	2023թ.			2022թ.		
	Քաժներ	Միլիոն ԱՄՆ դոլար	Այլ կապակցված կողմեր	Քաժներ	Միլիոն ԱՄՆ դոլար	Այլ կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված ֆինանսական վարձակալություն	-	-	171,291	-	-	-
Տարվա ընթացքում մարված ֆինանսական վարձակալություն	-	-	(33,142)	-	-	-
Այլ շարժ	-	-	11,021	-	-	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	-	149,170	-	-	-
Եվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	-	-	(274)	-	-	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	-	148,896	-	-	-
Ընթացիկ հաշիվներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	121,082	5,337	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում ընթացիկ հաշիվների զուտ շարժ	(63,319)	16,423	671,891	121,082	5,337	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,763	21,760	671,891	121,082	5,337	-
Ժամկետային ավանդներ						
Ավանդների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Ստացված ավանդներ	7,896,626	99,254	5,076,063	-	-	-
Մարված ավանդներ	(7,896,626)	(39,526)	(1,990,326)	-	-	-
Այլ	-	250	86,957	-	-	-
Ավանդների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	59,978	3,172,694	-	-	-
Այլ փոխառու միջոցներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	9,468,427	-	16,329,564
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	-	27,211,757	-	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	-	-	(15,481,250)	-	(16,278,719)
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 22)	-	-	-	(21,200,000)	-	-
Այլ շարժ	-	-	-	1,066	-	(50,845)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	455,068	-	1,312,693	506,786	-	768,425
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	15,065	-	92,891	13,690	-	622,226
Տոկոսների հաշվեգրում	46,057	-	127,500	51,244	-	101,711
Վճարումներ տարվա ընթացքում	(120,256)	-	(252,456)	(116,652)	-	(179,669)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	395,934	-	1,280,628	455,068	-	1,312,693
Այլ ակտիվներ	-	-	540,306	-	-	128,234
Ֆինանսական երաշխիքներ	-	-	734,400	-	-	734,400
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույթով	-	3,345	-	-	2,943	16,400
Այլ տոկոսային եկամուտ	-	-	3,104	-	-	-
Վարկային կորստի գծով ծախս	-	(157)	(274)	-	(1,822)	9,219
Տոկոսային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	(290,913)	(1,687)	(78,066)	(100)	(4)	-

---

Տնկրության ծախս այլ փոխառու միջոցների գծով	-	-	-	-	-	(358,758)
Տնկրության ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	(46,057)	-	(127,500)	(51,244)	-	(101,711)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին, և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	560,648	209,619

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	<i>Ծան.</i>	<i>Բանկերից ստացված վարկեր</i>	<i>Թողարկված պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Այլ փոխառու միջոցներ</i>	<i>Վարձակալության գծով պարտավորություններ</i>	<i>Ֆինանսավորման գործունեության հիմնական շնորհիվ պարտավորություններ</i>
Հաշվեկշռային արժեք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	7,301,491	413,487	27,623,994	1,344,542	36,683,514
Թողարկումից մուտքեր Մարումներ		42,008,865 (39,424,030)	1,119,158 -	28,315,722 (30,772,415)	-	71,443,745 (70,390,230)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(2,127,837)	(101,444)	(405,773)	-	(2,635,054)
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	(21,200,000)	636,295	(20,563,705)
Այլ		6,933	20,338	(228,338)	-	(201,067)
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	7,765,422	1,451,539	3,333,190	1,787,052	14,337,203
Թողարկումից մուտքեր Մարումներ		26,119,172 (29,061,929)	4,758,175 (323,220)	5,363,220 (827,028)	-	36,240,567 (30,469,443)
Արտարժույթային փոխարկումներ		248,197	58,250	-	-	306,447
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	-	225,207	225,207
Այլ		(11,846)	20,125	64,677	-	72,956
Հաշվեկշռային արժեք 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	5,059,016	5,964,869	7,934,059	1,754,993	20,712,937

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերից ստացված վարկերի և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները ներառում են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումները և փոխառու միջոցների՝ Բանկի բաժնետիրական կապիտալի փոխարկման գործարքը (Ծան. 19, 20 և 22):

33. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր փարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Հայաստանի կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Բանկի կապիտալի պահանջները:

33. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 11% (2022թ.՝ 12%): 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

2023 թվականի հունիսից սկսած առաջին և երկրորդ մակարդակի կապիտալի տարրերը փոփոխվել են և այժմ այդ տարրերը ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող վերազնահատման պահուստը, որը տեղափոխվել է երկրորդ մակարդակից առաջին մակարդակ, և պարտքային կորստի գծով հիմնական պահուստը, որը ավելացել է երկրորդ մակարդակի կապիտալում՝ առավելագույնը ռիսկով կշռված ակտիվներում ներառված վարկային ռիսկի 1.25% չափով:

► «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2025թ. հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 1

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 3

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն 6

2. Պատրաստման հիմունքներ 6

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր 9

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ 36

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ 38

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ 40

7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ 40

8. Ներդրումային արժեթղթեր 42

9. Հանախորդներին տրված վարկեր 43

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ 49

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ 51

12. Ոչ նյութական ակտիվներ 52

13. Հարկում 54

14. Վարկային կորուստների գծով ծախս 55

15. Այլ ակտիվներ 52

16. Պարտավորություններ հանախորդների նկատմամբ 54

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ 57

18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր 59

19. Այլ փոխառու միջոցներ 59

20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ 61

21. Այլ պարտավորություններ 61

22. Սեփական կապիտալ 61

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ 63

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ 65

25. Միջնորդավճարների գծով գուտ եկամուտ 65

26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր 67

27. Ռիսկերի կառավարում 68

28. Իրական արժեքի չափում 91

29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ 95

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում 95

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ 50

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն 92

33. Կապիտալի համարժեքություն 92

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2025 թվականի հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	30/06/2025	31/12/2024
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	23,070,502	17,055,836
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	3,819,528	2,692,448
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	7	382,376	6,361,803
Ներդրումային արժեթղթեր	8	26,415,048	13,150,593
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	1,003	8,671,386
Հանախորդներին տրված վարկեր	10	261,795,663	211,265,597
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	11	8,451,886	7,236,002
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	12	5,880,994	5,676,256
Ոչ նյութական ակտիվներ	13	2,649,738	2,062,421
Այլ ակտիվներ	15	6,844,598	3,178,072
Ընդամենը ակտիվներ		339,311,338	277,350,414
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ հանախորդների նկատմամբ	16	184,054,444	147,776,359
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	21,855,395	17,160,007
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	17,919,693	13,652,511
Այլ փոխառու միջոցներ	19	15,945,596	14,162,383
Ստորադաս փոխառություններ	19	18,882,445	7,953,206
Պարտավորություններ վարձակալության գծով	20	2,822,148	2,625,463
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		0	735,693
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	13	2,184,580	1,804,725
Այլ պարտավորություններ	21	2,876,873	2,134,796
Ընդամենը պարտավորություններ		266,541,173	208,005,143
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	40,100,200	40,100,200
Չբաշխված շահույթ		32,763,413	29,368,402
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	22	(93,448)	(123,333)
Ընդամենը կապիտալ		72,770,164	69,345,270
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		339,311,338	277,350,413

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գործադիր տնօրեն - Տնօրինության նախագահ

Գաղեգին Ղարբիկյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ժամբու Թամիզյան

17

15 Հունիսի, 2025թ.

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

2025 թվականի հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	01/04/2025- 30/06/2025	01/01/2025- 30/06/2025	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	10,230,823	19,281,767	5,390,198	9,831,544
Այլ տոկոսային եկամուտ	328,778	643,914	163,940	231,946
Տոկոսային ծախս	(5,009,904)	(9,282,601)	(1,917,542)	(3,221,120)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	5,549,697	10,643,080	3,636,596	6,842,370
Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/վերականգնում	(1,226,627)	(1,966,877)	459,046	(102,873)
Չուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո	4,323,070	8,676,203	4,095,642	6,739,496
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	306,268	481,741	96,650	236,636
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(87,170)	(161,267)	(85,983)	(132,256)
<i>Չուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից</i>	343,323	707,939	179,651	219,968
- Առք ու վաճառքի գործարքներից	323,123	559,646	200,906	351,247
- Արտարժույթի վերականգնումներ	20,200	148,293	(21,255)	(131,279)
Այլ գործառնական եկամուտ	55,344	107,759	26,475	91,394
Ոչ տոկոսային եկամուտ	617,765	1,136,172	216,793	415,742
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(1,878,379)	(3,488,512)	(1,443,139)	(2,675,427)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	(356,993)	(717,664)	(271,639)	(522,970)
Այլ գործառնական ծախսեր	(808,651)	(1,448,618)	(586,874)	(1,072,655)
Ոչ տոկոսային ծախսեր	(3,044,022)	(5,654,794)	(2,301,652)	(4,271,052)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	1,896,813	4,157,581	2,010,784	2,884,186
Շահութահարկի գծով ծախս	(344,693)	(762,571)	(387,432)	(551,139)
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	1,552,119	3,395,010	1,623,352	2,333,048
Այլ համապարփակ եկամուտ				
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ</i>				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	(51,774)	38,457	6,267	427,201
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ	(803)	(2,013)	32,499	145,723
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	9,464	(6,560)	(6,978)	(103,126)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես (վնաս)/շահույթ վերադասակարգվող գուտ այլ համապարփակ (վնաս)/շահույթ	(43,113)	29,884	31,788	469,798
Այլ համապարփակ օգուտ/(վնաս) հարկումից հետո	(43,113)	29,884	31,788	469,798
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ	1,509,007	3,424,895	1,655,140	2,802,845

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2025 թվականի հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ</i>	<i>Զբաղիված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
'Մնացորդն առ 2024թ. հունվարի 1		30,100,000	(431,915)	24,316,477	53,984,562
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		–	–	2,333,048	2,333,048
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/օգուտ		–	469,798	–	469,798
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		–	469,798	2,333,048	2,802,845
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	–	–	–	–
Կանոնադրական կապիտալի համալրում	21	10,000,200	–	–	10,000,200
'Մնացորդն առ 2024թ. հունիսի 30		40,100,200	37,883	26,649,524	66,787,607
'Մնացորդն առ 2025թ. հունվարի 1		40,100,200	(123,332)	29,368,402	69,345,270
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		–	–	3,395,010	3,395,010
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/օգուտ		–	29,884	–	29,884
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		–	29,884	3,395,010	3,424,895
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	21	–	–	–	–
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	–	–	–	–
Մնացորդն առ 2025թ. հունիսի 30		40,100,200	(93,448)	32,763,412	72,770,164

1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

2025 թվականի հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>01/01/2025- 30/06/2025</i>	<i>01/01/2024- 30/06/2024</i>
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		18,102,827	9,764,600
Վճարված տոկոսներ		(5,709,864)	(2,225,505)
Ստացված միջնորդավճարներ		484,522	237,496
Վճարված միջնորդավճարներ		(165,181)	(107,899)
Չուտ մուտքեր/(եթեր) փոխարժեքային տարբերություններից		559,646	351,247
Աշխատավարձ և աշխատակազմին վճարված այլ գումարներ		(3,772,414)	(2,951,868)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր		(1,913,867)	(1,174,662)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ		12	-
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		7,585,682	3,893,410
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ		6,002,700	-
Հանախորդներին տրված վարկեր		(52,612,268)	(37,549,300)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(1,043,566)	(4,392,125)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(1,127,080)	(1,068,152)
Այլ ակտիվներ		(4,790,363)	(587,207)
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարման ենթակա գումարներ		(8,349,307)	7,592,669
Պարտավորություններ հանախորդների նկատմամբ		35,727,363	35,894,007
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		-	-
Այլ պարտավորություններ		608,107	(36,986)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը		(17,998,733)	3,746,315
Վճարված շահութահարկ		(1,529,454)	(1,822,319)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից		(19,528,187)	1,923,995
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(9,758,794)	(13,870,498)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և մարում		5,720,159	2,582,000
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(269,285)	(436,324)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		1,173	-
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(269,218)	(153,470)
Չուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(4,575,964)	(11,878,292)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական կապիտալում		-	10,000,200
Բանկերից ստացված մուտքեր	32	78,934,405	19,496,020
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	32	(65,495,435)	(19,695,390)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	32	4,280,168	5,889,314
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	32	(9,900)	-
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	32	2,839,458	4,133,563
Այլ փոխառու միջոցների մարում	32	(1,065,843)	(590,197)
Ստորադաս փոխառություններից մուտքեր	32	10,500,000	-
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	32	63,047	(120,700)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից		30,045,900	19,112,811
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		131,281	(264,185)
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(58,364)	(40,822)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

2025 թվականի հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	6,014,666	8,853,508
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում	17,055,836	10,984,112
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	5 23,070,502	19,837,619

9. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14- ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 30 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2025թ. Հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի մոտավորապես 1,251 աշխատակից (2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1096 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

<i>Բաժնետեր</i>	<i>2025</i>	<i>2024</i>
Վահե Բաղայան	50%	50%
Վիգեն Բաղայան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը, ինչպես նաև ընդհանուր գործարար միջավայրը շարունակում են զարգանալ: Սակայն օրենսդրության տարբեր մեկնաբանությունները և հաճախակի փոփոխությունները, այլ իրավական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ են ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ի լրումն, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, դրան հաջորդած Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ հրադադարի պայմանավորվածությունը, և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության սրացումը ավելի են մեծացրել բիզնես միջավայրի անորոշությունը:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

10. Պատրաստման հիմունքներ

ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրատարակված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՀՀՄՄԿ»):

բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի և ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով:

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2024 դեկտեմբերի 31-ի և 2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 396.56 ՀՀ դրամ և 384.47 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 413.89 ՀՀ դրամ և 450.83 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

դ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կամավոր փոփոխություն

Բանկը փոխել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ներկայացնելու նպատակով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարեկան ժամանակաշրջանից սկսած՝ Բանկը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնում է ուղղակի մեթոդով, ի տարբերություն նախորդ ժամանակաշրջաններում կիրառվող անուղղակի մեթոդի: Ուղղակի մեթոդով Բանկը բացահայտում է համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից: Բանկը դիտարկում է գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի ուղղակի ներկայացման մեթոդը՝ ֆինանսական հաշվետվություններից օգտվողներին ավելի տեղին և հավաստի տեղեկատվություն տրամադրելու համար, քանի որ այն կարող է ավելի օգտակար լինել Բանկի ապագա դրամական հոսքերը գնահատելու համար:

11. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել: Բացառությամբ սույն ծանոթագրության մեջ բացահայտված Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, այլ ստանդարտներ կամ փոփոխություններ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Էականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ էականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Էական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն էականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Բանկի՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բայց ոչ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած միավորի չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր ստանդարտը գործում է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների

համար: ՖՀՄՄ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների համար (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի են որոշ բացառություններ:

Ներքոնշյալ բացառություններից բացի, Բանկը չի բացահայտել այն պայմանագրերը, որոնք հանգեցրել են ապահովագրական նշանակալի ռիսկի փոխանցմանը, և, հետևաբար, Բանկը եզրակացրել է, որ ՖՀՄՄ 17-ը էական ազդեցություն չունի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Տվյալ սահմանման շրջանակներում, Բանկը գնահատում է վարկային քարտերը և համանման պրոդուկտները, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են պարունակում: ՖՀՄՄ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն և միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը: Բանկը եզրահանգել է, որ պայմանագրի գինը սահմանելիս առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկը չի գնահատվել, քանի որ բոլոր դիմումատուներին տվյալ պրոդուկտները առաջարկվել են նույն գնով, հետևաբար դրանք չեն ներառվում ՖՀՄՄ 17-ում:

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՄ 9-ը կամ ՖՀՄՄ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անդամային: Բանկը մշտական հիմունքներով նախընտրել է կիրառել ՖՀՄՄ 9-ը տվյալ պրոդուկտների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար:

Այլ փոփոխությունները և մեկնաբանությունները կիրառվել են առաջին անգամ 2023 թվականին, սակայն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՄ 12 փոփոխություններ)

ՀՀՄՄ 12 Շահութահարկ ստանդարտի փոփոխությունները ներառում են ՀՀՄՄ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը. այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները: Տվյալ փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՄ 12 ստանդարտի փոփոխություններ

ՀՀՄՄ 12-ի փոփոխությունները կատարվել են ի պատասխան ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի Մոտեցում II կանոնների և ներառում են՝

- Պարտադիր ժամանակավոր բացառություն հետաձգված հարկերի ճանաչման և բացահայտման համար, որոնք առաջացել են Մոտեցում II մոդելի կանոնների իրավական սկզբունքների կիրառման արդյունքում, և
- Ազդեցության ոլորտում գտնվող կազմակերպությունների բացահայտման պահանջները օգնում են ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին լավագույնս հասկանալ կազմակերպության ենթարկվածությունը Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկերի գծով ռիսկին, որն առաջանում է տվյալ օրենսդրությունից, մասնավորապես, նախքան այն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՄ 12 ստանդարտի փոփոխություններ (շարունակություն)

Այն ժամանակահատվածներում, երբ Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը (ըստ էության) գործում է, բայց ուժի մեջ չի մտել, փոփոխությունները պահանջում են հայտնի կամ որջամտորեն գնատահելի տեղեկատվության բացահայտում, որը կօգնի ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին հասկանալ կազմակերպության՝ ռիսկին ենթարկվածությունը, որն առաջանում է Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկից, ներառյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի ռիսկին կազմակերպության ենթարկվածության մասով որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Օրինակ՝

- ա) Որակական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ ազդեցություն է ունեցել Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը և հիմնական իրավական սկզբունքները կազմակերպության վրա, որոնց մասով կարող են լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի գծով ռիսկեր, և

բ) Քանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիքն են՝

- կազմակերպության շահույթի մասնաբաժնի հայտանիշ, որը կարող է ենթակա լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկով և այդ շահույթի նկատմամբ կիրառվող միջին արդյունավետ հարկային դրույքաչափով հարկման, կամ
- հայտանիշ առ այն, ինչպես կփոխվեր կազմակերպության ընդհանուր արդյունավետ հարկային դրույքաչափը, եթե Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը ուժի մեջ մտներ:

Օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո լրացուցիչ բացահայտումներ են պահանջվում Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի հետ կապված ընթացիկ հարկային ծախսերի գծով: Այս պահանջները կիրառվում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, բայց ոչ 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին կամ դրանից առաջ ավարտվող միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Բանկը վերանայել է իր կորպորատիվ կառուցվածքը՝ հաշվի առնելով Մոտեցում II մոդելի կանոնների ներդրումը տարբեր երկրներում, որտեղ Բանկը գործում է: Բանկը որոշել է, որ օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո այն ենթակա չէ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված հարկմանը, քանի որ արդյունավետ հարկային դրույքաչափը 15%-ից բարձր է բոլոր այն երկրներում, որտեղ գործում է: Հետևաբար, քանի որ Մոտեցում II մոդելի կանոնների գծով համապատասխան բացահայտումներ չեն պահանջվում, այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համաձայն Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2023թ. հունվարի 1-ից, Բանկը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների իր բացահայտումը: Էական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների վերաբերյալ վերանայված տեղեկատվությունը կենտրոնանում է այն փաստի վրա, թե ինչպես է Բանկը կիրառել ՖՀՄՍ-ների պահանջները իր հանգամանքների նկատմամբ և ինչպես է ներառում հիմնականում այն հողվածները, որոնց մասով Բանկը ընտրել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն ՖՀՄՍ կողմից թույլատրված մեկ կամ մի քանի տարբերակներից, հողվածներ, որոնք ենթակա են նշանակալի դատողությունների կամ գնահատումների, և բացառում է այն տեղեկատվությունը, որը միայն կրկնօրինակում կամ ամփոփում է ՖՀՄՍ-ների պահանջները, ինչպես նաև ոչ էական հարցերի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները:

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հողվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսարդյունքով հաշվարկված տոկոսների ու վնասումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթային գործարքների վերագնահատումից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, թղթակցային հաշիվները այլ բանկերում (նուստրո հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները՝ գերծ պայմանագրային սահմանափակումներից:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեգրված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեգրված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը վարկային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո վարկային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում վարկային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի վարկային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (ii) կետում:

Ներկայացում

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Միջնորդավճարներ

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՄ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՄ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՄ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների գծով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

viii. Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը:

- ▶ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ▶ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- ▶ նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ▶ ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեքի մասնաճիճ գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Առևտրային նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ծախարաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահարաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այսպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխառվածքային հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ix. Ապահանջում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապահանջվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապանանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապանանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

x. Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեկշռվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

xi. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են գուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և Բանկը մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- բնականոն գործունեության ընթացքում,
- պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

xii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապանանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և
- ▶ մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապահանջումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապահանջման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապահանջման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապահանջմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Մա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են:

Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկը իրականացնում է փոփոխության՝ նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների գուտ գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջելիս ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքից:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապահանջման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղջելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախս» հոդվածում՝ ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Հանախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հանախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալության գծով եկամտի ճանաչում

Վարձակալության սկիզբը համարվում է վարձակալության պայմանագրի կնքման ամսաթվի և կողմերի կողմից վարձակալության հիմնական դրույթների մասով պարտավորությունների ստանձնման ամսաթվից ամենավաղը: Այս ամսաթվի դրությամբ՝

- ▶ Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

Վարձակալության սկիզբ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնական ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումը, ըստ անհրաժեշտության):

Ֆինանսական վարձակալության մեկնարկից հետո Բանկը ճանաչում է վարձակալության մեջ գուտ ներդրումը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով գեղչված: Համախառն ներդրումների և դրա ներկա արժեքի միջև տարբերությունը գրանցվում է որպես ֆինանսական վարձակալության չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող տեղական ընկերությունների բաժնային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ուղեւ ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի համակարգված հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 20 տարի
- համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ 1-8 տարի
- փոխադրամիջոցներ 8 տարի
- տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ 8 տարի

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկու իրական արժեքը որոշելու նպատակով օգտագործվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գները:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են՝ գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման՝ մինչև հարկումը դրույքով, որն

արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Իրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից գույք շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI-ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները՝ գտած հարկերի ազդեցությամբ, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային գեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր, որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից՝ հիմք ընդունելով ՖՀՄՍ հաշվետվությունների արդյունքները: Բանկի եկամտի և ակտիվների մեծ մասը գտնվում է Հայաստանում: 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հանախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

գ) Գեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

- ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառք և հետադարձ վարձակալության գործարքներում,
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ,
- Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բայց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 28:

Հաճախորդների տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի գզայի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց

փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 27): ԱՎԿ մոդելների տարբերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Վիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզմենտավորումը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2025 թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 3,108,856 հազ. ՀՀ դրամ (2024թ.՝ 2,107,171 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներակայացված են Ծան. 9-ում:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլինեն ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքրքիր է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնում ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ նոր օրենսդրությունը:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	30/06/2025	31/12/2024
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները (սահմանափակված մաս, տես Ծան. 6)	15,182,141	10,069,137
Կանխիկ դրամական միջոցներ	7,310,354	6,074,607
Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	643,907	919,628
Ժամկետային ավանդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-
Արժեզրկում	(65,900)	(7,536)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	23,070,502	17,055,836

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում թողնված հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 7,114,240 հազար ՀՀ դրամի չափով (2024թ. Դեկտեմբերի 31՝ 1,645,356 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2024թ.՝ 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2024թ.՝ 18%):

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2024թ.՝ 6%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես դրամով դեպոնացված միջոցներ և 12%-

ը (2024թ.՝ 12%)՝ արտարժույթով:

Ավելին, բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցներ ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, Բանկը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծան. 6):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	<u>30/06/2025</u>	<u>31/12/2024</u>
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	7,536	6,391
ԱՎԿ փոփոխություններ	58,364	1,145
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	65,900	7,536

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

56. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	<u>30/06/25</u>	<u>31/12/24</u>
Պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	3,622,431	2,458,944
ՀՀ ԿԲ-ում ստեղծված միջոցներ	195,000	235,000
Բանկերի նկատմամբ այլ պահանջներ	3,982	-
Արժեզրկում	(1,885)	(1,496)
	3,819,528	2,692,448

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստները ներառում են արտարժույթով պահուստներ՝ 3,622,431 հազար ՀՀ դրամի չափով (2024թ.՝ 2,458,944 հազար ՀՀ դրամ) (Ծանոթագրություն 5):

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	<u>30/06/2025</u>	<u>31/12/2024</u>
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,496	507
ԱՎԿ փոփոխություններ	389	989
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	1,885	1,496

Բանկերի նկատմամբ պահանջների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

57. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

	<u>30/06/2025</u>		<u>31/12/2024</u>	
	<i>Պայմանական գումար</i>	<i>Իրական արժեք</i>	<i>Պայմանական գումար</i>	<i>Իրական արժեք</i>
Ակտիվներ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	-	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	-	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

-	-	-	-
---	---	---	---

58. Ներդրումային արժեթղթեր

2025 հունիսի 30 և 2024թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը ներառում են՝

	30/06/2025	31/12/2024
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	25,140,012	11,868,905
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,081,079	1,021,611
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող հետգնաման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային արժեթղթեր		8,671,386
ՀՀ պետական արժեթղթեր	1,003	
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	26,222,094	21,561,902
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր		
Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	260,077	260,077
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային բաժնային արժեթղթեր	260,077	260,077
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	26,482,171	21,821,979

8. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	30/06/2025	31/12/2024
Իրական արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	21,588,323	8,368,773
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	10,826,344	20,200,378
Մարված ակտիվներ	(6,270,730)	(7,315,832)
Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	38,457	308,583
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	22,898,401	21,561,902
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	24,630	102,392
ԱՎԿ փոփոխություն	(2,013)	(77,762)
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	22,617	24,630

59. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	30/06/25	31/12/24
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	93,221,777	75,648,641
Կորպորատիվ վարկեր	80,948,004	65,430,666
Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր	71,249,574	61,571,880

Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	19,485,164	10,811,608
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	264,904,519	213,462,795
Արժեզրկման պահուստ	(3,108,856)	(2,097,280)

Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	261,795,663	211,365,514
---	--------------------	--------------------

Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունն է ֆիզիկական անձանց ոսկու գրավադրմամբ վարկեր տրամադրելը:

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

2023 թվականից սկսած Բանկը վերանայել է իր՝ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունների և համապատասխան ԱՎԿ վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացումը և 2023 թվականի փոփոխությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացրել առանձին իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հաճախորդների համար: Այս փոփոխությունները կատարվել են օգտվողներին տրամադրվող ֆինանսական տեղեկատվության պարզությունն ու արդիականությունը բարձրացնելու համար: 2022 թվականի համեմատական ֆինանսական տեղեկատվության ներկայացումը չի փոխվել:

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր՝</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2025թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	185,857,013	23,824,628	3,781,154	213,462,795
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	142,475,162	–	–	142,475,162
Մարված ակտիվներ	(70,076,505)	(16,584,386)	(2,666,461)	(89,327,352)
Տեղափոխում փուլ 1	2,898,525	(2,895,000)	(3,525)	–
Տեղափոխում փուլ 2	(12,973,547)	13,134,321	(160,774)	–
Տեղափոխում փուլ 3	(3,941,182)	(589,879)	4,531,060	–
Վերականգնումներ	–	–	23,467	23,467
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(340,412)	(340,412)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(1,337,628)	(47,649)	(7,626)	(1,392,903)
2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	242,901,838	16,842,036	5,156,883	264,900,757

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր՝</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2025թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	627,945	978,680	590,573	2,197,198
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,321,772	–	–	1,321,772
Մարված ակտիվներ	(365,355)	(1,049,530)	(589,388)	(2,004,273)
Տեղափոխում փուլ 1	15,015	(14,999)	(17)	–
Տեղափոխում փուլ 2	(979,013)	984,182	(5,169)	–
Տեղափոխում փուլ 3	(710,685)	(103,102)	813,786	–
Սողելների, էյակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	970,926	457,394	511,410	1,939,731
Չեղջի ամորտիզացիա	–	–	(37,469)	(37,469)
Վերականգնումներ	–	–	23,467	23,467
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(340,412)	(340,412)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	2,367	4,067	2,408	8,842
2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	882,973	1,256,693	969,190	3,108,856

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր՝</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	71,107,658	14,439,360	5,457,164	91,004,183
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	201,639,755	–	–	201,639,755
Մարված ակտիվներ	(62,206,035)	(12,058,861)	(4,287,122)	(78,552,018)
Տեղափոխում փուլ 1	173,203	(173,203)	–	–
Տեղափոխում փուլ 2	(22,289,847)	22,379,574	(89,727)	–
Տեղափոխում փուլ 3	(2,552,178)	(229,037)	2,781,215	–
Վերականգնումներ	–	–	176,281	176,281
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(687,582)	(687,582)

Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(15,544)	(54,874)	(47,406)	(117,824)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	185,857,013	24,302,960	3,302,822	213,462,795
Հաճախորդներին տրված վարկեր՝	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	341,438	521,831	1,368,823	2,232,091
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,718,167	–	–	1,718,167
Մարված ակտիվներ	(408,147)	(486,509)	(759,752)	(1,654,409)
Տեղափոխում փուլ 1	465	(465)	–	–
Տեղափոխում փուլ 2	(952,698)	954,059	(1,361)	–
Տեղափոխում փուլ 3	(298,151)	(34,388)	332,538	–
Սողեղների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	226,756	73,846	(17,166)	283,436
Չեղյի ամորտիզացիա	–	–	18,272	18,272
Վերականգնումներ	–	–	176,281	176,281
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(687,582)	(687,582)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	114	1,016	9,894	11,023
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	627,945	1,029,390	439,946	2,097,280

Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի և թանկարժեք մետաղներ,
- ▶ Անշարժ գույք

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը գսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը	Կանխիկ/ափանդներ		Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը				Զուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ	
	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ				
2025թ. հունիսի 30									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	3,945,081	–	–	4,544,870	–	(618,118)	4,544,870	18,329	389,865
Հիփոթեքային վարկեր	437,989	–	615,840	–	–	(205,527)	615,840	27,676	154,223
Այլ կորպորատիվ վարկեր	484,164	–	610,880	–	–	(131,493)	610,880	4,777	155,504
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	31,806	2,522	24,400	–	–	(18,564)	26,922	23,448	19,514
	3,372,543	2,522	1,251,120	3,419,961	–	(1,361,886)	4,673,604	60,825	516,965
Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը	Կանխիկ/ափանդներ	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	Զուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ	

վածույթ-
յունք

2024թ. դեկտեմբերի 31

Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	2,927,032	–	–	3,323,924	–	(454,432)	2,869,492	57,540	331,401
Հիփոթեքային վարկեր	354,290	–	532,400	–	–	(181,208)	351,192	3,098	97,189
Այլ կորպորատիվ վարկեր	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	21,500	1,046	24,400	–	–	(17,097)	8,349	13,151	11,355
	3,302,822	1,046	556,800	3,323,924	–	(652,737)	3,229,033	73,789	439,946

Գրավադրված ակտիվներ

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ 15,781,034 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված ակտիվները (2024թ.՝ 14,462,485 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (տես Ծան. 19):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 55,291,939 հազար ՀՀ դրամ (2024թ.՝ 47,810,320 հազար ՀՀ դրամ):

Այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ՝ 148,069 հազար ՀՀ դրամի չափով (2024թ.՝ 117,346 հազար ՀՀ դրամ):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում (շարունակություն)

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	30/06/25	31/12/24
Անհատներ	183,953,189	148,026,462
Մասնավոր ընկերություններ	75,724,938	64,705,829
Ֆինանսական հաստատություններ	5,226,392	730,504
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	264,904,519	213,462,795
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(3,108,856)	(2,097,280)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	261,795,663	211,365,514

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հաճախորդներին՝ տնտեսության հետևյալ ոլորտներում գործող.

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

	30/06/25	31/12/24
Անհատներ	183,953,189	148,026,462
Շինարարություն	25,914,558	22,898,409
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	12,378,934	17,556,730
Առևտրային ընկերություններ	14,735,082	13,837,718
Արտադրություն	18,958,704	6,259,391
Ծառայությունների ոլորտ	3,637,320	4,046,330
Ֆինանսական հատված	5,226,392	730,505
Այլ	100,340	107,249
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	264,904,519	213,462,794
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(3,108,856)	(2,097,280)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	261,795,663	211,365,514

60. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Ֆինանսական վարձակալությունները տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	30/06/25	31/12/24
Մասնավոր ընկերություններ	8,489,144	7,258,632
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	8,489,144	7,258,632
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(37,258)	(22,631)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	8,451,886	7,236,001

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	30/06/25	31/12/24
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	7,258,632	255,096
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	3,080,737	8,107,536
Մարված ակտիվներ	(1,925,239)	(1,033,330)
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	75,013	(70,670)
հունիսի 30-ի դրությամբ	8,489,144	7,258,632

	30/06/25	31/12/24
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	22,631	468
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	7,643	23,011
Մարված ակտիվներ	(6,792)	(5,016)
Փոփոխություններ մոդելների և մուտքերի	36,407	4,636
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(22,631)	(468)
հունիսի 30-ի դրությամբ	37,258	22,631

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերը առավելագույն կնքվել են ՀՀ հաճախորդների հետ, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են սնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	30/06/25	31/12/24
Ծառայությունների լոորտ	2,426,594	3,120,883
Արտադրություն	4,201,338	2,560,391
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	1,201,041	1,183,482
Շինարարություն	413,093	217,470
Առևտրային ձեռնարկություններ	247,077	176,407
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	8,489,144	7,258,632
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(37,258)	(22,631)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	8,451,886	7,236,002

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է հունիսի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերլուծությունը:

Համախառն ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում

	30/06/25	31/12/24
Մինչև 1 տարի	2,540,736	1,582,649
1-ից 2 տարի	2,499,132	1,953,054
2-ից 3 տարի	2,310,787	1,936,597
3-ից 4 տարի	1,863,473	1,566,964
4-ից 5 տարի	1,884,471	1,680,720
Ավելի քան 5 տարի	1,141,477	1,985,582
	12,240,077	10,705,565
Զվաստակված ապագա եկամուտ ֆինանսական վարձակալությունից	(3,750,933)	(3,446,933)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրման գումարը՝ նախքան արժեզրկման պահուստը	8,489,144	7,258,632
Արժեզրկման պահուստ	(37,258)	(22,631)
Զուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	8,451,886	7,236,002

61. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Հող և շինքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	1,565,059	1,036,692	58,603	1,681,299	4,477,708	2,434,714	8,128,471
Փոփոխություններ	-	-	-	-	-	-	(1,868)	(1,868)
Ավելացումներ	-	153,552	283,088	9,500	60,103	506,244	133,639	639,883
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	(1,980)	-	-	(5,280)	(7,260)	-	(7,260)
2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	136,054	1,716,632	1,319,780	68,103	1,736,123	4,976,691	3,782,535	8,759,226
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	59,498	87,529	674,715	22,747	489,896	1,334,384	1,117,831	2,452,215
Մաշվածության ծախս	3,516	44,685	57,099	3,327	122,414	231,042	194,975	426,017
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	-	-	-	-	-	-
Տեղաբաշխում	-	-	-	-	-	-	-	-
2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	63,014	132,214	731,814	26,074	612,310	1,565,426	1,312,805	2,878,232
Զուտ հաշվեկշռային արժեք								
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	76,556	1,477,530	361,977	35,856	1,191,404	3,143,323	2,532,933	5,676,256

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	73,040	1,584,417	587,965	42,029	1,123,813	3,411,265	2,469,730	5,880,994
-------------------------------	--------	-----------	---------	--------	-----------	-----------	-----------	-----------

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

	Հող և շենքեր	Վարձակալված գույքի բարեկալիք	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տեսեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874	5,693,768
Ավելացումներ	–	993,639	147,418	10,577	322,297	1,473,931	87,726	1,561,657
Օտարումներ և դուրսգրումներ	–	(10,379)	(77,844)	(10,381)	(128,514)	(227,117)	(115,886)	(343,003)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	1,565,059	1,036,692	58,603	1,681,299	4,477,708	2,434,714	6,912,422
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498	1,864,313
Մաշվածության ծախս	7,033	37,254	261,883	6,567	194,821	507,558	301,911	809,469
Օտարումներ և դուրսգրումներ	–	(2,271)	(77,010)	(10,125)	(79,583)	(168,988)	(532,457)	(701,445)
Տեղաբաշխում	–	–	(4,699)	–	4,699	–	–	–
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	59,498	87,529	674,715	22,747	489,896	1,334,384	637,952	1,972,337
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,589	529,254	491,035	32,102	1,099,099	2,235,079	1,594,376	3,829,455
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	76,556	1,477,530	361,977	35,856	1,191,404	3,143,323	1,796,762	4,940,085

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառում են միայն շենքեր:

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 1,195,290 հազար ՀՀ դրամ (2024թ.՝ 790,757 հազար ՀՀ դրամ):

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 548,938 հազար ՀՀ դրամ (2024թ.՝ 710,920 հազար ՀՀ դրամ):

62. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգ-չային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	599,840	2,033,515	–	2,633,356
Ավելացումներ	319,495	559,469	–	878,964
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(4,158)	–	–	(4,158)
Տեղափոխումներ	–	–	–	–
2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	915,177	2,592,984	–	3,508,162
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	330,158	240,777	–	570,934
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	162,402	129,246	–	291,648
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(4,158)	–	–	(4,158)
2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	488,401	370,022	–	858,424
Զուտ հաշվեկշռային արժեք				
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	269,683	1,792,738	–	2,062,421
2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	426,776	2,222,962	–	2,649,738

12. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	Արտոնագրեր	Համակարգ-ային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,926	1,029,711	189,534	1,575,171
Ավելացումներ	260,915	777,582	28,058	1,066,554
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(8,369)	–	–	(8,369)
Տեղափոխումներ	(8,631)	226,223	(217,592)	–
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	599,840	2,033,515	–	2,633,356
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	–	172,668
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	250,110	156,200	–	406,310
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(8,043)	–	–	(8,043)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	330,158	240,777	–	570,934
Զուտ հաշվեկշռային արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,835	945,134	189,534	1,402,503
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	269,683	1,792,738	–	2,062,421

63. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	30/06/25	31/12/24
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	375,642	1,183,304
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	–	–
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	386,929	92,537

Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս

762,571

1,275,841

2025 թվականի համար ընթացիկ շահութահարկի և հետաձգված հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2024թ.՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է օրենքով սահմանված շահութահարկի դրույքաչափերից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափերի վրա հիմնված շահութահարկի ծախսերի համադրումը փաստացի ծախսերի հետ հետևյալն է.

	<u>30/06/25</u>	<u>31/12/24</u>
Շահույթ նախքան հարկումը	2,158,497	6,336,101
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	388,529	1,140,498
Չնվազեցվող ծախսեր	159,744	159,744
Հարկերից ազատված եկամուտ	(148,805)	-
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	-	-
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված օգտագործված հարկային վնասներ, որոնք նախկինում չեն նանայվել	-	-
Շահութահարկի գծով ծախս	399,469	1,300,242

13. Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2025 հունիսի 30-ի և 2024 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

	<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>			<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>		
	2024թ. Հունվարի 1	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	2024թ. Դեկտեմբերի 31	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	2024 թ. Հունիսի 30
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)						
Ներդրումային արժեթղթեր	113,535	(12,151)	(67,822)	33,563	-	7,075
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	901	384	-	1,285	10,575	-
Հանախորդներին տրված վարկեր	(1,828,716)	(96,712)	-	(1,925,428)	(431,374)	-
Հակադարձ հետզնման համաձայնագրերով ստացվելիք գումարներ	-	5,997	-	5,997	(5,582)	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	84	(14,383)	-	(14,299)	4,019	-
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(319,350)	(71,813)	-	(391,163)	-	-
Այլ ակտիվներ	(17,677)	1,715	-	(15,962)	33,189	-
Այլ փոխառու միջոցներ	6,737	(169)	-	6,568	-	-
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	203	-	-	203	-	-
Պարտավորություններ հանախորդների նկատմամբ	(3,013)	(15,556)	-	(18,569)	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	316,540	73,401	-	389,941	-	-

Այլ պարտավորություններ	94,723	28,416	–	123,139	2,243	–	125,382
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված հարկային վնաս	–	–	–	–	–	–	–
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, գուտ	(1,636,032)	(100,871)	(67,822)	(1,804,725)	(386,929)	7,075	(2,184,580)

64. Վարկային կորուստների գծով ծախս

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2025թ. հունիսի 30-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(58,364)	–	–	(58,364)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(389)	–	–	(389)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(252,660)	(273,946)	(730,623)	(1,257,229)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(37,258)	–	–	(37,258)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	2,013	–	–	2,013
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	7	31,010	–	–	31,010
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	(580,361)	–	–	(580,361)
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(66,298)	–	–	(66,298)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(962,308)	(273,946)	(730,623)	(1,966,877)

14. Վարկային կորուստների գծով ծախս (շարունակություն)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(1,145)	–	–	(1,145)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(989)	–	–	(989)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(286,393)	(506,544)	445,742	(347,195)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(22,631)	–	–	(22,631)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	77,762	–	–	77,762
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	7	(33,314)	–	–	(33,314)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	(4,081)	–	–	(4,081)
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(1,922)	–	–	(1,922)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(272,713)	(506,544)	445,742	(333,515)

65. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	<u>30/06/25</u>	<u>31/12/24</u>
Այլ դերհտորական պարտք	4,913,903	888,517

Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(585,169)	(4,808)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,328,734	883,709
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահութահարկի	1,074,540	831,326
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	396,879	257,630
Կանխավճարներ	29,778	36,606
Փոխառվող ապրանքներ	818,994	899,952
Բռնագանձված ակտիվներ	112,011	112,955
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	83,662	155,894
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,515,864	2,294,363
Ընդամենը այլ ակտիվներ	6,844,598	3,178,072

2025թ. հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	30/06/2025	31/12/2024
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	4,808	727
ԱՎԿ փոփոխություններ	580,361	4,081
Հունիսի 30-ի դրությամբ	585,169	4,808

66. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները հետևյալն են՝

	30/06/2025	31/12/2024
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	7,846,006	4,730,943
Մանրաձախ		
Կորպորատիվ	43,767,504	35,965,139
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրաձախ	101,732,872	84,758,412
Կորպորատիվ	30,708,062	22,321,865
Ընդամենը	184,054,444	147,776,359

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	30/06/2025	31/12/2024
Անհատներ	107,330,069	82,483,957
Ֆինանսական հաստատություններ	14,944,305	6,718,219
Այլ կազմակերպություններ	–	–
Աշխատակիցներ	2,248,808	7,005,398
Մասնավոր ընկերություններ	59,531,261	51,568,785
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	184,054,444	147,776,359

16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ (շարունակություն)

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ 49,420,404 հազար ՀՀ դրամի (26.96%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2024թ.՝ 54,148,123 հազար ՀՀ դրամի, 36.72%):

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկը ունի 2 հաճախորդ, որոնց մնացորդը կազմում է 19,785,473 հազար ՀՀ դրամ և գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը (2024թ.՝ 7,016,596):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Բանկը պարտավոր է վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը Բանկը վճարում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նշված չէ:

67. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	30/06/25	31/12/24
Վարկեր բանկերից	21,854,491	8,776,660
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	904	8,383,347
Այլ պարտավորություններին բանկերին	-	-
Ընդամենը	21,855,395	17,160,007

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկը ունի վարկեր 6 (վեց) ՀՀ առևտրային բանկերից (2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6 բանկեր):

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկեր 19,852,025 հազար ՀՀ դրամ (6.25-9%), ՀՀ Դրամով 2,003,370 հազար ՀՀ դրամ (7.14-7.5%) ընդհանուր արժեզրույթամբ՝

Վարկերի մարման ժամկետներն են 2025-2027թթ.:

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկը 0 բանկերի հետ կնքել է հետգնման պայմանագիր (2024թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 3 բանկի հետ):

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ բանկի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները ապահովվել են ՀՀ պետական պարտատոմսերով՝ 1,003 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով (2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,671,386):

68. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	30/06/25	31/12/24
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ՀՀ դրամով	11,280,031	8,276,346
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԱՄՆ դոլարով	5,978,690	5,089,205
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԵՎԲՈ դրամով	660,972	286,960
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	17,919,693	13,652,511

2025 թվականի ընթացքում բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 3,000,000,000 ՀՀ դրամ, 9,000,000 ԱՄՆ դոլար և 3,000,000 Եվրո անվանական արժեքով ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել: 2025 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով Եվրոյով նոր տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 2,913,300 հազար ՀՀ դրամ, 2,658 հազար ԱՄՆ դոլար և 759 հազար Եվրո:

ՀՀ դրամով արտահայտված պարտատոմսերն ունեն 10.25% և 11.5% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 6.0% և 6.25% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ Եվրոյով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 5.25% տարեկան տոկոսադրույք: ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով Եվրոյով պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2025-2028թթ.:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՀՀ ֆոնդային բորսայում:

69. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	30/06/25	31/12/24
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	11,512,716	10,012,263
Ստորադաս փոխառություններ	18,882,445	7,953,206
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	4,338,708	4,067,482
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	88,166	75,964
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	6,006	6,674
Փոխառություններ կապակցված կողմերից	–	–
Այլ փոխառու միջոցներ	34,828,041	22,115,589

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկը ունի մեկ վարկատու այլ փոխառու միջոցներ վարկատուներից, որի մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը, կազմելով՝ 9,441,222 հազար ՀՀ դրամ (2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,449,515 հազար ՀՀ դրամ) :

Այլ փոխառու միջոցների շրջանակներում չկան պարտքային պարտադիր պայմաններ, որոնց Բանկը պարտավոր է բավարարել:

2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 15,781,034 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 13,537,292 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ կազմում է 15,307,712 հազար ՀՀ դրամ (2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 14,462,485 հազար ՀՀ դրամ) (տես Ծան. 9):

70. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում՝

	30/06/25	31/12/24
Հունվարի 1-ի դրությամբ	2,625,463	1,754,993
Փոփոխություններ	-	544,254
Ավելացումներ	133,639	570,541
Տոկոսի հաշվեկշռում	191,877	211,330
Վճարումներ	(128,830)	(455,655)
Անկանխիկ գործարքներ	-	-
Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	2,822,149	2,625,463

2025 թվականի ընթացքում Բանկի՝ վարձակալությունների գծով դրամական միջոցների ընդհանուր արտահոսքը կազմել է 320,707 հազար ՀՀ դրամ (2024թ.՝ 665,117 հազար ՀՀ դրամ)։

2025 թվականին Բանկի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և վարձակալության գծով պարտավորությունների՝ ընդամենը ոչ դրամական միջոցներով ավելացումները կազմել են 133,639 հազար ՀՀ դրամ (2024թ.՝ 765,803 հազար ՀՀ դրամ)։

71. Այլ պարտավորություններ

	30/06/25	21/12/24
Կրեդիտորական պարտք	1,183,521	916,426
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների նկատմամբ	959,788	799,910
Պահուստ երաշխիքների գծով	159,374	93,075
Չհաշվանցված գումարներ	–	–
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,302,683	1,809,411
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	296,637	250,813
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	80,155	60,682
Կանխավճարներ վարձակալներից	197,398	13,890
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	574,190	325,385
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	2,876,873	2,134,796

72. Սեփական կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

2025թ. հունիսի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 40,100,200 հազար ՀՀ դրամ (2024թ.՝ 40,100,000 հազար ՀՀ դրամ): Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2024թ.՝ 1,400,000 սովորական բաժնետոմս), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 28,643 դրամ (2024թ.՝ 28,643 դրամ):

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերագնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերագնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի գույտ փոփոխությունից՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2025 թվականի վեց ամիսների ընթացքում 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար և 2024 թվականի ընթացքում 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել:

73. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Վատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները հետևյալն են՝

30/06/25

31/12/24

Վարկերին առնչվող պարտավորություններ
Ֆինանսական երաշխիքներ

5,754,428

2,990,092

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

5,754,428

2,990,092

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Ժամանակաշրջանի համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

<i>Ֆինանսական երաշխիքներ</i>	<i>31/03/25</i>	<i>31/12/24</i>
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	93,075	91,153
Նոր երաշխիքներ	103,721	69,845
Վճարված գումարներ	(30,526)	(70,440)
ԱՎԿ հաշվարկի մողելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(6,896)	2,518
Հունիսի 30-ի դրությամբ	159,374	93,075

74. Զուտ տոկոսային եկամուտ

Զուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	<i>01/04/2025- 30/06/2025</i>	<i>01/01/2025- 30/06/2025</i>	<i>01/04/2024- 30/06/2024</i>	<i>01/01/2024- 30/06/2024</i>
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9,619,215	18,046,084	4,911,435	9,067,100
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	49,590	161,916	(3,590)	35,633
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,202	6,216	260	297
	9,671,007	18,214,216	4,908,105	9,103,030
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
Ներդրումային արժեթղթեր	559,816	1,067,551	482,093	728,514
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	10,230,823	19,281,767	5,390,198	9,831,544
Այլ տոկոսային եկամուտներ				
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	328,778	643,914	163,740	231,746
Ածանցյալ գործիքներ	0	0	200	200
	328,778	643,914	163,940	231,946
Տոկոսային ծախս				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	3,408,962	6,274,061	1,180,051	1,965,674
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	239,903	486,202	242,603	398,976
Այլ փոխառու միջոցներ	300,020	573,020	187,471	337,349
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	560,433	1,008,137	112,367	218,714
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	14,918	73,468	153,735	217,413
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	101,171	191,877	41,315	82,994
Ստորադաս փոխառություններ բաժնետերերից	384,496	675,835	0	0
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	0	0	0	0
Տոկոսային ծախս	5,009,903	9,282,600	1,917,542	3,221,120
Զուտ տոկոսային եկամուտ	5,549,698	10,643,081	3,636,596	6,842,370

75. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝

	01/04/2025- 30/06/2025	01/01/2025- 30/06/2025	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024
Դրամային գործառնություններ	136,306	227,424	93,871	197,162
Երաշխիքներ	44,980	59,762	0	29,599
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	94,446	147,038	0	0
Ապահովագրություն	5,398	9,459	1,508	6,772
Հաշվի սպասարկման վճար	2,237	5,001	0	850
Դրամական փոխանցումներ	6,100	10,297	156	221
Այլ	16,801	22,759	1,115	2,033
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	306,268	481,741	96,650	236,636
Հաշվարկային գործառնություններ	51,822	101,970	28,271	55,053
Արժեթղթերի գծով գործառնություններ	1,014	2,928	44,181	51,181
Դրամային գործառնություններ	14,353	20,923	12,486	24,243
Դրամական փոխանցումներ	339	793	637	989
Հաշիվների սպասարկման վճար	0	170	398	772
Արտարժույթի փոխարկման գործարքներ	0	0	0	0
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	18,608	32,300	0	0
Այլ	1,035	2,183	10	17
Միջնորդավճարների գծով ծախս	87,170	161,267	85,983	132,256
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	219,098	320,474	10,667	104,380

76. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	01/04/2025- 30/06/2025	01/01/2025- 30/06/2025	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	1,741,761	3,270,823	1,338,266	2,484,984
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	99,593	146,802	81,725	145,086
Անձնակազմի ապահովագրություն	37,025	70,887	23,148	45,357
Անձնակազմի գծով ծախսեր	1,878,379	3,488,512	1,443,139	2,675,427

Այլ գործառնական ծախսեր

	01/04/2025- 30/06/2025	01/01/2025- 30/06/2025	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024
Մարքեթինգ և գովազդ	173,326	344,861	97,810	174,507
Ոչ նյութական ակտիվների սպասարկման ծախսեր	0	0	0	0

Մասնագիտական ծառայություններ	138,634	169,358	30,348	50,158
Քարտերի թողարկման և սպասարկման ծախսեր	0	0	0	0
Վերանորոգում և սպասարկում	43,840	86,691	72,096	126,857
Գրասենյակային ծախսեր	59,843	107,842	59,293	112,901
Անվտանգություն	22,127	50,876	33,142	72,400
Բարեգործություն	29,991	39,236	50,835	70,306
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	80,155	149,138	28,210	45,733
Զփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ շահութահարկի	15,626	36,952	25,528	47,517
Ժամանց	13,013	39,639	21,562	38,714
Հաղորդակցություն	12,308	22,923	11,829	19,364
Գործուղման և համանման ծախսեր	13,852	20,631	25,495	29,665
Անդամավճարներ	13,816	23,623	7,093	18,890
Ներկայացուցչական ծախսեր	2,248	9,894	10,525	15,802
Անձնակազմի վերապատրաստում	22,872	29,464	4,854	10,046
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	2,695	6,598	4,821	8,407
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	6,679	13,358	2,683	5,366
Վճարված տուգանքներ	1	1,628	49	49
Այլ	157,625	295,906	100,701	225,973
Այլ գործառնական ծախսեր	808,651	1,448,618	586,874	1,072,655

77. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդնում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճռորոշ նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնությունը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է Խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

Հետևյալ բաժինը և ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը.

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողով

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովը պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներածություն (շարունակություն)

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դինամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետագայում ստուգվում են վավերականության նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում և գնահատում է ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով Խորհրդին ամբողջով Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեին է ներկայացվում հանախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղացմանն ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ամանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Բանկը հաստատել է վարկային ռիսկի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ սպազայում արժեքի փոփոխությունից:

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը կազմակերպությանը պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և կազմակերպության ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD   Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապահանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD   Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեկշռված տոկոսները և այլն:
- LGD   Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատու ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱԿԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12ամսվա ԱՎԿ): 12ամսվա ԱՎԿ-ն ԱԿԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱԿԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2: Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱԿԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3: Ակտիվը համարվում է արժեզրկված:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապահանջվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ և, հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «բիչ հավանական վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2- ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներին ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2- ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հանախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հանախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ էական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր,
- ▶ Սպառողական վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր:

Հանախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հանախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտին մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12ամ ԱՎԿ հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և գեղջվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով : Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացորդային կյանքի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի անը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ Ոսկու համաշխարհային գներ,
- ▶ Տնտեսության ոլորտների տնտեսական ակտիվության ցուցանիշ, %
- ▶ Միջին ամսական անվանական աշխատավարձ,
- ▶ Գնաճ, %
- ▶ ՀՀ բանկերի միջոցով ֆիզիկական անձանց անունով փոխանցումների գուտ ներհոսք
- ▶ ՀՀ-ում անշարժ գույքի գների 1քմ.-ի հաշվով միջին արժեք:

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական վերլուծական ստորաբաժանում, Համաշխարհային բանկի տվյալների բազա, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության կողմից կատարված կանխատեսումներ): Սույն աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները ԱՎԿ հաշվարկների համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարի համար:

Հիմնական գործոնները	Որոշված հավանականությունը,		
	ԱՎԿ սցենար	%	2024թ.
Գնաճ, %	Բազիսային	100%	3.1%
Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %	Բազիսային	100%	10.0%
Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	285,810
Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար	Բազիսային	100%	723
Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	323,096

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ 2024 և 2025թթ. հունիսի 30-ի դրությամբ.

30 հունիս 2024	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
	Հազ. ՀՀ դրամ	Հազ. ՀՀ դրամ	Հազ. ՀՀ դրամ	Հազ. ՀՀ դրամ
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
ոչ ժամկետանց	73,931,800	4,211,294	361,017	78,504,111

մինչև 30 օր ժամկետանց	3,768,072	2,908,474	299,322	6,975,868
30-89 օր ժամկետանց	0	4,457,055	2,465,325	6,922,380
90-179 օր ժամկետանց	0	0	707,348	707,348
180-270 օր ժամկետանց	0	0	57,141	57,141
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	54,929	54,929
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	77,699,872	11,576,824	3,945,081	93,221,777
Վարկային կորստի պահուստ	(463,784)	(394,885)	(389,865)	(1,248,534)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	77,236,089	11,181,938	3,555,216	91,973,243
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	67,812,260	2,769,349	30,594	70,612,203
մինչև 30 օր ժամկետանց	132,841	50,551	4,040	187,432
30-89 օր ժամկետանց	0	41,483	0	41,483
90-179 օր ժամկետանց	0	0	60,775	60,775
180-270 օր ժամկետանց	0	0	347,681	347,681
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	67,945,101	2,861,384	443,089	71,249,574
Վարկային կորստի պահուստ	(111,819)	(254,359)	(174,787)	(540,965)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	67,833,282	2,607,024	268,302	70,708,609
Այլ կորպորատիվ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	79,054,158	1,047,128	0	80,101,287
մինչև 30 օր ժամկետանց	27,971	8,521	0	36,492
30-89 օր ժամկետանց	0	154,505	655,721	810,226
90-179 օր ժամկետանց	0	0	0	0
180-270 օր ժամկետանց	0	0	0	0
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0
Ընդամենը համախառն առևտրային վարկեր	79,082,129	1,210,154	655,721	80,948,004
Վարկային կորստի պահուստ	(217,544)	(434,175)	(330,100)	(981,818)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	78,864,586	775,979	325,621	79,966,186
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	18,102,984	1,094,112	15,673	19,212,769
մինչև 30 օր ժամկետանց	75,514	27,770	4,373	107,656
30-89 օր ժամկետանց	0	71,793	21,762	93,554
90-179 օր ժամկետանց	0	0	69,726	69,726
180-270 օր ժամկետանց	0	0	1,459	1,459

ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր վարկեր	18,178,498	1,193,674	112,992	19,485,164
Վարկային կորստի պահուստ	(89,826)	(173,274)	(74,438)	(337,539)
Ընդամենը գուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	18,088,671	1,020,400	38,554	19,147,626
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	242,905,601	16,842,036	5,156,883	264,904,519
Վարկային կորստի պահուստ	(882,973)	(1,256,693)	(969,190)	(3,108,856)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր	242,022,628	15,585,342	4,187,693	261,795,663

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

31 դեկտեմբեր 2024

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
	Հազ. ՀՀ դրամ	Հազ. ՀՀ դրամ	Հազ. ՀՀ դրամ	Հազ. ՀՀ դրամ
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
ոչ ժամկետանց	50,486,583	15,019,980	355,715	65,862,278
մինչև 30 օր ժամկետանց	1,468,603	2,965,065	316,765	4,750,432
30-89 օր ժամկետանց	–	2,781,379	1,601,902	4,383,282
90-179 օր ժամկետանց	–	–	477,812	477,812
180-270 օր ժամկետանց	–	–	54,801	54,801
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	120,037	120,037
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	51,955,186	20,766,423	2,927,032	75,648,641
Վարկային կորստի պահուստ	(359,231)	(696,404)	(331,401)	(1,387,037)
Ընդամենը գուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	51,595,954	20,070,019	2,595,631	74,261,604

Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր

ոչ ժամկետանց	58,917,728	2,294,934	26,690	61,239,352
մինչև 30 օր ժամկետանց	–	–	–	–
30-89 օր ժամկետանց	–	4,928	327,600	332,528
90-179 օր ժամկետանց	–	–	–	–
180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–

ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	58,917,728	2,299,862	354,290	61,571,880
Վարկային կորստի պահուստ	(91,456)	(201,377)	(97,189)	(390,022)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	58,826,271	2,098,485	257,101	61,181,858
Այլ կորպորատիվ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	64,856,877	27,179	–	64,884,055
մինչև 30 օր ժամկետանց	12,677	482,837	–	495,514
30-89 օր ժամկետանց	–	51,097	–	51,097
90-179 օր ժամկետանց	–	–	–	–
180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն առևտրային վարկեր	64,869,553	561,113	–	65,430,666
Վարկային կորստի պահուստ	(145,671)	(60,079)	–	(205,749)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	64,723,883	501,034	–	65,224,917
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	10,066,515	617,517	10,167	10,694,199
մինչև 30 օր ժամկետանց	48,030	20,258	4,136	72,423
30-89 օր ժամկետանց	–	37,788	5,904	43,691
90-179 օր ժամկետանց	–	–	1,295	1,295
180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր վարկեր	10,114,546	675,562	21,500	10,811,608
Վարկային կորստի պահուստ	(31,586)	(71,530)	(11,355)	(114,472)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	10,082,959	604,032	10,145	10,697,136
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	185,857,013	24,302,960	3,302,822	213,462,795
Վարկային կորստի պահուստ	(627,945)	(1,029,390)	(439,946)	(2,097,280)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	185,229,068	23,273,570	2,862,877	211,365,514

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ճինանասական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

2025թ. հունիսի 30

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	93,046	15,733,001	15,826,048
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	–	3,817,431	3,461,849
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	26,415,048	23,132,434
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	1,003	1,003
Ընդամենը			93,046	39,288,389	39,288,389

2024թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	518,921	10,234,844	10,753,765
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	–	2,693,944	2,693,944
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	13,150,593	13,150,593
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	8,671,386	8,671,386
Ընդամենը			518,921	34,750,767	35,269,688

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և գործընկերների արտաքին վարկանիշների վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի, հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի 2025թթ. հունիսի 30-ի և 2024թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2025թ.

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.06%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.09-4.23%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	3.78%-29.67%
C	Արժեզրկված	100%

2024թ.

<i>Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ</i>	<i>Նկարագրություն</i>	<i>PD</i>
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի գսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Հունիսի 30-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	<i>Սահմանա- յին արժեք</i>	<i>2025 %</i>	<i>2024 %</i>
Ն2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	նվ. 15%	16.3%	18.7%
Ն2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցյախանջ պարտավորություններ)	նվ. 60%	104.7%	140.5%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջևև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջևև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցյախանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

<i>2025թ. հունիսի 30</i>	<i>Միջևև 3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	10,569,509	2,860,251	10,605,542	0	24,035,302
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	83,654,462	91,658,901	15,879,260	0	191,192,624
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	513,808	6,521,041	13,401,131	0	20,435,979
Այլ փոխառու միջոցներ	439,492	2,764,592	11,567,683	5,739,076	20,510,843

Ստորադաս փոխառություններ	0	1,472,753	6,251,674	21,414,285	29,138,712
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	53,381	500,397	2,081,515	1,870,252	4,505,545
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,159,048	67,392	100,602	0	2,327,042
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	97,389,700	105,845,326.99	59,887,407	29,023,613	292,146,048

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	8,863,956	3,249,167	7,905,488	–	20,018,611
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	61,333,573	75,063,000	17,726,719	–	154,123,292
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	309,829	2,639,970	12,770,003	–	15,719,801
Այլ փոխառու միջոցներ	362,512	2,343,155	10,189,386	5,458,838	18,353,891
Ստորադաս փոխառություններ	–	481,593	1,899,587	8,880,344	11,261,524
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	63,274	501,997	2,141,763	1,915,166	4,622,200
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,724,444	36,142	48,825	–	1,809,411
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	72,657,588	84,315,024	52,681,771	16,254,348	225,908,731

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Հաճախորդների ներգրավված միջոցների մեջ մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձիք կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերակազմումների կամ մարման:

	30/06/25			31/12/24		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	23,070,502	0	23,070,502	17,055,836	0	17,055,836
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,819,528	0	3,819,528	2,692,448	0	2,692,448
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	0	0	0	0	0	0
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր	382,376	0	382,376	6,361,803	0	6,361,803
Ներդրումային արժեթղթեր	18,785,978	7,629,070	26,415,048	6,991,516	6,159,077	13,150,593
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	1,003	0	1,003	8,671,386	0	8,671,386
Հաճախորդներին տրված վարկեր	37,830,486	223,965,178	261,795,663	27,732,382	183,533,214	211,265,597

Լիզինգի գծով դերիտորական պարտքեր	5,855,108	2,596,778	8,451,886	1,035,780	6,200,222	7,236,002
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	0	5,880,994	5,880,994	0	5,676,256	5,676,256
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	2,649,738	2,649,738	0	2,062,421	2,062,421
Այլ ակտիվներ	4,328,734	2,515,864	6,844,598	883,709	2,294,363	3,178,072
Ընդամենը	94,073,715	245,237,622	339,311,338	71,424,860	205,925,552	277,350,412
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	0	0	0	0
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	169,107,059	14,947,385	184,054,444	131,986,564	15,789,795	147,776,359
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,243,645	9,611,750	21,855,395	10,418,487	6,741,520	17,160,007
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,831,760	12,087,933	17,919,693	1,914,897	11,737,614	13,652,511
Այլ փոխառու միջոցներ	2,202,870	13,742,726	15,945,596	1,825,006	12,337,377	14,162,383
Ստորադաս փոխառություններ	693,045	18,189,400	18,882,445	22,006	7,931,200	7,953,206
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	346,871	2,475,277	2,822,148	321,080	2,304,383	2,625,463
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություններ	0	0	0	735,693	0	735,693
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	2,184,580	2,184,580	0	1,804,725	1,804,725
Այլ պարտավորություններ	2,876,873	0	2,876,873	2,134,796	0	2,134,796
Ընդամենը	193,302,123	73,239,050	266,541,173	149,358,529	58,646,614	208,005,143
Զուտ	(99,228,407)	171,998,572	72,770,164	(77,933,668)	147,278,938	69,345,270

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտաթույլի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ հունիսի 30-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ հունիսի 30-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա:

Կապիտալի զգայունությունը հունիսի 30-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 30/06/2025թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30/06/2025թ.	Կապիտալի զգայունություն 30/06/2025թ.
ՀՀ դրամ	1.00%	–	(470,611)
Արժույթ	Բազիսային կետերի նվազում 30/06/2025թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30/06/2025թ.	Կապիտալի զգայունություն 30/06/2025թ.
ՀՀ դրամ	1.00%	–	432,931
Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 31/12/2024թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/12/2024թ.	Կապիտալի զգայունություն 31/12/2024թ.
ՀՀ դրամ	1.00%	–	(1,601,344)
Արժույթ	Բազիսային կետերի նվազում 31/12/2024թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/12/2024թ.	Կապիտալի զգայունություն 31/12/2024թ.
ՀՀ դրամ	1.00%	–	2,321,289

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար՝ հիմնված ՀՀ ԿԲ կարգավորումների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով: Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2025թ. հունիսի 30-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազար ՀՀ դրամ	Եվրո հազար ՀՀ դրամ	Այլ արժույթ հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը հազար ՀՀ դրամ
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,341,097	3,448,115	1,575,518	12,364,730
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,245,521	375,025	0	3,620,546
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով ստացված գումարները	384,681	0	0	384,681
Վարկեր հաճախորդներին	47,268,075	100,194	0	47,368,269
Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	1,562,658	1,363,357	0	2,926,015
Ներդրումային արժեթղթեր	0	0	0	0
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	0	0	0	0
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	33,592	56,718	4,976	95,286
Ընդամենը ակտիվներ	59,835,624	5,343,410	1,580,494	66,759,528
Աձանցյալ - սվոպ պետական արժույթով	0	0	0	0
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	19,852,025	0	0	19,852,025
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26,886,351	4,489,847	56,724	31,432,922

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,978,690	660,972	0	6,639,662
Այլ փոխառու միջոցներ	0	0	0	0
Ստորադաս փոխառություններ	7,936,161	0	0	7,936,161
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	0	0	0
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	82,179	149,789	539	232,507
Ընդամենը պարտավորություններ	60,735,406	5,300,608	57,263	66,093,277
Չուտ դիրք	(899,782)	42,801	1,523,231	666,250

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ճուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազար ՀՀ դրամ	Եվրո հազար ՀՀ դրամ	Այլ արժույթ հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը հազար ՀՀ դրամ
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,752,509	1,670,429	1,141,388	6,564,326
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,310,444	147,004	–	2,457,448
Վարկեր հաճախորդներին	41,490,152	376,055	–	41,866,206
Ֆինանսական վարձակալության դեբիտորական պարտքեր	1,298,628	1,419,530	–	2,718,158
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	32,221	16,702	405	49,328
Ընդամենը ակտիվներ	48,883,954	3,629,719	1,141,793	53,655,466
Պարտավորություններ				
Բանկերի վճարման ենթակա գումարներ	15,915,893	1,241,942	–	17,157,835
Հաճախորդների հաշվին հասանելիք գումարներ	19,863,797	1,928,317	54,057	21,846,171
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,089,402	286,962	–	5,376,364
Այլ փոխառու միջոցներ	–	–	–	–
Ստորադաս փոխառություններ	7,953,204	–	–	7,953,204
Վարձակալության պարտավորություն	–	–	–	–
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	39,934	51,117	21,132	112,183
Ընդամենը պարտավորություններ	48,862,230	3,508,338	75,189	52,445,757
Չուտ դիրք	21,723	121,381	1,066,604	1,209,709

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2024 և 2025թթ. Ժամանակահատվածի դրությամբ Բանկն ունի էական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ

փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ գուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ գուտ աճը:

Ղեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույքների ռիսկերի համար:

Արժույթ	Արտարժույթի փոփոխություն % 30/06/2025թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 30/06/2025թ.	Արտարժույթի փոփոխություն % 2024թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2024թ.
ԱՄՆ դոլար	3.40%	(30,593)	3.40%	(3,106)
ԱՄՆ դոլար	(3.84%)	34,552	(3.84%)	3,505
Եվրո	6.60%	2,825	6.60%	14,398
Եվրո	(3.17%)	(1,357)	(3.17%)	(6,924)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի իսպիանման, ոչ բավարար կամ ձախողված գործընթացների, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգը, հնարավոր ռիսկերի որոշումը և դրանց արձագանքները կարող են լինել արդյունավետ գործիքներ ռիսկերի կառավարման գործում:

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ղեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառնական ռիսկերի կողմից և երրորդ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառնական կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառնական վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատման գործընթացներ:

78. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ աճանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ապագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույքների վրա:

2025 և 2024թթ. ժամանակահատվածի դրությամբ Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները, այլ ֆինանսական ակտիվները, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ, այլ փոխառու միջոցները, վարձակալության գծով պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հինգ ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

	<i>Իրական արժեքի չափում</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (Մակարդակ 1)</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի երակետային տվյալներ (Մակարդակ 2)</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի երակետային տվյալներ (Մակարդակ 3)</i>	
2025թ. մարտի 31				
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Ճահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	–	23,132,434	–	23,132,434
- հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	–	–	–	–
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				17,590,083
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	–	17,590,083	–	
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	–	–	5,302,524	5,302,524
	–	–	2,296,387	2,296,387
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	–	–	–	–
- Հանախորդներին տրված վարկեր	–	–	236,912,790	236,912,790
- Ֆինանսական վարձակալության գծով սատցվելիք գումարներ	–	–	8,404,945	8,404,945
- Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով դերիտորական պարտքեր	–	–	1,990,676	1,990,676
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է		153,163,140		153,163,140
- Պարտավորություններ հանախորդների նկատմամբ	–	–	–	–
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	14,836,172	–	14,836,172
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	–	–	25,249,194	25,249,194
- Այլ փոխառու միջոցներ	–	–	15,204,341	15,204,341
- ստորադաս փոխառություններ	–	–	18,643,335	18,643,335
	–	–	2,040,452	2,040,452
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	–	–	–	–
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	–	–	1,773,269	1,773,269

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

	<i>Իրական արժեքի չափում</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (Մակարդակ 1)</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի երակետային տվյալներ (Մակարդակ 2)</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի երակետային տվյալներ (Մակարդակ 3)</i>	
2024թ. դեկտեմբերի 31				
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Ճահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	–	13,150,593	–	13,150,593
- հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	–	8,671,386	–	8,671,386
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
	17,055,836	–	–	17,055,836
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	–	–	2,692,448	2,692,448
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	–	–	883,709	883,709
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	–	–	–	–
- Հանախորդներին տրված վարկեր	–	–	208,077,064	208,077,064
- Ֆինանսական վարձակալության գծով սատցվելիք գումարներ	–	–	7,236,002	7,236,002
- Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով դերիտորական պարտքեր	–	–	6,361,803	6,361,803
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				

- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	147,861,565	-	147,861,565
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	13,707,814	-	13,707,814
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	17,144,438	17,144,438
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	13,927,770	13,927,770
- ստորադաս փոխառություններ	-	-	7,953,206	7,953,206
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	2,625,463	2,625,463
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,809,411	1,809,411

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Աղյուսակը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2025թ. մարտի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2025թ. մարտի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2025թ. մարտի 31-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,590,083	17,590,083	–	17,055,836	17,055,836	–
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,302,524	5,302,524	–	2,692,448	2,692,448	–
Հանձնարողներին տրված վարկեր Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	236,295,125	236,912,790	617,664	211,265,597	208,077,064	(3,188,533)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	8,031,121	8,404,945	373,825	7,236,002	7,236,002	–
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,990,676	1,990,676	–	6,361,803	6,361,803	–
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,296,387	2,296,387	–	883,709	883,709	–
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	–	–	–	–	–	–
Պարտավորություններ հանձնարողների նկատմամբ	152,447,988	153,163,140	(715,152)	147,776,359	147,861,565	(85,206)
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	25,168,615	25,249,194	(80,579)	17,160,007	17,144,438	15,569
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	14,836,172	14,836,172	–	13,652,511	13,707,814	(55,303)
Այլ փոխառու միջոցներ	15,270,946	15,204,341	66,605	14,162,383	13,927,770	234,613
Ստորադաս փոխառություններ	18,643,335	18,643,335	–	7,953,206	7,953,206	–
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,040,452	2,040,452	–	2,625,463	2,625,463	–
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,773,269	1,773,269	–	1,809,411	1,809,411	–
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	501,686,694	503,407,309	262,363	450,634,734	447,336,528	(3,078,859)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հողվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և խնայողական հաշիվների նկատմամբ:

Անորոշիզագված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղձամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի երկարաժամկետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր երկարաժամկետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սխիզմ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորերը:

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

79. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապահանջվել

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա դիմաց ստանում է կանխիկ գումար կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Եթե արժեթղթերի արժեքը մեծանում կամ նվազում է, որոշակի հանգամանքներում Բանկը կարող է պահանջել կամ Բանկից կարող են պահանջել լրացուցիչ դրամական ապահովություն: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, ներառյալ վարկային ռիսկը, շուկայական ռիսկը, երկրի ռիսկը և գործառնական ռիսկը, և, հետևաբար, չի դադարեցրել դրանց ճանաչումը: Բացի այդ, բանկը ճանաչել է ստացված դրամական միջոցների գծով ֆինանսական պարտավորությունը:

Նմանապես, Բանկը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել վերավաճառքի պայմանագրերով փոխառված կամ ձեռք բերված արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը, իսկ կոնտրագենտը պահպանում է դրանց տիրապետման հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները: Հետևաբար, արժեթղթերը չեն ճանաչվում Բանկի կողմից, որը փոխարենը հաշվի է առնում թողարկված ցանկացած կանխիկ գումար որպես առանձին ակտիվ:

2025թ.հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետգնման պայմանագրերով վաճառված 1,003 հազար ՀՀ դրամ արժողությամբ արժեթղթեր (2024թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 8,671,386 հազար ՀՀ դրամ), որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

2025թ.հունիսի 30-ի դրությամբ համապատասխան պարտավորությունները, որոնք գրանցվել են նմանատիպ գործարքների համար ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են որպես հետգնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 904 հազար ՀՀ դրամ (2024թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 8,383,347 հազար ՀՀ դրամ), ներկայացված են «պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» հոդվածում:

**Կապակցված գումարներ,
որոնց գծով ֆինանսական
վիճակի մասին
հաշվետվությունում
հաշվանցում չի
իրականացվել**

31 դեկտեմբեր 2024

**Ֆինանսական
պարտավորություններ**

Պարտավորություններ բանկերի
նկատմամբ - ռեպո

Ընդամենը

			Ֆինանսական գործիքներ		Մտացված դրամական ավանդույթներ	
	(8,383,347)	-	(8,383,347)	8,671,386	-	288,039
	(8,383,347)	-	(8,383,347)	8,671,386	-	288,039

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության էության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա:

Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

	01/01/2025-30/06/2025			01/01/2024-31/12/2024		
Հաճախորդներին տրված վարկեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	0	11,004	0	0	13,876	0
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	0	48,000	0	0	0	0
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	0	(25,258)	0	0	(2,821)	0
Այլ շարժ	0	0	0	0	0	0
Վարկերի մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ, համախառն	0	33,746	0	0	11,055	0
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	0	(676)	0	0	(51)	0
Վարկերի մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ, զուտ	0	33,071	0	0	11,004	0
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	0	0	1,208,793	0	0	148,896

Տարվա ընթացքում տրամադրված ֆինանսական վարձակալություն	0	0	48,600	0	0	1,348,642
Տարվա ընթացքում մարված ֆինանսական վարձակալություն	0	0	(246,194)	0	0	(221,341)
Այլ շարժ	0	0	108,684	0	0	(44,240)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ, համախառն	0	0	1,119,883	0	0	1,231,956
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	0	0	(53,227)	0	0	(23,163)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ, զուտ	0	0	1,066,656	0	0	1,208,793
Ընթացիկ հաշիվներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	561,136	25,534	1,281,317	57,763	21,760	671,891
Տարվա ընթացքում ընթացիկ հաշիվների զուտ շարժ	(105,075)	(23,083)	3,998,587	503,373	3,774	609,426
Հունիսի 30-ի դրությամբ	456,061	2,451	5,279,904	561,136	25,534	1,281,317
Ժամկետային ավանդներ						
Ավանդների մնացորդ հունվարի 1-ի դրությամբ	10,762,711	120,476	4,073,698	0	59,978	3,173,121
Ստավցած ավանդներ	82,299	393,062	703,848	19,922,165	275,448	3,341,153
Մարված ավանդներ	(10,845,010)	(260,645)	(1,942,063)	(8,455,405)	(214,980)	(3,170,701)
Այլ	0	(1,759)	(66,736)	38,567	31	(63,280)
Ավանդների մնացորդ հունիսի 30-ի դրությամբ	0	251,134	2,768,748	10,762,711	120,476	4,073,698
Այլ փոխառու միջոցներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	0	0	0	0	0	0
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	0	0	0	0	0	0
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	0	0	0	0	0	0
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 22)	0	0	0	0	0	0
Այլ շարժ	0	0	0	0	0	0
Հունիսի 30-ի դրությամբ	0	0	0	0	0	0
Ստորադաս փոխառություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	7,953,206	0	0	0	0	0
Ստացված ստորադաս փոխառություն	10,500,000	0	0	10,500,000	0	0
Մարված ստորադաս փոխառություն	0	0	0	0	0	0
Այլ ստորադաս փոխառություն	241,698	0	0	60,606	0	0
Հունիսի 30-ի դրությամբ	18,694,904	0	0	10,560,606	0	0

Վարձակալության գծով պարտավորություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	395,934	0	1,196,990	395,934	0	1,280,628
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	0	0	75,113	0	0	4,376
Տոկոսների հաշվեգրում	85,431	0	87,281	0	0	68,537
Վճարումներ տարվա ընթացքում	(291)	0	(80,389)	0	0	(156,551)
Անկանխիկ գործարքներ	0	0	0	0	0	0
Հունիսի 30-ի դրությամբ	481,074	0	1,278,995	395,934	0	1,196,990

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ ակտիվներ	0	0	3,693,408	0	234	634,639
Ֆինանսական երաշխիքներ	0	0	294,404	0	0	550,800
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	0	0	0	0	272	0
Այլ տոկոսային եկամուտ	0	0	53,227	0	0	75,267
Վարկային կորստի գծով ծախս	0	(675)	(1,679)	0	51	(23,163)
Տոկոսային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	(83,790)	(9,788)	(182,601)	(277,622)	(8,178)	(194,649)
Տոկոսային ծախս այլ փոխառու միջոցների գծով	(85,431)	0	(87,281)	(291,339)	0	0
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	(687,219)	0	0	(118,044)	0	(68,537)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին, և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	<u>30/06/2025</u>	<u>30/06/2024</u>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	<u>229,855</u>	<u>247,391</u>

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

Ծան.	Բանկերից ստացված վարկեր	Թողարկված պարտավորումներ	Այլ փոխառումներ	Վաճառված արժեթղթերից ստացված միջոցներ	Ստորագրված փոխառություններ	Ֆինանսավորման գործունեությունից ընդամենը ստացված փոխառություններ
Հաշվեկշռային արժեք 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	5,059,016	5,964,869	7,934,059	1,754,993	20,712,937
Թողարկումից մուտքեր	26,301,320	8,701,212	7,549,195	570,541	7,892,600	51,014,868
Մարումներ	(22,498,888)	(1,083,344)	(1,376,657)	(455,655)	0	(25,414,543)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(130,714)	(69,181)	(13)	0	38,675	(161,232)
Անկանխիկ գործարքներ	0	0	0	544,254	0	544,254
Այլ	(13,072)	138,955	55,798	211,330	21,931	414,941
Հաշվեկշռային արժեք 2024 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	8,717,662	13,652,511	14,162,383	2,625,463	47,111,225
Թողարկումից մուտքեր	78,934,405	4,280,168	2,839,458	133,639	10,500,000	96,687,671
Մարումներ	(65,495,435)	(9,900)	(1,065,843)	(128,830)	0	(66,700,008)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(480,303)	(132,360)	8	0	(246,487)	(859,143)
Անկանխիկ գործարքներ	0	0	0	0	0	0
Այլ	64,294	129,274	9,590	191,877	675,727	1,070,762
Հաշվեկշռային արժեք 2025 թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	17,18,19,20	21,740,622	17,919,693	15,945,596	2,822,149	77,310,506

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառումների, բանկերից ստացված վարկերի և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեցրված տոկոսների գույս ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները ներառում են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումները և փոխառումների՝ Բանկի բաժնետիրական կապիտալի փոխարկման գործարքը (Ծան. 19, 20 և 22):

33. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր փոխառված վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերի վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Հայաստանի կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Բանկի կապիտալի պահանջները: